

ΠΑΡΕΜΒΛΗ

Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2011 • Τεύχος 99 • Τιμή τεύχους: 3€

ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ
Χριστούγεννα
Ιεραποστολή

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

κ. Σταύρος Ζουμπουλάκης
π. Θεολόγος Χρυσανθακόπουλος
π. Ελευθέριος Χαβάτζας
Δρ. Γκοσν

π. Ευαγγέλου Γκανά,
Ηλεκτρολόγου-Μηχανολόγου ΕΜΠ, Θεολόγου,
«Η Ανθρώπινη ελευθερία
και το θέλημα του Θεού»

**συνεντεύξεις
ρεπορτάζ
απόψεις
γκάλοη
Ραδιοκαταγραφές**

...η ραδιοφωνική
συντροφιά της Χ.Φ.Ε.
καταγράφει
την επικαιρότητα!

Κάθε **Σάββατο, 7-8μμ,**
στους **91,2 fm** της
Πειραιϊκής Εκκλησίας!

...εδώ η φωνή
μας ακούγεται
δυνατά!

www.xfe.gr
σταθερά στο μέλλον

Στην ιστοσελίδα θα βρείτε:

- Πατερικά κείμενα
- Νέα - ειδήσεις για την Χ.Φ.Ε.
- Απ-όψεις για ποικίλα θέματα
- Πνευματικά άρθρα
- Κοινωνικά άρθρα
- Επιστημονικά άρθρα
- Συνεντεύξεις
- Αφιερώματα
- Δημοσκοπήσεις
- Βίους Αγίων
- Φωτογραφίες και video δραστηριοτήτων της Χ.Φ.Ε.
- Τραγούδια και ύμνους
- Χρήσιμους συνδέσμους

επικοινωνία
xfe@xfe.gr

+ ηλεκτρονικές
εγγραφές στην
ΠΑΡΕΜΒΥΛΗ

"I'M NOT LIVING I'M JUST KILLING TIME"

Μπήκε στ' αυτοκίνητο και έβαλε να ξεκινήσει για τη σχολή. «Άντε να 'ρθουν οι διακοπές. Έχει κι η ΔΑΠ την εκδρομή στην Αράχωβα... Σούπερ!». Τα Χριστούγεννα ήταν πάντα μια καλή ευκαιρία. Πόσο μάλλον όταν συνοδεύονταν από εκδρομή σε χειμερινούς "must" προορισμούς!

Οι ειδήσεις για τις δόσεις της χρηματοδότησης τον κούρασαν. «Ζωή με δόσεις θα ζούμε από 'δω και πέρα;». Στην επόμενη συχνότητα έπαιζε ένα ήρεμο και μελωδικό κομμάτι. "Radiohead-True Love Waits" έγραφε το rds του στερεοφωνικού. Μαγνητίστηκε.

«Χμμ.. Η πραγματική αγάπη περιμένει, ε;», ψιθύρισε. Ήταν 22 ετών και δεν την ένωσε ποτέ. Πέρα από στιγμές όπου πέραγε καλά με ταξίδια, παρέες και εξόδους, πραγματική αγάπη δεν ήξερε τι θα πει. «Και πού περιμένει; Και για πόσο ακόμα;».

Τα ερωτήματα συντονίστηκαν με την βροχή που άρχισε να δυναμώνει και θα συνέχιζαν, μέχρι που η συνέχεια του τραγουδιού, έβαλε μια άνω τελεία: "I'm not Living. I'm just killing time"...

Η βροχή είχε γίνει καλάζι. Στο μυαλό του είχε καρφωθεί ο στίχος σα να βρήκε η ζωή του το soundtrack που τη συνόδευε τόσα χρόνια. «Δε ζω. Μόνο... σκοτώνω την ώρα μου;...». «Και πώς μετριέται ο χρόνος που ζεις; Και πώς ζεις το χρόνο;»

Η βροχή κόπασε και έβαλε να ξεκινήσει. Διασταυρώθηκε με το λεωφορείο της γραμμής. Μάταια προσπάθησε να δει ποιο ήταν. Στην επιγραφή έλεγε απλά «Καλά Χριστούγεννα». Προς στιγμή χάρηκε που η Αράχωβα πλησιάζει, αλλά, ένα «μήπως» είχε αρχίσει να τριβελίζει στη σκέψη του.

«Μήπως τελικά η πραγματική αγάπη έχει όνομα; Μήπως αυτή ορίζει το χρόνο και δίνει ζωή στη στιγμή;».

«Μήπως τελικά τα Χριστούγεννα, δεν είναι τίποτ' άλλο παρά οι ανύπαρκτοι δείκτες του ρολογιού που έλειπαν τόσα χρόνια; Εκείνοι που θα με κάνουν να ζω αντί να σκοτώνω απλά την ώρα μου;».

«Κι αν είναι έτσι, θα δεχτεί να μπει στο ρολόι μου; Τόσα χρόνια Του γύριζα την πλάτη, Τον περιφρονούσα». "True love waits" αντήχησε στην καρδιά του...

Για πρώτη φορά αντί για χάρτινη είχε δώσει στον Χριστό σάρκινη φάνη να γεννηθεί. Ήταν η αρχή μιας ζωής ολόκληρης, αγορασμένης πολύ ακριβά, χωρίς δόσεις και χρεωλύσια.

#Sinafin

Ιδιοκτήτης: Χριστιανική Φοιτητική Ένωση
Ορθόδοξο Χριστιανικό μη κερδοσκοπικό Σωματείο
Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα
Τηλ. - Fax: 210 32.37.154
www.xfe.gr • e-mail: xfe@xfe.gr
www.paremboli.gr • paremboli@xfe.gr

Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.
Η Σύνταξη διατηρεί το δικαίωμα να μη δημοσιεύει
ή να συντέμνει τα κείμενα κατά την κρίση της.

Εκδότης - Υπεύθυνος κατά νόμο:
Ελευθέριος Μπαλάκος

Διευθυντής Σύνταξης:
Παναγιώτης Φαραντάτος

Συντακτική επιτροπή:
Παναγιώτης Παπαγεωργίου,
Αναστασία Μπισάνη,
Αγγελική Καϊκάνη

Υπεύθ. Μην/νωσης:
Διονυσία Μαγουλή, Βασίλης Κυρβασιλίδης

Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Καλλιόπη Βγόντζα, Κυριάκος Παπαδόπουλος

Φωτογραφική επιμέλεια:
Μαρίνα Παπαϊωάννου, Αγάπη Παπαγεωργίου

Εκτύπωση:
«Λυχνία», Υιοί Θ. Βγόντζα
Ανδραβίδας 7, Χαμόμυθο Αχαρνών,
Τηλ. 210 34.10.436

Τιμή τεύχους: 3€

Συνδρομή Εξωτερικού: 17€ • Συνδρομή Εσωτερικού: 10€
Αριθμός άδειας: 868 • Κωδικός: 5475

Περιεχόμενα

ΟΚΤ - ΝΟΕ - ΔΕΚ 2011 | Έτος ΚΓ' | Τεύχος: 99

- 1 Σύνταξη
- 2 Περιεχόμενα
- 3 Κάπου σ'αυτόν τον κόσμο...
- 4 Συνέντευξη με τον κ. Στ. Ζουμπουλάκη
- 8 Χριστός ετέχθη (:) - Δοξάσατε;
- 10 Χριστούγεννα στην Αθήνα
- 12 Ήθη και έθιμα της Πατρίδας μας το Δωδεκαήμερο
- 16 Συνέντευξη με τον π. Θεολόγο Χρυσανθακόπουλο
- 21 Συνέντευξη με τον π. Ελευθέριο Χαβάτζα
- 24 Αλέξανδρος Βάμβας - Μια φλόγα αγάπης στον Πειραιά
- 27 Σύνθημα εργασιών Χ.Φ.Ε. 2011-2012
- 28 100 χρόνια από την γέννηση του Οδυσσέα Ελύτη
- 30 Η πρώτη επαφή με τη Σχολή
- 32 Ημερολόγιο Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης 2012
- 33 Ο Αλέξανδρος Γκιάλας γράφει για τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη
- 35 Η Ανθρώπινη ελευθερία και το θέλημα του Θεού
- 39 Συνέντευξη Δρ. Γκοσν
- 42 Συμβαίνουν
- 44 Θέματα πνευματικής ζωής
- 45 Η φωνή των Πατέρων
- 46 Δραστηριότητες
- 48 Βιβλιοπαρουσιάσεις
- 49 Παρεμβολές στην Παρεμβολή

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

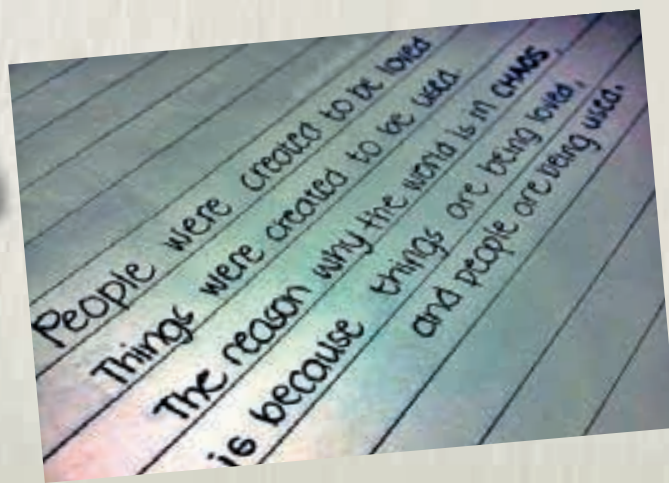
- Μην ξεχνάτε να ανανεώνετε εγκαίρως τη συνδρομή σας. Στην ετικέτα του πλαστικού φακέλου αναγράφεται η ημερομηνία λήξης της συνδρομής, π.χ. εάν γράφει 31/12/08 σημαίνει ότι οφείλεται η συνδρομή των ετών 2009, 2010 και 2011.
- Η ανανέωση της συνδρομής μπορεί να γίνει με τέσσερις τρόπους:
 - α) στα γραφεία της Χ.Φ.Ε στην Αθήνα, οδός Καρύτση 14 (4ος όροφος)
 - β) στα βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ»: Αθήνα (Καρύτση 14), Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα
 - γ) με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού (Καρύτση 14 Τ.Κ. 105 61 Αθήνα)
 - δ) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, στην ιστοσελίδα: www.xfe.gr

Γενικά για θέματα μηχανοργάνωσης τηλεφωνείτε στο 693 4607 276

- Κάθε συνδρομή ισχύει για το ημερολογιακό έτος, δηλ. από 1/1 - 31/12. Αυτό σημαίνει ότι θα αποστέλλονται τα προηγούμενα τεύχη του έτους, εκτός αν υπάρχει διαφορετική δική σας υπόδειξη.
- Εάν για κάποιο λόγο επιθυμείτε να μην λαμβάνετε πλέον την "Παρεμβολή", ενημερώστε μας. Διαφορετικά το τεύχος θα αποστέλλεται και η συνδρομή σας θα εκκρεμεί.
- Εάν αλλιάξει η διεύθυνσή σας, ενημερώστε μας εγκαίρως γράφοντάς μας και τα παλιά και τα νέα στοιχεία σας.
- Περιμένουμε τις παρατηρήσεις, τα σχόλια, τις αντιρρήσεις και τις προτάσεις σας για την "Παρεμβολή"!

Η Φωτογραφία του τεύχους

Οι άνθρωποι πλάστηκαν για να αγαπώνται, τα πράγματα για να χρησιμοποιούνται.
Ο λόγος για τον οποίο ο κόσμος βρίσκεται σε ΧΑΟΣ, είναι γιατί σήμερα τα πράγματα αγαπώνται και οι άνθρωποι χρησιμοποιούνται.

Κάπου σ' αυτόν τον κόσμο...

*"Γιατί τόσους φακέλους έλαβα γεμάτους σύννεφα και θύελλες
Που διψώ ένα στόμα να μου πει: ουρανός, και να πλεύσουμε μαζί
στο δέλτα των ελπίδων"
Οδ. Ελύτης*

Κάπου σε αυτόν τον κόσμο, τον κόσμο της οικονομικής κρίσης, της απάθειας, του ωχαδελφισμού, υπάρχουν άνθρωποι, πιστοί στο λόγο του Κυρίου μας «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. κη' 19), που αγωνίζονται να κάνουν το αὐριο των αδελφών μας καλύτερο. Καλύτερο υλικά, αλλά πρωτίστως πνευματικά. Η κλίση αυτή δεν είναι για τους λίγους, αλλά για όλους! Για όλους μαζί και για τον καθένα μας ξεχωριστά. Και παραμένει διαχρονική και επίκαιρη...

Ο καταρτισμός στο λόγο του Θεού, είναι το βασικό και πρώτιστο μέλημα των χριστιανών και ο ευαγγελισμός η συνέπειά του. Όταν γνωρίζεις τον Χριστό, δεν Τον κρατάς για τον εαυτό σου, αλλά θες να Τον κάνεις κτήμα και όλων των συνανθρώπων σου, ξεκινώντας από τους φίλους, συμφοιτητές και συναδέλφους σου. Πώς αλλιώς, αφού ζωή με Χριστό είναι ζωή γεμάτη, χαρούμενη, υγιής, ευλογημένη! Διψά η καρδιά να ελπίσει, να πιστέψει...

Πριν λίγες μέρες γιορτάσαμε την γέννηση του Χριστού, του Υιού και Λόγου του Θεού που ήρθε για να φέρει τα "καλά νέα", ταπεινά και θυσιαστικά. Φόρεσε την ανθρώπινη σάρκα για να την ανυψώσει στο θρόνο του Πατέρα. Ήρθε να μεσιτεύσει για εμάς και να πληρώσει με το Αίμα Του, ως λύτρο, το θάνατό μας. Η Αγάπη Του, η Θυσία Του, η Ταπείνωσή Του είναι αυτές ακριβώς που δίνουν περιεχόμενο και δείχνουν τον τρόπο αυτής της Ιεραποστολής.

Ο εορτασμός της γεννήσεως του Χριστού σε συνδυασμό με το σύνθημα της Χ.Φ.Ε. «οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἔαν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορ. 9, 16) των εργασιών του φετινού ακαδημαϊκού έτους, μας έδωσαν την ιδέα γι' αυτό το διπλό αφιέρωμα. Ευχαριστούμε από καρδιάς, τόσο τον π. Θεολόγο Χρυσανθακόπουλο και τον π. Ελευθέριο Χαβάτζα όσο και τον κ. Σταύρο Ζουμπουλάκη που τόσο πρόθυμα αποδέχθηκαν την πρόσκλησή μας για συνάντηση εμπειριών και σκέψεων στις φιλόξενες σελίδες της «Παρεμβολής».

“Το δυσκολότερο πράγμα που υπήρξε ποτέ και που υπάρχει είναι να είναι κανείς Χριστιανός”

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ με τον
κ. ΣΤΑΥΡΟ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ,

Διευθυντή του περιοδικού
«Νέα Εστία»,
Πρόεδρο Ιδρύματος
«Άρτος Ζωής»

«Π»: κ. Ζουμπουλάκη, αν σας ζητούσαμε με μια λέξη να ορίσετε τι είναι αυτό που χαρακτηρίζει τη γέννηση του Χριστού, ποια θα ήταν αυτή;

«Π»: Γιατί τα Χριστούγεννα είναι εορτή περισσότερο προσφιλή στον δυτικό Χριστιανισμό, εν αντιθέσει προς το Πάσχα, που εορτάζεται πιο έντονα στον ανατολικό;

«Π»: Ο Καρλ Μπαρτ σημειώνει κάπου ότι η εν Σπηλαίω γέννηση, ολοκληρώνεται στον Σταυρό. Τι ακριβώς σημαίνει αυτό;

Στ. Ζ.: Η κένωση, σύμφωνα και με τον Απ. Παύλο. Ο ένας και μοναδικός Θεός του κόσμου, ο Νομοδότης, ο Παντοδύναμος, αδειάζει από την θεϊκή εξουσία και γεννιέται στη σκόνη και τη λάσπη της Παλαιστίνης· «μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος» (Φιλιπ. Β', 7).

Στ. Ζ.: Δεν ξέρω αν ιστορικά ήταν πάντα έτσι. Δεν μπορώ να φανταστώ τον δυτικό χριστιανισμό να μην αντιλαμβάνεται τη σημασία του Σταυρού και της Αναστάσεως. Η διαπίστωσή σας για τα Χριστούγεννα βέβαια επαληθεύεται σήμερα, αλλά δεν νομίζω ότι έχει μια θεολογική αιτιολογία, έχει περισσότερο να κάνει, αντίθετα, με την αλλοίωση του θρησκευτικού περιεχομένου της εορτής, η οποία όντως άρχισε πρώτα στη Δύση αλλά τώρα ισχύει και στην Ανατολή. Καθώς τα Χριστούγεννα συγγενεύουν και με την Πρωτοχρονιά συγκροτείται ένα σύνολο εορταστικών ημερών, όπου τρώμε, πίνουμε, αγοράζουμε, διασκεδάζουμε, κλπ. Αυτή όμως η υποχώρηση του χριστιανικού περιεχομένου της εορτής είναι απολύτως παρούσα και στην Ελλάδα. Ποιος τηρεί, ποιος ξέρει καν, τη σαρακοστή των Χριστουγέννων; Για βγείτε στο δρόμο και ρωτήστε, ακόμη και αυτούς που έχουν κάποια εκκλησιαστική αγωγή, τότε αρχίζει αυτή η σαρακοστή, να δείτε τι απαντήσεις θα πάρετε. Τη σαρακοστή του Πάσχα, στην Ελλάδα, ακόμη και όσοι δεν την τηρούν, ξέρουν τουλάχιστον ότι υπάρχει, ενώ αυτή εδώ των Χριστουγέννων ξεχάστηκε. Η πορεία αποχριστιανισμού της Ευρώπης φαίνεται να γίνεται όλο και βαθύτερη, και η Ελλάδα, ως μέρος της Ευρώπης, δεν μπορεί παρά να ακολουθήσει, με τις ιδιαιτερότητές της βέβαια, αυτή την γενική μοίρα. Όλο και λιγότεροι θα είμαστε όσοι θα πηγαίνουμε τα Χριστούγεννα πριν από τα χαράματα, «καὶ νυκτὸς ἔτι οὐσης», όπως λένε και τα λειτουργικά βιβλία, στην εκκλησία.

Στ. Ζ.: Αυτό, πέρα από τον Μπαρτ, είναι και διδασκαλία της Ορθόδοξης θεολογίας. Η Γέννηση είναι Πάθος και αυτή. Δεν είναι Πάθος μόνο ο Σταυρός, όπου ο Χριστός σταυρώνεται και πεθαίνει εκουσίως. **Και η Γέννηση είναι Πάθος, με την έννοια ότι ο Θεός απεκδύεται την θεϊκή Του δύναμη και γεννιέται ανυπεράσπιστος.** Αυτός ο Θεός του μονοθεϊσμού, όχι ένας οποιοσδήποτε θεός της εθνικής πολυθεϊστικής θρησκείας, γεννιέται ως ανυπεράσπιστο βρέφος. Αυτό είναι μια μορφή Πάθους που κορυφώνεται βέβαια τη στιγμή του σταυρικού θανάτου. Δεν έχουμε δηλαδή μία πορεία από την Ισχύ στο Πάθος, αλλά πορεία Πάθους εξ αρχής, η οποία θα ολοκληρωθεί (τετέλεσται) όταν ο εν σπηλαίω τεχθείς βασιλεύς θα ανέβει επιτέλους στη βασιλική καθέδρα του που είναι ο Σταυρός. **Η Γέννηση του Χριστού (όπως ακριβώς και ο Σταυρός Του) μάς δίνει τον τρόπο της απέραντης, της άνευ όρων και ορίων αγάπης.**

Στ. Ζ.: Το ερώτημα που θέτετε αφορά το μέγα μυστήριο της Ενσάρκωσης. Για το απρόσληπτον και αθεράπευτον, όπως λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο Θεός σαρκώνεται, προσλαμβάνει δηλαδή την ανθρώπινη φύση, για να θεραπεύσει τον άνθρωπο. Δηλαδή, αν ο άνθρωπος δεν είχε αμαρτήσει, αν δεν είχε υπάρξει η Πτώση, δεν θα είχε σαρκωθεί ο Λόγος; Αυτό είναι ένα τεράστιο ερώτημα, θεολογούμενο, στο οποίο έχουν δοθεί ποικίλες απαντήσεις και το οποίο βέβαια δεν μπορούμε να συζητήσουμε εδώ. Ο άγιος Μάξιμος πάντως, όπως ξέρετε, θεωρεί την Ενσάρκωση ανεξάρτητη από την Πτώση. Όσο για την Θεοτόκο, που είπατε, αποτελεί τον ανθό της ανθρώπινης δημιουργίας, παραπάνω δεν μπορούσε να φτάσει ο άνθρωπος από μόνος του. Η Παναγία είναι η συμβολή και η προσφορά του ανθρώπου στο σχέδιο του Θεού.

Στ. Ζ.: Πού να αρχίσεις και πού να τελειώσεις; Αν πάρουμε, αίφνης, τη ζωγραφική (και δεν εννοώ τη μεσαιωνική, ανατολική και δυτική), είναι χιλιάδες οι σχετικοί πίνακες. Μέχρι χθες, ζωγράφιζαν οι μεγάλοι ζωγράφοι τη γέννηση του Χριστού. Αν πάρουμε τη μουσική, το ίδιο. Κοντολογίς, όσο ο πολιτισμός είναι πολιτισμός των χριστιανικών σημασιών και αξιών, η γέννηση του Χριστού είναι κεντρικό θέμα του.

«Π»: Ο Θεός θα μπορούσε να επιλέξει οποιοδήποτε τρόπο για να επέμβει στην ιστορία του ανθρωπίνου γένους για να το λυτρώσει. Γιατί επέλεξε να γεννηθεί από έναν άνθρωπο, τη Θεοτόκο;

«Π»: Πώς η ελληνική αλλά και η παγκόσμια τέχνη έχει καταγράψει την γέννηση του Χριστού; Θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας κάποιες αναφορές που σας έρχονται στο νου;

Δεν έχουμε δηλαδή μία πορεία από την Ισχύ στο Πάθος, αλλά πορεία Πάθους εξ αρχής, η οποία θα ολοκληρωθεί (τετέλεσται) όταν ο εν σπηλαίω τεχθείς βασιλεύς θα ανέβει επιτέλους στη βασιλική καθέδρα του που είναι ο Σταυρός.

Στ. Ζ.: Στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία συμβαίνει κάτι αξιοπαρατήρητο. Δεν έχουμε ένα ισχυρό ρεύμα χριστιανών συγγραφέων. Αν στραφούμε προς τη δημόσια παράδοση, θα διαπιστώσουμε με την πρώτη ματιά πως δεν εμπνέεται από τον χριστιανισμό, εκτός από λίγα θρησκευτικά, εορταστικά τραγούδια. Οι παραλογές, επί παραδείγματι, δεν εμπνέονται από τον χριστιανισμό, ούτε τα κλέφτικα τραγούδια. Τα δε μοιρολόγια είναι ριζικάς αντιχριστιανικά, βρίσκονται, θα λέγαμε, στον αντίποδα ακριβώς του χριστιανισμού! Μόνο στον 20ό αιώνα έχουμε σημαντικούς συγγραφείς που είναι χριστιανοί και που αυτό αποτυπώνεται στο έργο τους (Κόντογλου, Παπατσώνης, Πεντζίκης και άλλοι). Έτσι λοιπόν σε όλο τον 19ο αιώνα σημαντικός συγγραφέας που να είναι χριστιανός και που να κάνει λόγο για τα Χριστούγεννα στο έργο του είναι μόνο ο Παπαδιαμάντης. Γι' αυτό βλέπετε ότι μέχρι σήμερα, όταν θέλουμε να διαβάσουμε κάτι σχετικό τις μέρες αυτές, καταφεύγουμε σχεδόν αποκλειστικά στα Χριστουγεννιάτικα διηγήματα του Παπαδιαμάντη.

«Π»: Στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία;

Στ. Ζ.: Κοιτάζτε, το δυσκολότερο πράγμα που υπήρξε ποτέ και που υπάρχει στον κόσμο είναι να είναι κανείς Χριστιανός. Κατ' ουσίαν, το να είναι κανείς Χριστιανός θίγει το πιο σταθερό ανθρωπολογικό γνώρισμα που είναι η αυτοσυντήρηση του ανθρώπου. Όταν δηλαδή το Ευαγγέλιο λέει, όταν σου δώσουν ένα χαστούκι, γύρνα και το άλλο μάγουλο (Λκ. 6, 29-30), αυτό σημαίνει ότι δεν θα βάλεις ούτε την ίδια σου την αυτοσυντήρηση πάνω από τον άλλο. Όταν πρέπει να δεις στον άλλο το πρόσωπο του Χριστού, όταν πρέπει να αγαπήσεις τον εχθρό σου, καταλαβαίνετε πόσο τρομακτικά δύσκολο είναι αυτό το πράγμα. Αν σήμερα είναι δυσκολότερο, οφείλεται στο γεγονός ότι ο χριστιανός νιώθει τώρα και μια μοναξιά, δεν έχει ανθρώπους γύρω του να συνομιλήσει, να συμπορευ-

«Π»: Πόσο εύκολο είναι στις σημερινές δυσκολίες που βιώνουμε ένας άνθρωπος να πιστέψει στον Χριστό και να ζήσει στην καθημερινότητά του το μήνυμα της κένωσης; Η εκκλησία, πώς μπορεί να μιλήσει σε ένα νέο για την κένωση;

«Π»: Η εκκλησιαστική κοινότητα στην οποία ζούμε, πχ. στο επίπεδο της ενορίας, δεν καλύπτει αυτή τη μοναξιά;

«Π»: Υπάρχει διέξοδος σε αυτό; Δεν υπάρχουν υγιή κύτταρα στην εκκλησιαστική κοινότητα;

«Π»: Γενικά, είναι εύκολο να βρει κανείς σήμερα τον Θεό στην πόλη, όπως είναι και ο τίτλος ενός βιβλίου σας;

«Π»: Γιατί τα Χριστούγεννα το αίσθημα της μοναξιάς είναι πιο έντονο;

τεί, να στηριχτεί, αισθάνεται όλο και πιο μόνος σ' αυτό, το ούτως ή άλλως, εξαιρετικά δύσκολο πράγμα που είναι ο χριστιανισμός.

κ. Στ. Ζ.: Δεν ζούμε όμως μόνο μέσα στην ενορία, αν υποθεθεί ότι η ενορία ζει τη ζωή μιας χριστιανικής κοινότητας. Ζούμε και στις δουλειές μας και στους δρόμους, ζούμε παντού και δεν είναι πάντα εύκολο να βρεις έναν άνθρωπο να συνεννοηθείς πάνω σε ορισμένα πράγματα, να συμμεριστεί τις αγωνίες, τα διλήμματα, τους φόβους ενός χριστιανού. Ένας χριστιανός νέος έχει επιπρόσθετες δυσκολίες. Νιώθει πολύ πιο μόνος και δεν έχει το ψυχικό σθένος να σηκώσει αυτή τη μοναξιά. Είναι πολύ συχνό να κρύβει την ιδιότητά του ως χριστιανού. Αν είναι μάλιστα ένας άνθρωπος ζωντανός, με ανησυχίες, διαβάσματα, μια ποιότητα πνευματική, πολλές φορές η στάση της διοικούσης Εκκλησίας θα τον κάνει να ντρέπεται να πει ότι είναι χριστιανός, ότι ανήκει κι αυτός εκεί. Και τον καταλαβαίνω πολύ καλά.

Στ. Ζ.: Η διοικούσα Εκκλησία είναι δομημένη με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η αναπαραγωγή αυτού του μοντέλου εξουσίας. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν ιερείς που κάνουν εξαιρετική δουλειά στις ενορίες τους, υπάρχουν ομάδες νέων που έχουν αγωνίες και πασχίζουν να κάνουν πράγματα, αλλά δεν έχουν όλοι αυτοί δημόσια φωνή. Σήμερα, υπάρχουν ποικίλες δυνατότητες αυτά τα υγιή κύτταρα, όπως λέτε, να οργανωθούν πρωτοβουλιακά, εκ των κάτω, και να αποκτήσει όλος αυτός ο κόσμος δημόσια έκφραση. Δεν υποτιμώ διόλου αυτό που γίνεται. Θα ήθελα όμως μια δημόσια έκφραση όλων αυτών, θέλω να ακούσω τη φωνή τους στο δημόσιο χώρο. Τότε και οι χριστιανοί νέοι δεν θα αισθάνονταν ίσως τόσο μόνοι, θα είχαν ένα σημείο δημόσιας αναφοράς.

Στ. Ζ.: Η κοινωνία, ο δημόσιος βίος και ο πολιτισμός της Ευρώπης και της Ελλάδας αποσυνδέονται καθημερινά όλο και περισσότερο από τη χριστιανική πίστη. Ας πάρουμε δύο παραδείγματα: τη σεξουαλικότητα και την τέχνη. Πιστεύει κανείς ότι η σεξουαλικότητα, όπως τη ζουν οι σημερινοί άνθρωποι, έχει καμιά σχέση με τη χριστιανική διδασκαλία; Επίσης η σημερινή τέχνη, σε όλες τις εκδηλώσεις της (λογοτεχνία, θέατρο, κινηματογράφος, μουσική, ζωγραφική,...) βρίσκεται μίλια μακριά από τον χριστιανισμό. Αυτά και πλείστα άλλα παραδείγματα βεβαιώνουν πως οι χριστιανοί είναι αναγκασμένοι να ζήσουν, μέσα στο σημερινό πολιτισμό, ως μειοψηφία, ως μειονότητα. Από την άλλη, δεν πρέπει να ενδώσουν στον πειρασμό, πολύ γενικευμένο σήμερα, να ζήσουν τον χριστιανισμό ως πολιτισμό – αναγκαστικά του παρελθόντος-, ως πολιτιστική ταυτότητα, πράγμα εύκολο και ανέξοδο. **Πρέπει να ζήσουμε τον χριστιανισμό ως πίστη, πράγμα τρομερά δύσκολο, το οποίο καθώς λιγοστεύουμε γίνεται όλο και δυσκολότερο. Αποτελεί μεγάλο πνευματικό κίνδυνο σήμερα (για τους χριστιανούς) η προσχώρηση στην ιδέα ενός χριστιανισμού ως κουλτούρας.** Στην περίπτωση αυτή μπορείς άνετα να υμνείς το κάλλος των εικόνων και να τις προβάλεις ως υψηλό στοιχείο του ελληνικού ή και του ευρωπαϊκού πολιτισμού, αλλά να μην προσεύχεσαι ποτέ μπροστά τους.

Στ. Ζ.: Οι άνθρωποι πάντα στις γιορτές νιώθουν μεγαλύτερη μοναξιά. Η γενικευμένη χαρά και ευωχία κάνει τη δική μου μοναξιά πιο δυσβάσταχτη. Δεν είναι όμως μόνο αυτό. Η καταθλιπτική κρίση πολλών ανθρώπων τις μέρες των εορτών είναι καταγεγραμμένο ψυχιατρικό γεγονός. Μέσα στα λαμπιόνια, τα φώτα, τα στολισμένα δέντρα, τα ρεβεγιόν πολλοί άνθρωποι κλατάρουν. Ο λόγος είναι ότι αισθάνονται υποχρεωμένοι να ευχαριστούν και

να ευτυχίσουν και, καθώς δεν μπορούν να ανταποκριθούν στην υποχρέωση αυτή, σπάνε. Δεν μπορούν να σηκώσουν το βάρος της υποχρεωτικής, αναγκαστικής ευτυχίας και ραγίζουν. Τις μέρες αυτές πρέπει όλοι υποχρεωτικά να είμαστε ευτυχισμένοι ή τουλάχιστον να δείχνουμε, και όσοι δεν καταφέρνουν ούτε το ένα ούτε το άλλο πέφτουν σε κατάθλιψη.

Ο λόγος της Εκκλησίας σήμερα πάσχει από φόβο για τον κόσμο ή από άκριτη απόρριψή του. Η εκκοσμίκευση όμως δεν έχει να κάνει με τον διάλογο με τον κόσμο, αλλά με την υποταγή μας στην αμαρτία και την άρνηση των θεμελιωδών αληθειών και πρακτικών της πίστης μας χάριν του εκσυγχρονισμού μας.

Στ. Ζ.: Πολύ καλά κάνετε στη Χ.Φ.Ε. και αναδεικνύετε το θέμα της ιεραποστολής. Η ιεραποστολή είναι εντολή του Χριστού· «ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. 1, 8). Όποιος πιστεύει πως ο Χριστός είναι η αλήθεια, αλήθεια σωτηριώδης, πρέπει να την λέει και στον άλλο άνθρωπο. Έχουμε υποχρέωση ως χριστιανοί να πούμε τα «καλά νέα» (δηλαδή το Ευαγγέλιο) και στους άλλους ανθρώπους. Η Ορθόδοξη Εκκλησία όμως δεν έχει σήμερα, δυστυχώς, μεγάλη ιεραποστολική συνείδηση. Ο λόγος είναι ότι οι Ορθόδοξες Εκκλησίες στα νεότερα χρόνια συγκροτήθηκαν ως εθνικές Εκκλησίες και τις απορρόφησαν κυρίως τα εθνικά ζητήματα. Η ιεραποστολή προϋποθέτει μια συνείδηση καθολικότητας, την οποία εμείς οι Ορθόδοξοι έχουμε σε μεγάλο βαθμό χάσει, λόγω των εθνικών εμπλοκών και περιπετειών. Εν γένει πάντως η χριστιανική ιεραποστολή, όχι μόνο η Ορθόδοξη, αλλά και η Καθολική, είναι αλήθεια πως πολύ συχνά δεν ήταν άμεικτη από άλλες επιδιώξεις. Ξέρουμε πολύ καλά, επί παραδείγματι, το δράμα της ιεραποστολής που συνδέθηκε με την δυτική αποικιοκρατία. Γι' αυτό ακόμη και σήμερα, η λέξη «ιεραποστολή» ενοχλεί, γιατί είναι συνδεδεμένη με ένα στοιχείο βίας, που δεν είναι πάντα βία των όπλων, αλλά συχνά είναι βία πολιτιστική ή οικονομική. Υπάρχει η τάση σήμερα η λέξη ιεραποστολή να αποσυρθεί, γιατί έχει χρωματιστεί αρνητικά.

Ένα άλλο πρόβλημα της Ορθόδοξης ιεραποστολής είναι ότι δεν είναι πανορθόδοξη. Θα μπορούσε να έχει γίνει ένας συντονισμός των Ορθόδοξων Εκκλησιών και για λόγους οικονομίας δυνάμεων. Κοντολογίς, η ιεραποστολή δεν αποτελεί, δυστυχώς, προτεραιότητα της ελλαδικής Εκκλησίας. **Η εξωτερική ιεραποστολή υπάρχει χάρις σε προσωπικές πρωτοβουλίες, επειδή υπάρχουν κάποιοι άνθρωποι που ένιωσαν αυτή την «τρέλα» της ιεραποστολής, και ό,τι γίνεται γίνεται με φοβερή αυτοθυσία, με δυσκολίες πολλές, με τη συνδρομή απλών ανθρώπων, εντελώς άθεσμα, ιδιωτικά και πρωτοβουλιακά.**

«Π»: Το φετινό σύνθημα της Χ.Φ.Ε. είναι το «οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορινθ. 9, 16). Πώς κρίνετε το ιεραποστολικό έργο που επιτελείται σήμερα;

Επιμέλεια:

Αγγελική Καλκάνη
Τελειόφ. Ηλεκτρ. Μηχ.
Θ' Μηχ. Υπολ. ΕΜΠ

Παναγιώτης Φαρανιάτος
Δικηγόρος

Πορφυρία Σχωρτσανίτη
Τελειόφ. Αγγλικής
Φιλολογίας Αθηνών

Χριστός ετέχθη (;)... Δοξάσατε;

Ωραία. Ήρθαν και οι γιορτές των Χριστουγέννων. Προηγήθηκε και η νηστεία συντροφεύοντας και αυτή με τη σειρά της τον τρελό ρυθμό των εργασιών που ξεπηδούν η μία πίσω από την άλλη και πρέπει αναγκαία να περατωθούν. "Αχ, επιτέλους να φτάσουν οι διακοπές με την επίσκεψη στο χωριό, το στο-

λισμό του σπιτιού, την ακολουθία των Χριστουγέννων, το καλό φαγητό και την ξεκούραση που θα χαρίσω στον κουρασμένο μου εαυτό."

Σχέδια, σχέδια και άλλα σχέδια. Πρέπει όλα να ελεγχθούν προσεκτικά και να οργανωθούν αποτελεσματικά για να μην τρέχω την τελευταία στιγμή, ως γνήσιος Έλ-

ληνας. Αυτά σκεφτόμουν προχωρώντας στο δρόμο και παρατηρώντας στην άκρη του πεζοδρομίου ένα χαρτάκι από κατάστημα παιχνιδιών που λέει: "36 μέρες ακόμα (έως τα Χριστούγεννα) όσες και οι φορές που πήγε να κόψει τη γειάδα του ο Αϊ-Βασίλης."

Τι ανοησίες! Και να σκεφτεί κα-

νείς ότι οι γονείς μαθαίνουν έτσι τα παιδιά τους, να ζουν στον κόσμο των παραμυθιών και της “μαγείας” των Χριστουγέννων, χάνοντας έτσι το πραγματικό νόημα των γιορτών.

Σκέψεις και άλλες σκέψεις για το πώς ο υπερκαταναλωτισμός έχει εισχωρήσει στην καθημερινότητά μας και αντί να περιμένει κανείς να μειώνεται σε περιόδους πνευματικής περισυλλογής και ψυχικής προετοιμασίας για τις επικείμενες γιορτές, αυτός να οργιάζει σαν το θεριό που κείται στη θάλασσα, όπως λέει και ένα τραγούδι.

Και ξάφνου τη σκέψη μου τη συντρώφει μια μουσική καθώς καθόμουν στην πόρτα του μετρό στριμωγμένη, περιτριγυρισμένη από αγνώστους, ανυπομονώντας να κατέβω και κοιτάζοντας αόριστα την εναλλαγή του φωτός με το σκοτάδι, καθώς τρέχει το μετρό στις ράγες. Ένα γυφτάκι περίπου στα 12-15 μαζί με το αδερφάκι του μάλλον προχωρούν κατά μήκος του συρμού. Το ένα παίζει ακορντεόν και το άλλο απλώνει το ποτήρι πηγαίνοντας από τον έναν επιβάτη στον άλλον. Πλησιάζουν και σε μένα και το μικρότερο ψιθυρίζει κάτι σε μία γλώσσα που δεν αντιλαμβάνομαι. Κάνω νόημα με το μάτι δηλώνοντας έντονα την άρνηση. “Άλλη φορά θα ήταν προτιμότερο να αδιαφορήσω”, σκέφτομαι και συνεχίζω:

Ουφ, σήμερα τα παιδιά που τα μαθαίνουν έτσι, εκθές μία πρώην εργαζόμενη, αύριο ένας “οικογενειάρχης” που το παιδί του χρειάζεται εγχείριση... και άλλες περιπτώσεις που ζητούν καθημερινά και αδιαλείπτως ελεημοσύνη. Αχ, και μόνο στη σκέψη της ψευτιάς και της υπάρχουσας κατάστασης κουράζομαι... ας ανατρέξω σε άλλα θέματα που με αφορούν.

Κλείνοντας τα αυτιά μου στην καμπάνα ή καμπανάκι, όπως το πάρει κανείς, της συνειδήσής μου.

Κατεβαίνω στο Σύνταγμα. Επιτέλους ελευθερία, σκέφτηκα και

έσπευσα στο σημείο συνάντησής με τη γνωστή παρέα στο δρόμο για τη σχολή, προσπερνώντας τα γεμάτα παγκάκια και τις γωνίες από τους αστέγους που έχουν πληθύνει ξαφνικά, χωρίς δεύτερη σκέψη. Σαν μία εικόνα γνωστή και επαναλαμβανόμενη που έχει γίνει κομμάτι της καθημερινότητάς μου.

Καθώς άκουγα ραδιόφωνο περιμένοντας να περάσει η ώρα, άκουσα την πρόταση της παραγωγού της χριστιανικής εκπομπής: “Αλλοίμονό μου, που με κάλεσαν οι κυρίες από την τάδε οργάνωση να μιλήσω για το νόημα των Χριστουγέννων και φτάνοντας στην αίθουσα κατάλαβα την πτωχότητά μου. Πού πάω εγώ η καφερή να μιλήσω για την αγάπη και τη θυσία του Θεού Λόγου να γίνει άνθρωπος ώστε να σωθούμε, όταν βλέπω μπροστά μου τις ζωντανές του εικόνες; Γυναίκες με οικογένειες και παιδιά, οι οποίες κάθε Πέμπτη ξημεροβραδιάζονται στις φυλακές για να προσφέρουν λίγη συμπόνια και ανθρωπιά στους απόκληρους της κοινωνίας...”. Αυτά ακούω και νχέι μία σιγανή νχώ από τη δεύτερη καμπάνα της συνειδήσής μου.

Επιτέλους στη σχολή, στα μαθήματα, στις εργασίες, στα πειράματα. Και να, πάνω στο πείραμα κάτι γίνεται λάθος. Επιρρίπτεται σε εμένα το σφάλμα, νιώθω να αδικούμαι, σπεύδω να δικαιολογηθώ, δεν εισακούομαι, θυμώνω και τότε ακούω την τρίτη “καμπάνα” από ένα παιδί “άθεο” με ιδέες αγωνιστικές υπέρ της δημοκρατίας και κατά τη κοινωνικής αδικίας, να με νουθετεί με αγάπη και πραότητα:

Μην δικαιολογείσαι. Από τη στιγμή που έχεις αναλάβει κάτι έχεις ταυτόχρονα πάρει και ένα ρίσκο, με ότι συνεπάγεται αυτό. Ήταν δική σου απόφαση η ανάληψη της εργασίας. Απλά έγινε ένα λάθος. Όλοι το παθαίνουμε αυτό. Μην προσπαθείς να δικαιολογήσεις τον εαυτό σου, έφταιξες-δεν έφταιξες. Δέξου το τυχόν άδικο και σταμάτα εκεί...

Και τότε θυμήθηκα την πρώτη καμπάνα:

“Μακάριοι οί ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται” ... σημαίνει το έλεος του Θεού, καμμένη, σε εμάς. Εκείνος ταπεινώθηκε, χαμήλωσε, έσκυψε σαν την κλώσσα που φυλάει τα κλωσσόπουλα από το γεράκι που караδοкеί και μας σκέπασε με αγάπη. Μήπως θα έπρεπε να αποκτήσω ελάχιστη από αυτή Του την ελεημοσύνη;

Ακολούθησε η δεύτερη καμπάνα:

“Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν”. Μήπως θα έπρεπε να κατέβω από το βάραθρο του εγωισμού που ανέβηκα και να “ταπεινωθώ” στο θέλημα του Θεού που ζητά αγαπτική θυσία;

Και τέλος ήρθε στην επιφάνεια της ψυχής μου και ο χτύπος της τρίτης καμπάνας:

“Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται”. Μήπως όπως ο Θεός όντας αγαπτικά Δίκαιος είναι στο πλάι μας κάθε φορά που θα μετανοήσουμε έτοιμος να μας δεχθεί πίσω, όπως ο πατέρας τον άσωτο υιό, και να μας ξεπλύνει από τις αμαρτίες μας με το άχραντο μύρο του Αίματος του Χριστού, θα πρέπει εγώ και ο κάθε “εγώ” να διδάσκομαι από τους “αμαρτωλούς” αντί να τους επικρίνω;

Αχ, καμμένη εαυτέ μου πόσο πίσω έχεις μείνει...” Καιρός να ανοίξεις τα μάτια του νου, τα αυτιά της ψυχής και τα χέρια της καρδιάς για να μπορέσεις να ομολογήσεις εκ βάθους του “είναι” σου ότι “Χριστός ετέχθη” (και να το πιστεύεις...)

Επιμέλεια:

Φιλοθέη Παππά

Μεταπ. φοιτ. Σ.Ε.Μ.Φ.Ε. ΕΜΠ

Χριστούγεννα στην

Και να 'μαστε στους κεντρικούς δρόμους της Αθήνας. Κόσμος πάει κι έρχεται. Είναι Χριστούγεννα! Παρέες, μαμάδες με τα πιτσιρίκια τους, μπαμπάδες, θαμμένοι κυριολεκτικά στα πακέτα που κουβαλούν... Είναι ξεχωριστή γιορτή τα Χριστούγεννα... Παιχνίδια... Αστέρια φωτεινά... Πρόσωπα χαρούμενα, πιτσιρίκια που κλαίνε... γιατί τα τράβηξε βιαστικά η μαμά τους από την βιτρίνα που είχαν κολλήσει τη μουρίτσα τους... Όνειρα, πολλά όνειρα αυτές τις μέρες... Όνειρα και προσδοκίες... Όμορφος πίνακας ζωγραφικής τα Χριστούγεννα... Με τα πιο φωτεινά και ζεστά χρώματα που μπορεί να βάλει ο νους του ανθρώπου... Για κοιτάξε τους... πόσοι απορροφημένοι είναι όλοι... πόσοι λαχανιασμένοι στο κυνήγι των δώρων...

Βάζω στοίχημα... Ούτε που πρόσεξαν την παρουσία του εκείνου του νεαρού ρεπόρτερ με το μαγνητόφωνο κρεμασμένο στον ώμο και το μικρόφωνο στο χέρι. Για όλους είπαμε, εκτός από αυτόν. Αυτός είναι από άλλο ανέκδοτο. Ούτε χριστουγεννιάτι-

κες σκοτούρες έχει, ούτε να διαλέξει δώρα για την θεία Ερασμία, ούτε να κάνει επίσκεψη στην κουμπάρα, αφού δεν έχει κουμπάρα. Είναι εδώ με μια "αποστολή", μια απορία... "Πόσοι αλήθεια γνωρίζουν τι είναι τα Χριστούγεννα; Πόσοι από αυτούς, που τρέχουν ασθμαίνοντας για δώρα, τα γιορτάζουν με επίγνωση;"

Πλησιάζει τα πρόσωπα ένα-ένα. Τους μιλά ευγενικά και τους προτείνει το μικρόφωνο... Να, σταματάει δυο φίλες που κουβεντιάζουν γελώντας και βαστούν δέματα...

"Με συγχωρείτε που σας διακόπτω. Θα ήθελα να σας κάνω μια ερώτηση. Μήπως θα θέλατε να μου πείτε τι είναι Χριστούγεννα;"

"Αν θυμάμαι καλά, η εγκυκλοπαίδεια λέει ότι αυτή τη μέρα γεννήθηκε ο Χριστός. Τώρα ποιος ήταν Αυτός μην ελπίζεις να μάθεις. Ούτε Τον είδα, ούτε ήμουν εκεί", απαντά με νάζι η πρώτη.

"Εσείς; Τι πιστεύετε εσείς;", ρωτά με προσμονή τη δεύτερη ο ρεπόρτερ.

"Εγώ; Α, εγώ δεν ασχολήθηκα ποτέ

με το θέμα. Μπορώ να πω όμως ότι είναι μια όμορφη γιορτή με παραδοσιακό χαρακτήρα και ωραία έθιμα. Τώρα, το από πού ξεκίνησε είναι θέμα λαογραφίας. Πρέπει να έχει τις ρίζες της στην Ανατολή. Όμως να πηγαίνουμε τώρα, θα κλείσουν και τα μαγαζιά.", λέει η δεύτερη και απομακρύνονται ευγενικά.

Ο ρεπόρτερ σκεπτικός ψάχνει για τον επόμενο, που θα του δώσει λίγα λεπτά από τον χρόνο του. Δεν απογοητεύεται ακόμα... Πλησιάζει ένα νεαρό που μοιάζει φοιτητής και κάθεται σ' ένα παγκάκι...

"Φίλε, με συγχωρείς που σε ενοχλώ, μήπως μπορείς να μου πεις τι είναι κατά τη γνώμη σου τα Χριστούγεννα;"

"Άκου φίλε. Οι δυτικές καπιταλιστικές μας κοινωνίες έφτιαξαν αυτά που λέμε γιορτές και επετείους έτσι που κανείς να μην ξέρει τι κρύβεται από πίσω τους, μα να ξέρει πως πρέπει να φάει καλά, να ντυθεί καλά, να ξεδέψει περισσότερα απ'όσα έχει. Πίσω από όλα αυτά κρύβεται το τέρας του καπιταλισμού και σκλαβώ-

νει τους ανθρώπους και κανείς τους δεν μπορεί να ξεφύγει.”, απαντά εμφανώς αντιδραστικά ο νεαρός.

“Δηλαδή, δεν έχει νόημα αυτή η γιορτή; Όλα είναι ψέμα, μια καλοστημένη απάτη;”, ξαναρωτά ο ρεπόρτερ, σχεδόν αποσβολωμένος από την απάντηση.

“Κοίτα να δείς. Ο Χριστός, που λένε πως γεννήθηκε τούτες τις μέρες, είπε «Ζητείτε την βασιλεία των ουρανών και όλα τα άλλα θα σας δοθούν». Όμως η κοινωνία μάς παρέσυρε ακριβώς στο αντίθετο και ζητάμε πρώτα να φάμε και να πιούμε και δεν βλέπουμε τίποτα παραπέρα. Εγώ προσωπικά δεν ξέρω αν υπάρχει η βασιλεία των ουρανών, μα πιστεύω πως ο άνθρωπος πρέπει να προσανατολίζεται στην αναζήτηση κάποιου ιδανικού, κάποιου αγαθού, έστω και φανταστικού, για να παίρνει νόημα η ζωή του και να ομορφαίνει η κοινωνία.”, ξαναπαντά ο φοιτητής και σπκώνεται βαριεστημένα να φύγει.

Στεναχώρια κυριεύει τον ρεπόρτερ και δάκρυα απειλούν να γεμίσουν τα μάτια του. Κανείς ως τώρα -και είναι όλη μέρα στους δρόμους- δεν του έδωσε μια απάντηση που να γεμίσει με ελπίδα και ζεστασιά την καρδιά του.

Δεν μπορεί, σκέφτεται, κάποιος θα ξέρει να του πει. Ίσως κάποιος που να μην το φαντάζεται... Καμιά φορά η αλήθεια κρύβεται σε παράξενα μέρη. Πλησιάζει ένα μπεκρή που βγαίνει εκείνη την ώρα από μια ταβέρνα. Φορά παράταιρα ρούχα, ένα σακάκι σχισμένο, που στην μια τσέπη έχει μια μπουκάλια.

“Φίλε, με συγχωρείς, μια ερώτηση. Πες μου για σένα τι είναι Χριστούγεννα; Πώς νιώθεις;”

Σταματάει. Στηρίζεται στα πόδια του, που τρεκλίζουν, ο μπεκρής, κοιτάει γύρω-γύρω, βγάζει το μπουκάλι και πίνει μια δυο γουλιάς.

“Φίλε... καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές... εβίβα. Να τα για μένα τα Χριστούγεννα. Πολύ και καλό κρασί...αυτά είναι Χριστούγεννα. Το μόνο πρόβλημα είναι πως τελειώνουν γρήγορα και που θα βρω άλλη

μπουκάλια;”

Αργά και σκεπτικά απομακρύνεται ο ρεπόρτερ. Κατευθύνεται προς ένα καταστημάτάρχη που πουλά στολίδια και άλλα, διάφορα, χριστουγεννιάτικα...

“Καλποπέρα. Με συγχωρείτε. Μπορώ να σας κάνω μια ερώτηση; Τι είναι για σας τα Χριστούγεννα; Ασχολείστε με το εμπορικό κομμάτι των εορτών, από ότι βλέπω στο κατάστημα...”

“Καλποπέρα και σε σας. Τι θα πάρετε; Στολίδια για το σπίτι; Δωράκια για τ’ ανίψια; Τι θα θέλατε;”

“Μόνο μια απάντηση...”

“Χριστούγεννα; Χριστούγεννα για μένα, αφού θες να μάθεις, είναι μια μεγάλη ευκαιρία για μεγαλύτερες εισπράξεις. Δώρα για τα παιδιά, δώρα για τα ανίψια, τα βαφτιστήρια και πάει λέγοντας... Μακάρι να καταργούσαν το Πάσχα και να είχαμε δυο φορές το χρόνο Χριστούγεννα. Ερε κέρδος που θα βγάζαμε...”

Κλείνει το μαγνητόφωνο και, σκουπίζοντας τα δάκρυα που ανέβηκαν απρόσκλητα στα μάτια του, κάνει να φύγει. Και τι δεν άκουσε σήμερα; Για εγκυκλοπαίδειες, παραδόσεις, άγνοια και αδιαφορία, κέρδος, υλικά υποκατάστατα αισθημάτων... Κανείς όμως δεν του είπε τι είναι Χριστούγεννα. Ίσως και μάταια να έψαχνε. Το πνεύμα της εποχής είναι πολύ μακριά, όπως φαίνεται, από το πνεύμα των πραγματικών Χριστουγέννων. Όλα γύρω του έχουν αλλοιωθεί τόσο πολύ...

Μα να, εκεί στο κέντρο της πλατείας, μια ομάδα παιδιών ετοιμάζονται να παρουσιάσουν κάτι. Κουρδίζουν τα όργανα τους και παίρνουν τις θέσεις τους. Κόσμος μαζεύεται γύρω τους και περιμένει να ακούσει τι θα πουν, σαν περίεργο ακροατήριο. Τα όργανα αρχίζουν να παίζουν και ένας χριστουγεννιάτικος σκοπός απλώνεται στον χώρο.

Ο ρεπόρτερ, παρασυρμένος από την μελωδία και την θέρμη των φωνών που τραγουδούν, πλησιάζει. Μια ελπίδα φωτίζει την σκέψη του. Ίσως... Ίσως δεν χάθηκαν όλα ακόμα.

Ίσως υπάρχει ελπίδα. Ανοίγει πάλι το μαγνητόφωνο και περιμένει. Μόλις τελείωσε το τραγούδι...

“Καλποπέρα μικροί μου φίλοι. Με συγχωρείτε. Μήπως ξέρετε εσείς τι είναι Χριστούγεννα; Γιατί είστε εδώ τέτοια μέρα;”, ρωτά τα παιδιά.

“Κύριε είμαστε εδώ αυτό το χειμωνιάτικο βράδυ γιατί υπάρχει αγάπη, γιατί υπάρχει ελπίδα, γιατί υπάρχει φως”, απάντα το μεγαλύτερο. “Μια κρύα νύχτα, όπως σήμερα, πριν πολλά χρόνια, ήρθε στην γη μας ο Χριστός. Ήλθε για να βρει και να σώσει τον χαμένο άνθρωπο. Και είμαστε όλοι άνθρωποι χαμένοι και χαλασμένοι, από τότε που διαλέξαμε με εγωισμό την αμαρτία στην ζωή μας. Προσπαθούμε να κάνουμε όμορφη την ζωή μας, μα με δικό μας τρόπο, με γιορτές, με φαγητά. Όμως όμορφη γίνεται η ζωή μας μόνο στα χέρια του Ιησού Χριστού. Γι αυτό άφησε τη δόξα του, γι αυτό δέχτηκε να γεννηθεί σε μια φάτνη, σε ένα στάβλο, γι αυτό δέχτηκε να πεθάνει στο Σταυρό του Γολγοθά, για να μπορέσει να σώσει την ψυχή του αμαρτωλού από το βάρος της αμαρτίας. Όποιος θέλει μπορεί τώρα, απόψε, να Του ζητήσει απλά τη λύτρωση, για να γνωρίσει τα αληθινά Χριστούγεννα. Δεν συμφωνείτε κύριε; Τι πάθατε; Κλαίτε;”

“Ναι έτσι είναι”, απαντά δακρυσμένος ο ρεπόρτερ.

Μα αυτή τη φορά είναι δάκρυα χαράς. Τι όμορφα λόγια! Τι ανακούφιση νιώθει η ψυχή του! Κάνει να φύγει, χαρούμενος τούτη τη φορά και βλέπει τον μπεκρή, που είχε ρωτήσει πριν, να κλαίει κι αυτός συντετριμμένος.

“Φίλε, μήπως έμαθες κι εσύ σήμερα τι είναι στ’ αλήθεια τα Χριστούγεννα;”, τον ξαναρωτά.

“Ναι, αδελφέ μου, έμαθα. Κι εγώ που νόμιζα... Μα ο Χριστός ήλθε για να σώσει ακόμα κι εμένα τον άθλιο. Θεέ μου, συγχώρεσε με... Θεέ μου, σε ευχαριστώ...”

Επιμέλεια:

Διονυσία Αραβοπούλου

Μεταπ. φοιτ. Χημικών Μηχανικών

ΕΜΠ

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

"Ήρθαμε με ρόδα και με ανθούς να σας ειπούμε χρόνους πολλούς"

«Τα Κάλαντα» (Πανελλήνιο)

«Το σπάσιμο του ροδιού» (Πελοπόννησος)

Ήθη κι έθιμα της Πατρίδας μας το Δωδεκαήμερο

Έθιμα και παραδόσεις της πατρίδας μας, που δίνουν ξεχωριστό χρώμα στις περιοχές που τα τηρούν ακόμα.

Η ιστορία των εθίμων ανάγεται στην αρχαιότητα και είναι συνυφασμένη με την θρησκευτική ζωή και την πίστη του λαού μας. Η εκκλησιαστική ζωή εισχωρούσε στη ζωή των ανθρώπων και στις μικρότερες λεπτομέρειες. Από την παρασκευή του προζυμιού για όλο το χρόνο, το ζύμωμα του Χριστούψωμου, το άναμμα του Χριστόξυλου, τα ζώα τους, τα αμπέλια τους, όλα με το σταύρωμα, με το «Χριστός Γεννάται», με μια προσευχή τα αγίαζαν.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δίνει στους ανθρώπους χαρά, πνευματικό πλούτο, ενότητα, ψυχική γαλήνη και πραγματική ψυχαγωγία. Η μοναξιά που συνοδεύει το σύγχρονο άνθρωπο στις μεγαλουπόλεις όπου οι συνθήκες αυτές πάνε να καταργηθούν ήταν άγνωστη στους παππούδες μας, που όλοι γιόρταζαν ενωμένοι και χαρούμενοι.

Από τα έθιμα του λαού μας πανάρχαια ιστορία έχουν τα κάλαντα, τα οποία λεγόντουσαν από ομάδες παιδιών στις αρχές του μήνα για να εξευμενίσουν τους θεούς, να έχουν καλή σοδειά και ότι άλλο επιθυμούσαν να αποκτήσουν. Στη Χριστιανική παράδοση τα κάλαντα τα συναντάμε στις μεγάλες γιορτές όπως τα Χριστούγεννα, την Πρωτοχρονιά, τα Θεοφάνεια, του Αγίου Λαζάρου, το Πάσχα και σε άλλες γιορτές. Τα κάλαντα είναι τραγούδια ευχετικά που περιέχουν επαίνους για τον νοικοκύρη και τα άλλα μέλη της οικογένειας. Στη παραδοσιακή τους μορφή τα κάλαντα εξιστορούν την γέννηση του Χριστού, «Χριστούγεννα, Πρωτούγεννα, πρώτη γιορτή του χρόνου, για βγείτε, δείτε, μάθετε, που ο Χριστός γεννάται...» και χαρακτηρίζονται από την ιδιαιτερότητα του κάθε τόπου, αλλά και την διάθεση τους να προσφέρουν στον νεογέννητο Χριστό ό,τι αρμόζει σ' ένα βασιλόπουλο.

Η αμοιβή των καλαντιστών δεν ήταν ούτε ζητιανιά, ούτε φιλανθρωπία. Ήταν μια πράξη τελεστική που και μόνη της έφερνε το επιθυμητό αποτέλεσμα: Την αφθονία των αγαθών και τον πλούτο στο σπίτι του νοικοκύρη. Η νοικοκυρά φιλοδωρεί τα παιδιά με κάστανα, καρύδια, καρπούς για την καλή σοδειά, γλυκούδια για την ευτυχία, νομίσματα για τον πλούτο κι αυτά έφευγαν για να κτυπήσουν κι άλλη πόρτα. Αν όμως η πόρτα δεν άνοιγε, τα παιδιά τραγουδούσαν: «Αφέντη μου στην κάπα σου χίλιες χιλιάδες ψείρες. Άλλες γεννούν, άλλες κλωσσουν, άλλες αυγά μαζώνουν».

Το πρωί της Πρωτοχρονιάς, η οικογένεια πηγαίνει στην εκκλησία και ο νοικοκύρης κρατάει στην τσέπη του ένα ρόδι, για να το λειτουργήσει. Γυρνώντας σπίτι, πρέπει να κτυπήσει το κουδούνι της εξώπορτας -δεν κάνει να ανοίξει ο ίδιος με το κλειδί του- και έτσι να είναι ο πρώτος που θα μπει στο σπίτι για να κάνει το «καλό ποδαρικό», με το ρόδι στο χέρι.

Μπαίνοντας μέσα, με το δεξί, σπάει το ρόδι πίσω από την εξώπορτα, το ρίχνει δηλαδή κάτω με δύναμη για να σπάσει και να πεταχτούν οι ρώγες του παντού και ταυτόχρονα λέει: «με υγεία, ευτυχία και χαρά το νέο έτος κι όσες ρώγες έχει το ρόδι, τόσες λίρες να έχει η τσέπη μας όλη τη χρονιά». Τα παιδιά μαζεμένα γύρω-γύρω κοιτάζουν οι ρώγες αν είναι τραγανές και κατακόκκινες. Σύμφωνα με το έθιμο, όσο γερές κι όμορφες είναι οι ρώγες, τόσο χαρούμενες κι ευλογημένες θα είναι οι μέρες που φέρνει μαζί του ο νέος χρόνος.

Το ζύμωμα του χριστόψωμου θεωρείται έργο θείο και είναι έθιμο καθάρα Χριστιανικό. Οι γυναίκες φτιάχνουν τη ζύμη με ιδιαίτερη ευλάβεια και υπομονή. Το ζύμωμα είναι μια ιεροτελεστία. Χρησιμοποιούν ακριβά υλικά, όπως ψιλοκοσκινισμένο αλεύρι, ροδόκερο, μέλι, σουσάμι, κανέλα και γαρίφαλα και κατά τη διάρκεια του ζυμώματος λένε: «Ο Χριστός γεννιέται, το φως ανεβαίνει, το προζύμι για να γένει». Πλάθουν το ζυμάρι και παίρνουν τη μισή ζύμη και φτιάχνουν μια κουλούρα. Με την υπόλοιπη φτιάχνουν σταυρό με λουρίδες απ' τη ζύμη. Στο κέντρο βάζουν ένα άσπαστο καρύδι ή ένα αυγό, συμβολίζοντας τη γονιμότητα. Στην υπόλοιπη επιφάνεια σχεδιάζουν σχήματα με το μαχαίρι ή με το πιρούνι, όπως λουλούδια, φύλλα, καρπούς, πουλάκια. Σε πολλά μέρη τα χριστόψωμα τα έφτιαχναν κεντημένα με ωραία σχήματα που γίνονταν πάνω στο ζυμάρι με διάφορα ποτήρια, μικρά ή μεγάλα ή κούπες από βελανίδια που συμβόλιζαν την αφθονία που ήθελαν να έχουν στην παραγωγή των ζώων και της σοδειάς του σπιτιού τους.

Για το χριστουγεννιάτικο τραπέζι, το Χριστόψωμο είναι ευλογημένο ψωμί, αφού αυτό θα στηρίξει τη ζωή του νοικοκύρη και της οικογένειάς του. Το κόβουν ανήμερα τα Χριστούγεννα, δίνοντας πολλές ευχές. Απαραίτητος επάνω, χαραγμένος ο σταυρός. Την ημέρα του Χριστού, ο νοικοκύρης παίρνει το χριστόψωμο, το σταυρώνει, το κόβει και το μοιράζει σ' όλη την οικογένειά του και σε όσους παρευρίσκονται στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι. Μερικοί εδώ βλέπουν ένα συμβολισμό της Θείας κοινωνίας, όπως ο Χριστός έδωσε τον άρτον της ζωής σε όλη την ανθρώπινη οικογένειά του. Επίσης, ένα από τα πρώτα και πιο καλοδιαλεγμένα κομμάτια το ξεχώριζαν για τον πρώτο ζητιάνο που θα τύχει να περάσει από το σπίτι τους, καθώς θεωρούν πως έτσι δεν λησμονούν τους ξενιτεμένους δικούς τους ανθρώπους αλλά και τους ξένους και πιο φτωχούς.

Από τις προετοιμασίες της παραμονής των Χριστουγέννων πιο χαρακτηριστική είναι εκείνη που αναφέρεται στο ζύμωμα του χριστόψωμου. Κατά τόπους φτιάχνεται σε διάφορες μορφές και έχει διαφορετικές ονομασίες, όπως: «το ψωμό του Χριστού», «Σταυροί», «βλάχες» κ.ά.»

Στα χωριά της βόρειας Ελλάδας, από τις παραμονές των εορτών ο νοικοκύρης ψάχνει στα χωράφια και διαλέγει το πιο όμορφο, το πιο γερό, το πιο χοντρό ξύλο από πεύκο ή ελιά και το πάει σπίτι του. Αυτό ονομάζεται Χριστόξυλο και είναι το ξύλο που θα καίει για όλο το δωδεκάημερο των εορτών, από τα Χριστούγεννα μέχρι και τα Φώτα, στο τζάκι του σπιτιού. Η στάχτη των ξύλων αυτών προφύλασσε το σπίτι και τα χωράφια από κάθε κακό. Πριν ο νοικοκύρης φέρει το Χριστόξυλο, κάθε νοικοκυρά φροντίζει να έχει καθαρίσει το σπίτι και με ιδιαίτερη προσοχή το τζάκι, ώστε να μη μείνει ούτε ίχνος από την παλιά στάχτη. Καθαρίζουν ακόμη και την καπνοδόχο, για να μη βρίσκουν πατήματα να κατέβουν οι καλικάντζαροι, τα κακά δαιμόνια, όπως λένε στα παραδοσιακά χριστουγεννιάτικα παραμύθια. Το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων, όταν όλη η οικογένεια θα είναι μαζεμένη γύρω από το τζάκι, ο νοικοκύρης του σπιτιού ανάβει την καινούρια φωτιά και μπαίνει στην εστία το Χριστόξυλο. Σύμφωνα με τις παραδόσεις του λαού, καθώς καίγεται το Χριστόξυλο, ζεσταίνεται ο Χριστός στη φάτνη Του. Σε κάθε σπιτικό οι νοικοκυραίοι προσπαθούν το Χριστόξυλο να καίει μέχρι τα Φώτα.

«Το Χριστόψωμο» (Πανελλήνιο)

«Το Χριστόξυλο» (Βόρεια Ελλάδα)

«Τα Ιερά Πορτοκάλια» (Λευκάδα)

Οι πιστοί συγκεντρώνονται πλάι στην θάλασσα και ο ιερέας ρίχνει το σταυρό στο νερό, όπως συμβαίνει σε πολλές περιοχές της χώρας. Όμως στη Λευκάδα, μαζί με το σταυρό, ρίχνουν στη θάλασσα και ένα μάτσο πορτοκάλια δεμένα μεταξύ τους με σκοινί. Στη συνέχεια, τα ευλογημένα αυτά πορτοκάλια, κρεμιούνται πλάι στα εικονίσματα των εκκλησιών.

«Οι Μωμόγεροι» (Βόρεια Ελλάδα)

Η λαϊκή φαντασία οργιάζει στην κυριολεξία σχετικά με τους Καλικάντζαρους που βρίσκουν την ευκαιρία να αλωνίσουν τον κόσμο από τα Χριστούγεννα μέχρι τα Φώτα, τότε δηλαδή που τα νερά είναι «αβάφτιστα». Η όψη τους τρομακτική, οι σκανδαλιές τους απερίγραπτες και ο μεγάλος φόβος τους η φωτιά. Στις περιοχές της Μακεδονίας και της Θράκης εμφανίζεται το έθιμο των μεταμφιέσεων που φαίνεται πως έχει σχέση με τους καλικάντζαρους.

Στα χωριά Πλατανιά και Σιταγροί του Νομού Δράμας συναντάμε το έθιμο των Μωμόγερων, το οποίο προέρχεται από του Πόντιους πρόσφυγες. Η ονομασία του εθίμου προέρχεται από τις λέξεις μίμος ή μώμος και γέρος και συνδέεται με τις μιμητικές κινήσεις των πρωταγωνιστών. Αυτοί, φορώντας τομάρια ζώων – λύκων, τράγων ή άλλων - ή ντυμένοι με στολές ανθρώπων οπλισμένων με σπαθιά, έχουν τη μορφή γεροντικών προσώπων. Οι Μωμόγεροι, εμφανίζονται καθ' όλη τη διάρκεια του δωδεκαημέρου των εορτών, και προσδοκώντας τύχη για τη νέα χρονιά, γυρίζουν σε παρέες στους δρόμους των χωριών και τραγουδούν τα κάλαντα ή άλλους ευχετικούς στίχους. Όταν δύο παρέες συναντηθούν, κάνουν ψευτοπόλεμο μεταξύ τους, ώσπου η μία ομάδα να νικήσει και η άλλη να δηλώσει υποταγή.

Παραλλαγές του ίδιου εθίμου, συναντώνται σε χωριά της Κοζάνης και της Καστοριάς, με την ονομασία Ραγκουτσάρια.

«Το αναμμένο πουρνάρι» (Ηπειρος)

Μια ωραία συνήθεια που βασίζεται σε μια παλιά παράδοση. Όταν γεννήθηκε ο Χριστός και πήγαν, λέει, οι βοσκοί να προσκυνήσουν, ήταν νύχτα σκοτεινή. Βρήκαν κάπου ένα ξερό πουρνάρι κι έκοψαν τα κλαδιά του. Πήρε ο καθένας από ένα κλαδί στο χέρι, του έβαλε φωτιά και γέμισε το σκοτεινό βουνό χαρούμενες φωτιές και τριξίματα και κρότους. Από τότε, λοιπόν, έχουν τη συνήθεια στα χωριά της Άρτας, όποιος πάει στο σπίτι του γείτονα, για να πει τα χρόνια πολλά, καθώς και όλα τα παιδιά τα παντρεμένα, που θα πάνε στο πατρικό τους, για να φιλήσουν το χέρι του πατέρα και της μάνας τους, να κρατούν ένα κλαρί πουρνάρι, ή ό,τι άλλο δεντρικό που καίει τρίζοντας. Στο δρόμο το ανάβουν και το πηγαίνουν έτσι αναμμένο στο πατρικό τους σπίτι και γεμίζουν χαρούμενες φωτιές και κρότους τα σκοτεινά δρομάκια του χωριού. Ακόμη και στα Γιάννενα, το ίδιο κάνουν. Μόνο που εκεί δεν κρατούν ολόκληρο το κλαρί το πουρνάρι αναμμένο στο χέρι τους – είναι μεγάλη πολιτεία τα Γιάννενα – αλλά κρατούν στη χούφτα τους μια χεριά δαφνόφυλλα και πουρνάρόφυλλα, που τα πετούν στο τζάκι, μόλις μπουνε και καλημερίζουν. Κι όταν τα φύλλα τα ξερά πιάσουν φωτιά κι αρχίσουν να τρίζουν και να πετάνε σπίθες, εύχονται: «Αρνιά, κατσίκια, νύφες και γαμπρούς!» Αυτή είναι η καλύτερη ευχή για κάθε νοικοκύρη. Να προκόβουν τα κοπάδια του, να πληθαίνει η φαμελιά του, να μεγαλώνουν τα κορίτσια και τα παλικάρια του, να του φέρνουν στο σπίτι νύφες και γαμπρούς, να του δώσουν εγγόνια που δε θ' αφήσουν τ' όνομα το πατρικό να σβήσει.

Στην Κεφαλλονιά, αλλά και στα άλλα νησιά των Επτανήσων, το βράδυ της παραμονής της Πρωτοχρονιάς, οι κάτοικοι γεμάτοι χαρά για τον ερχομό του νέου χρόνου, κατεβαίνουν στους δρόμους κρατώντας μπουκάλια με κολώνιες και ραίνουν ο ένας τον άλλον τραγουδώντας: «Ήρθαμε με ρόδα και με ανθούς να σας ειπούμε χρόνους πολλούς». Η τελευταία ευχή του χρόνου που ανταλλάσσουν είναι: «Καλή Αποκοπή», δηλαδή με το καλό να αποχωριστούμε τον παλιό χρόνο. Το πρωί της Πρωτοχρονιάς η μπάντα του δήμου περνάει από όλα τα σπίτια και τραγουδάει καντάδες και κάλαντα.

«Οι κολώνιες» (Κεφαλλονιά).

Ανήμερα των Φώτων, μετά την λειτουργία των Μεγάλων Ωρών, γίνεται η Κατάδυση του Σταυρού στη θάλασσα, (ή λίμνη, ή ποτάμι) και το πιάσιμο του από τους κολυμβητές, τους λεγόμενους Βουτηκτάδες. Ο ιερέας πετάει ένα σταυρό μέσα στο νερό, (συνήθως ο σταυρός είναι δεμένος πάνω σε σκοινί για να μη χαθεί) και πολλοί νέοι βουτούν για να πιάσουν τον σταυρό και να λάβουν την ευλογία του ιερωμένου, αλλά και να δεχθούν τις τιμές και τις ευχές των συντοπιτών τους. Είναι εξαιρετική τιμή για όποιον βρει και πιάσει τον σταυρό. Σε μερικά μέρη της Ελλάδας, ανήμερα των Φώτων, αφήνουν τρία άσπρα περιστέρια ελεύθερα να πετάξουν μόλις ρίξουν το σταυρό που συμβολίζουν την Αγία Τριάδα (τρία περιστέρια) και το Άγιο Πνεύμα που φανερώθηκε «εν είδη περιστεράς», όταν ο Ιησούς βαφτιζόταν στον Ιορδάνη Ποταμό. Μετά την ρίψη του σταυρού, ανήμερα των Φώτων, υπάρχει ένα έθιμο, όπου οι Χριστιανοί παίρνουν τις εικόνες που έχουν στα σπίτια τους και τις πλένουν στα ποτάμια (στις λίμνες ή στη θάλασσα). Το όμορφο αυτό έθιμο ονομάζεται πλύσιμο των εικόνων.

«Το πιάσιμο του Σταυρού» (Πανελλήνιο)

Τα καρύδια είναι ένα παραδοσιακό ομαδικό παιχνίδι που παίζουν τα παιδιά στην Ήπειρο. Οι κανόνες του παιχνιδιού έχουν ως εξής: Κάποιο παιδί χαράζει στο χώμα μια ευθεία γραμμή. Πάνω σ' αυτή, κάθε παίκτης βάζει κι από ένα καρύδι στη σειρά. Μετά, ο κάθε παίκτης με τη σειρά του και από κάθετη απόσταση ενός με δύο μέτρα από τη γραμμή των καρυδιών, σηματοδευεί σκυφτός και με το μεγαλύτερο και το πιο στρογγυλό καρύδι του, κάποιο άλλο καρύδι. Όποιο καρύδι πετύχει και το βγάλει έξω από τη γραμμή, το κερδίζει και δοκιμάζει ξανά σηματοδευοντας κάποιο άλλο καρύδι. Αν αστοχήσει, συνεχίζει ο επόμενος παίκτης. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να βγουν από τη γραμμή όλα τα καρύδια.

«Τα καρύδια» (Ήπειρος)

Επιμέλεια:
Α.Δ.

“Αν δεν ευαγγελίζεσαι απαρνείσαι τον εαυτό σου. Είναι ένα είδος πνευματικής αυτοκτονίας”

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ με τον Ιερομόναχο
π. Θεολόγο Χρυσανθακόπουλο

«Π»: Πάτερ, τι αντιμετωπίσατε όταν πρωτοκατεβήκατε στην Αφρική;

π. Θ. Χ. : Πρώτη φορά που πήγα ήταν το 1976, εις αναζήτηση του παλιού πνευματικού, του π. Χαρίτωνος. Ο πρώτος που κατέβηκε ήταν ο π. Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος και μετά τον ακολούθησε ο π. Χαρίτων Πνευματικός. Όταν εγώ πρωτοπήγα στην Αφρική, είδα έναν άλλο κόσμο τελείως. Έναν κόσμο που είχε μεγάλη απλότητα, αγάπη και που ήταν πιο κοντά σε αυτό που έπλασε ο Θεός, και ως φύση και ως άνθρωπο. Οι άνθρωποι σε αγκαλιάζουν με την αγάπη τους. Βέβαια εδώ παρατηρούμε έναν ρατσισμό που οι ίδιοι καλλιεργούν, δίνοντας αξία στο λευκό δέρμα που δεν έχει καμία αξία. Εκτιμούν ιδιαίτερα όταν κάποιος λευκός τους επισκεφθεί. Αλλιώς θα ακούσουν έναν λευκό και αλλιώς ένα πατριώτη τους. Τους εξηγώ πως αυτό είναι ρατσισμός και ότι εμείς ούτε είχαμε, ούτε θα έχουμε κάποια τέτοια διάκριση απέναντι τους, αλλά δεν πρέπει και αυτοί να κρατούν αυτό το στοιχείο. Άλλωστε και εγώ ο ίδιος νιώθω πιο αμαρτωλός και ανάξιος από αυτούς τους ανθρώπους οι οποίοι με το που βρίσκουν το Θεό είναι σε πνευματικά επίπεδα πολύ ανώτερα πολλές φορές από τα δικά μας.

«Π»: Σε μέρη που είχανε πάει ο π. Χρυσόστομος και ο π. Χαρίτων υπήρχε κάποια μαγιά ανθρώπων που είχαν ήδη δεχτεί το Χριστό;

π. Θ. Χ. : Αλλού υπήρχε, αλλού όχι. Πολλές φορές πάμε κάπου που μας καλούν και μπορεί να μην υπάρχει τίποτα ορθόδοξο. Δεν πηγαίνει κανείς για να μιλήσει μόνο, αλλά για να δώσει μια παρουσία και κυρίως εκείνο που είναι η αρχή και το τέλος για όλους μας, τη Θεία Λειτουργία. Τελείται Λειτουργία και οι άνθρωποι ελκύονται από το Χριστό, όχι από εμάς. Είναι μια πράξη στην οποία προέβαινε η ορθόδοξη Ιεραποστολή από την εποχή του Βυζαντίου, του ευαγγελισμού των Σλάβων και των μεγάλων Ιεραποστολών στη Σιβηρία, στην Ιαπωνία, στην Κορέα. Πάντα έτσι γίνονταν. Δηλαδή, η μυστηριακή ζωή που σε μας φτάνει παραδοσιακά ανόθευτη, ή με ελάχιστες μεταβολές, είναι εκείνη που συγκινεί, ελκύει και εντυπωσιάζει ανθρώπους άλλων δογμάτων που έρχονται και παρίστανται.

«Π»: Αν έρθει όμως ένας και παραστεί σε μια Θεία Λειτουργία, εκείνη την στιγμή δεν ξέρει τι γίνεται, τι τελείται, ότι δηλαδή μεταβάλλεται σε Σώμα και σε Αίμα Χριστού το ψωμί και το κρασί...

π. Θ. Χ. : Αν είναι όμως από άλλο Χριστιανικό Δόγμα ξέρει. Οι άλλοι, ας πούμε οι ανιμιστές, δεν ξέρουν φυσικά τι τελείται, αλλά νιώθουν κάτι. Δηλαδή δεν είναι μόνο η λογική, αλλά κυρίως η αίσθηση.

«Π»: Τι δυσκολίες αντιμετωπίζετε αυτή τη στιγμή στην Αφρική;

π. Θ. Χ. : Πόσες σελίδες έχει το περιοδικό σας; Δεν είναι μόνο ότι είναι πολλές οι δυσκολίες, αλλά το ότι πολλές φορές μάς ξεπερνάνε και δεν ξέρουμε τι να κάνουμε. Μέσα από την προσευχή ο Θεός μάς δίνει την ελπίδα να συνεχίσουμε και να μην το βάλουμε στα πόδια. Η μεγαλύτερη δυσκολία δεν είναι η έλλειψη ανθρώπων αλλά συνεργατών που να έχουν κάποια πείρα, που να μπορούν να βοηθήσουν στη αντιμετώπιση των δυσκολιών και, κυρίως, να δώσουν μια μαρτυρία, γιατί η διδασκαλία, το κήρυγμα και η κατήχηση δεν γίνεται με λόγια αλλά με το παράδειγμα, με την ζωή. Εγώ είμαι μόνος μου και μπορώ να πω ότι δεν έχω κάποιο παράδειγμα να δώσω. Δηλαδή δεν βοηθάει η παρουσία μου αν είμαι μόνος μου.

π. Θ. Χ. : Αυτή τη στιγμή, εκεί που είμαι εγώ τυχαίνει να είναι ένας. Είναι μια εξαίρεση που δεν την περίμενα, αλλά μου την έστειλε ο Θεός σα δώρο, σαν παρηγοριά! Είναι ο πατήρ Αγαθόνικος από την Ι. Μ. του Αγίου Διονυσίου στον Όλυμπο, ο οποίος παρόλο που έχει πολλά προβλήματα υγείας ήρθε να βοηθήσει όσο μπορεί. Είναι μια παρηγοριά για όλους μας. Αλλά δεν υπάρχουν άλλοι που να έρχονται σε μόνιμη βάση. Είναι κάτι σπάνιο.

π. Θ. Χ. : Τα οικοδομικά είναι δεύτερα, τα οικονομικά είναι δεύτερα, τα νομικά έρχονται πρώτα! Εκεί βασικά υπάρχει μεγάλη κρατική διαφθορά και αναξιοκρατία σε νομικό επίπεδο. Όταν λέμε Ιεραποστολή δεν εννοούμε μόνο να χτίσεις μια εκκλησία. Αυτό δεν μας δυσκολεύει τόσο ακόμα και όταν δεν υπάρχουν χρήματα. Μπορούμε να λειτουργήσουμε και στο ύπαιθρο, περιμένοντας... Και θα στείλει ο Θεός χρήματα και θα ολοκληρωθούν και αυτά που μας έχουν μείνει ημιτελή. Εκείνο που είναι το βασικό έργο είναι να μπορείς να κτίσεις σωστά τις ψυχές των ανθρώπων. Και για να γίνει αυτό χρειάζεται και το δικό μας παράδειγμα, και μαρτυρία και υποστήριξη. Υποστήριξη αρχικά πνευματική. Πολλές φορές είναι ολόκληρα μοναστήρια πίσω από κάποιον που πηγαίνει να εργαστεί εκεί και εγώ στηρίζομαι στις προσευχές δικών μου ανθρώπων. Από κει και πέρα είναι πολύ σημαντική η οικονομική υποστήριξη συνεργατών και φίλων που θα οργανώσουν κάποια αποστολή ή ακόμα και η επικοινωνία, να μπορέσουμε να πούμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε. Αλλά ακόμα σπουδαιότερο είναι η δική σας παρουσία εκεί.

π. Θ. Χ. : Δεν είναι πολλοί. Στην δική μας περιοχή, στη μικρή αυτή περιοχή που με έχει βάλει υπεύθυνο ο Πατριάρχης εδώ και μερικούς μήνες, δηλαδή στην ιερά επισκοπή Μπραζαβίλ και Γκαμπόν, έχουμε έξι ιερείς και έναν διάκονο για εννέα ενορίες. Βέβαια ορισμένοι από αυτούς ανταποκρίνονται και μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της ενορίας, άλλοι δεν έχουν την καλλιέργεια, την μόρφωση ή και τις δυνατότητες. Γι' αυτό ελπίζουμε οι επόμενες γενιές να μας δώσουν στελέχη για την εκκλησία μας. Είναι και ένας λόγος που δίνουμε μεγάλο βάρος στο έργο που γίνεται με τα παιδιά μας στο ορφανοτροφείο, στο σχολείο και με τη νεολαία της ενορίας.

π. Θ. Χ. : Γίνονται εβδομαδιαίες συναντήσεις και υπάρχει τομέας ενημέρωσης και βοήθειας. Σε αυτόν τον τομέα της ενημέρωσης αυτοί έχουν μεγάλη πρόσβαση στο διαδίκτυο και μακάρι να μπορούσαμε μέσω διάφορων ιστοσελίδων να τους ενισχύουμε ή να τους συνδέουμε ώστε να πληροφορούνται σωστά. Από 'κει και πέρα κάνουμε διάφορες εκδηλώσεις, όπως ημερήσιες εκπαιδευτικές-κατηχητικές εκδρομές ή οργάνωση ποδοσφαιρικών και καλαθοσφαιρικών ομάδων, καθώς τα αθλήματα είναι μέσα στην ζωή τους και τους αρέσουν. Και παράλληλα με αυτά συνδέουμε με την Εκκλησία αρκετά παιδιά, από τα οποία αργότερα κάποια θα βαπτιστούν. Μια άλλη τους αγάπη είναι το τραγούδι, τα όργανα, κι έτσι κάθε ενορία έχει την χορωδία της που αποτελείται κυρίως από νεολαία. Επίσης κάθε χρόνο του Αγίου Δημητρίου διοργανώνουμε ένα φεστιβάλ από όλες τις ενορίες. Τέλος, κάθε καλοκαίρι διοργανώνουμε ένα δεκαήμερο σεμινάριο για τα στελέχη μας, ώστε να εμβαθύνουν σε θέματα πνευματικά που τους είναι άγνωστα.

π. Θ. Χ. : Ναι, ή από άλλες ομολογίες ή από άλλες αιρέσεις ή από διάφορες κοινότητες αφρικο-χριστιανικού χαρακτήρα που υπάρχουν πολλές εκεί.

Π: Πόσοι είναι οι ιερείς αυτή τη στιγμή που έχουν έρθει από την Ελλάδα;

«Π»: Έχετε κάποιες κατηγορίες επαγγελματιών-ειδικοτήτων που να έχετε περισσότερο ανάγκη, για οικοδομικές εργασίες για παράδειγμα;

«Π»: Υπάρχουν κάποιοι από τους ντόπιους που να έχουν ήδη αναδειχθεί ιερείς; Έχετε στο μυαλό σας κάποιο αριθμό;

«Π»: Με τη νεολαία τι έργο γίνεται συγκεκριμένα;

«Π»: Είπατε ότι αυτοί οι οποίοι μετατρέπονται στην ορθοδοξία είναι κατά το 50% από άλλα δόγματα, από άλλες ομολογίες.

«Π»: Αυτοί έχουν μια προπαίδεια ήδη, ξέρουν τι είναι Ευαγγέλιο, τι είναι Χριστός, οπότε να υποθέσουμε ότι υπάρχει έτσι πιο εύκολο πάτημα για να δεχθούν την Ορθοδοξία;

«Π»: Με τους άλλους, τους αφρικανούς που είναι ιθαγενείς, τους ντόπιους, που ασχολούνται με τις μαγείες, τα βουντού κλπ, πώς μπορεί να γίνει προσέγγιση;

«Π»: Από τη στιγμή που βαπτίζονται, αποστρέφονται τα μάγια ή υποτροπιάζουν πάλι και ξαναγυρίζουν;

«Π»: Είπατε προ ολίγου ότι η ζωή και η παράδοση στην Αφρική εκφράζεται με αθλήματα, με μουσική, με τραγούδι κλπ. Η Ορθόδοξη Εκκλησία πώς έχει εγκολπωθεί τις δικές τους παραδόσεις, δηλαδή πώς έχει "πατήσει" στην παράδοσή τους και σε ποια σημεία υπάρχει σύγκρουση, πέρα από τη μαγεία;

«Π»: Έχουν αναπτύξει και την αγιογραφία;

π. Θ. Χ. : Έχουν μία προπαίδεια οπωσδήποτε. Δεν ξέρω αν είναι πιο εύκολο ή πιο δύσκολο να δεχθούν την Ορθοδοξία, σίγουρα όμως υπάρχει κάποια επικοινωνία.

π. Θ. Χ. : Με τις μαγείες ασχολούνται όλοι! Είναι δεμένη η κοινωνία τους με την επήρεια των πνευμάτων, των μάγων, της μαγείας. Πολύ εύκολα θα καταφύγουν σε τέτοια θέματα αν έχουν κάποιο πρόβλημα και για αυτό προσπαθούμε να υπάρχει μια σωστή ενημέρωση, να ξέρουν ότι ή με τον Θεό θα πας ή με τον διάβολο και να μην επηρεάζονται και να μην φοβούνται επιπλέον, γιατί όποιος έχει τον Χριστό δεν έχει τίποτα να φοβηθεί. Είναι όμως ένα χαρακτηριστικό του πολιτισμού τους, αυτή η εξάρτηση από πνεύματα, όπως επίσης και η επήρεια της οικογενείας η οποία καθορίζει την ζωή των μελών της.

π. Θ. Χ. : Εδώ υποτροπιάζουμε εμείς στα ίδια και στα ίδια αμαρτήματα, πόσω μάλλον αυτοί που ζούνε μέσα στην ατμόσφαιρα αυτή. Βέβαια κι ο πειρασμός δεν θέλει τίποτα άλλο παρά να βασανίζει και είναι πολλοί οι πειρασμοί και οι δυσκολίες.

π. Θ. Χ. : Η καθολική εκκλησία, οι διάφορες προτεσταντικές αποκλίσεις έχουν βάλει και τοπική μουσική, διάφορες κραυγές μέσα στη λατρεία. Εμείς δεν το επιτρέψαμε, αλλά ούτε και οι δικοί μας πιστοί θέλουν να υπάρξει παραμικρή αλλοίωση στην παραδοσιακή λατρεία που έχει η Ορθόδοξη Εκκλησία. Ήταν επιθυμία του μέχρι τώρα Μητροπολίτου, ο οποίος παραιτήθηκε και ανέλαβε άλλος. Έχουν πολλές άλλες δυνατότητες να εκφραστούν εκτός θείας Λειτουργίας έτσι ώστε να γίνεται σεβαστή και η ιερότητα και η παράδοση. Δηλαδή με το «δι ευχών» έχουν κι αυτοί το ελεύθερο να τραγουδήσουν, να παίξουν το ταμ-ταμ και τα δικά τους όργανα και να χορέψουν και μέσα στην εκκλησία. Δηλαδή μοιράζοντας το αντίδωρο εκδηλώνονται με διάφορους τρόπους, άλλοτε με θρησκευτικά τραγούδια, άλλοτε με άλλα τραγούδια και μπορείς να δεις πιστούς να έρχονται χορεύοντας να πάρουν το αντίδωρο. Αλλά είναι μια ατμόσφαιρα που την καλλιεργούμε κι εμείς με τα διάφορα φεστιβάλ, τις διάφορες εκδηλώσεις και τις γιορτές. Από την άλλη, στα αθλήματα ήδη δύο ποδοσφαιρικές μας ομάδες φτιαγμένες στις ενορίες, παίζουν σε εθνικές κατηγορίες, και έχουμε και δύο παίκτες που προέρχονται από την εκκλησία και παίζουν στην εθνική του Κονγκό. Αυτό τους κάνει να νιώθουν ότι η εκκλησία δεν είναι κάτι ξένο, αλλά είναι κάτι δικό τους. Τους βυζαντινούς ήχους οι ίδιοι τους προτιμούν μέσα από κασέτες που τους έχουμε δώσει, γιατί δεν έχουμε κάνει επίσημη διδασκαλία και εκπαίδευση. Διαλέγουν αυτά που τους αρέσουν, με τα οποία εκφράζονται. Με αυτά ψέλνουν, βασικά στην γαλλική γλώσσα και στις διάφορες άλλες τοπικές γλώσσες, χρησιμοποιώντας επίσης μερικά ατόφια τροπάρια και ύμνους στα ελληνικά. Ξέρουν την γλώσσα του Ευαγγελίου, τους αρέσει να χρησιμοποιούν κι άλλες γλώσσες κι έτσι υπάρχει μια ποικιλία και μία αυθεντικότητα στην λατρεία γιατί ότι ξέρουν να ψέλνουν το ψέλνουν όλοι και η χορωδία αναλαμβάνει τα μέρη που είναι πιο δύσκολα.

π. Θ. Χ. : Ο π. Αγαθόνικος που είναι τώρα κάτω, είναι καλός αγιογράφος, μαθαίνει στα ορφανά μας και σε μερικά άλλα παιδιά που ενδιαφέρονται. Θα προσπαθήσουμε να κάνουμε και κάτι πιο συστηματικό σε αυτό το σημείο.

Δεν είναι ακριβώς έτσι, διότι οι Αλβανοί δεν «πρωτοδέχτηκαν» το Ευαγγέλιο. Οι Αλβανοί απλώς μετά από ένα καθεστώς που τους είχε κυριολεκτικά παγώσει, καταστρέψει και διαλύσει, ξαναβρήκαν την παράδοσή τους και την εκκλησία. Απλώς, μέσα στο σχέδιο του Θεού μάλλον ήταν να έρθουν έτσι τα πράγματα γιατί αν δεν είχα εργαστεί τα 8,5 χρόνια στην ιεραποστολή στην Αλβανία, ίσως θα μου ήταν πολύ δύσκολα τα πράγματα στην Αφρική. Σίγουρα έχουν και πολλά κοινά, κυρίως αυτά τα κράτη, η Αλβανία και το Κονγκό. Διότι και το Κονγκό πέρασε από κομμουνισμό, υπήρχε πρόσφατα μια παρόμοια δομή και στις δύο χώρες. Βρίσκεις πολλά κοινά πράγματα ιδίως στα παιδιά που είχαν μεγαλώσει μέσα στο καθεστώς αυτό με τις ίδιες οργανώσεις, τις ίδιες υπηρεσίες, τις κρατικές. Οι Αλβανοί ήταν εγκαταλελειμμένοι. Βέβαια άλλη παράδοση, άλλη κουλτούρα, άλλη προδιαγραφή, άλλη σχέση. Οι Αλβανοί δεν είναι μόνο γείτονες, είναι και αδελφοί μας σαν εθνότητα. Οι Αφρικανοί είναι άλλο πράγμα, αλλά είναι αδελφοί μας εν Χριστώ. Κι έτσι δεν νιώθει κανείς ούτε στους μεν, ούτε στους δε ξένος, αλλά καταλαβαίνεις ότι βρίσκονται σε άλλο μήκος κύματος. Για παράδειγμα, όταν προσπαθείς να κανονίσεις μία συνάντηση στις 18.00 μμ κι αυτοί έρχονται στις 20.00 μμ, χωρίς να νιώθουν ότι άργησαν γιατί απλώς δεν έχουν κανένα άγχος. Και μας διδάσκουν με το να μην έχουν άγχος. Δεν πρέπει βέβαια να μας διδάξουν να μην είμαστε ασυνεπείς! Αλλά μια άλλη ιδιαιτερότητα είναι ότι δύσκολα παίρνουν κάποια ευθύνη. Τα πράγματα κυλάνε και όπως έρθουνε τους ταιριάζουν. Αν βρεθούν χωρίς ρεύμα, φως, χωρίς νερό, χωρίς συγκοινωνίες απλώς το δέχονται, δεν επαναστατούν. Αν το κράτος διπλασιάσει την τιμή των τροφίμων, του πετρελαίου, κι αυτό ακόμα το δέχονται χωρίς να επαναστατήσουν. Υπάρχει μια άλλη ψυχολογία, μία ψυχολογία που μπορεί να είναι πιο κοντά στον άνθρωπο ίσως, κι αυτό φαίνεται στον τρόπο που προσεύχονται, που πιστεύουν. Γενικά η συμπεριφορά τους είναι σαν των μικρών παιδιών. Αυτό μας το ζητάει κι ο Κύριος. Βέβαια, υπάρχουν κι άλλα πράγματα, που ίσως μας ξενίζουν, αλλά δεν είμαστε και άγευστοι από τέτοια πράγματα όπως είναι η πολυγαμία. Γίνονται γονείς από τα 14-15 για τις κοπέλες και από τα 17-18 για τα αγόρια.

π. Θ. Χ. : Φυσικά γίνεται κατήχηση. Χωρίς κατήχηση δεν δεχόμαστε κανέναν, αλλά εκείνο που είναι αρκετά πιο υπεύθυνο είναι να συνεχιστεί η κατήχηση και μετά την βάπτισμα. Γιατί αν στην Ελλάδα, μπορούμε να αναπληρώσουμε αυτή την έλλειψη, λόγω των παραδόσεων που υπάρχουν στις οικογένειες και των κατηχητικών και των κύκλων, σε αυτούς είναι κάτι απαραίτητο, αναγκαίο και πρωταρχικό. Δεν μπορεί χωρίς αυτήν την συνεχή κατήχηση να ζήσει η εκκλησία.

π. Θ. Χ. : Τώρα ξεκίνησε η εκκλησία η Ορθόδοξη. Παρ' όλα αυτά και αναγνωρισμένη είναι η εκκλησία και εκτιμάται ιδιαίτερα, επειδή πρώτα από όλα, εγκυκλοπαιδικά αν θέλετε, μετά τους καθολικούς είναι στον χριστιανικό κόσμο ο μεγαλύτερος αριθμός οι ορθόδοξοι, γιατί οι προτεστάντες είναι μικρά κομμάτια. Επιπλέον, στο συγκεκριμένο κράτος όλα τα στελέχη τα κυβερνητικά έχουν σπουδάσει επί κομμουνιστικής εποχής σε ορθόδοξες χώρες κι έτσι γνωρίζουν την ορθόδοξη εκκλησία, την εκτιμούν και μπορούμε να πούμε, της συμπαρίστανται. Οι καθολικοί και οι προτεστάντες δεν θα ήθελαν να ακούγεται η ορθόδοξη εκκλησία γιατί κι αυτοί βρίσκουν σε εμάς τις ρίζες τους και προσωπικά μπορεί να ξαναγυρίσουν... Συλλογικά δεν γίνεται κάποια τέτοια κίνηση. Οι καθολικοί που ήταν η επίσημη εκκλησία των αποικιοκρατών, έχουν επί των κρατικών εδαφών ένα 40%-50%, έχουν μεγάλη περιουσία και πολύ κόσμο. Η Ορθοδοξία τώρα διαδίδεται σε μια Αφρική, όπου παραδοσιακά χριστιανός σήμαινε καθολικός. Όμως η Ορθοδοξία βρίσκει απήχηση, γιατί οι Αφρικανοί ψάχνουν να βρουν το αυθεντικό, το γνήσιο, το παραδοσιακό. Κρατήστε το αυτό. Σας είπα ότι η προσωπική μαρτυρία και το παράδειγμα είναι αυτό που βοηθά την εξάπλωση της εκκλησίας και της πίστης. Οι μοναχοί που έχουν εκεί, σε παλαι-

«Π»: Εσείς είχατε διακονήσει και στην Αλβανία για χρόνια. Αν σας ζητούσαμε να κάνετε μία σύγκριση στα χαρακτηριστικά που είχαν οι Αλβανοί και οι Αφρικανοί όταν πρωτοδέχτηκαν το Ευαγγέλιο, ποια κοινά και ποια διαφορετικά σημεία θα σημειώνατε;

«Π»: Φαντάζομαι ότι για να γίνουν αποδεκτοί προηγείται κατήχηση.

«Π»: Μιλήστε μας για τις σχέσεις με τα άλλα δόγματα, τους εκπροσώπους των άλλων εκκλησιών.

ότερες δύσκολες καταστάσεις έδωσαν και μάρτυρες. Όμως οι καθολικοί έχουν όλους τους ιερείς τους άγαμους. Δεν είναι τόσο εύκολο να ασκήσει κανείς παρθενία σε μία κοινωνία αφρικανική και ιδίως αν δεν έχει αυτή την κλίση ή την προπαίδεια. Έτσι, αναγκάζονται να φτιάχνουν και άσυλα ή οικοτροφεία για τα παιδιά των ιερέων. Δεν είναι υποκρισία, αλλά είναι η ανάγκη να ζήσει ο καθολικός ιερέας όπως θέλει κι όχι όπως του επιβάλλεται. Αυτό δημιουργεί μία διπλή προσωπικότητα και ο κόσμος το διακρίνει αυτό, βλέπει αυτή την αντίφαση. Σε μας υπάρχουν ελάχιστες κλήσεις κι αυτές προσπαθούμε να τις κατευθύνουμε σε ένα μοναστήρι, που με την ευλογία του Θεού, χτίζεται τώρα για να στεγάσει τέτοιες κλήσεις. Επιπλέον, οι ορθόδοξοι κρατάνε το ράσο. Είναι κάτι που είναι χαρακτηριστικό. Κάποτε στην αρχή, κι όπου δεν ξέρουν, μπορεί να σε νομίσουν για μουσουλμάνο ή να σε φωνάξουν «Μπιν Λάντεν», αλλά όταν γνωρίζουν σέβονται τους ιερείς μας. Θυμάμαι πριν λίγο καιρό σε μία εκδήλωση που είχε κάνει ένας έπαρχος και είχε καλέσει τις εκκλησιαστικές αρχές να συζητήσουν ένα θέμα που ήταν πολύ κρίσιμο για την περιοχή τους, θέλησαν να ξεκινήσουν με την προσευχή, οπότε ο έπαρχος απευθυνόμενος στον ορθόδοξο ιερέα ζήτησε «να έρθει ο άνθρωπος του Θεού», γιατί οι άλλοι που ήταν εκεί, -ήταν και επίσκοπος- ήταν ντυμένοι με τα κοντομάνικά τους και δεν ενέπνεαν κάποιο σεβασμό. Η εκκλησία η Ορθόδοξη εμπνέει τον σεβασμό. Οι σχέσεις κατά τ' άλλα είναι αδελφικές, χωρίς κάποια ιδιαίτερη επικοινωνία.

«Π»: Έχουν υπάρξει μουσουλμανικές αποστολές;

π. Θ. Χ. : Μουσουλμανικές αποστολές όχι και οι Κονγκολέζοι δεν ασπάζονται εύκολα τον μουσουλμανισμό. Υπάρχουν όμως πολλά τζαμιά διότι υπάρχουν πολλοί έμποροι που έχουν έρθει από αφρικανικές μουσουλμανικές χώρες, κυρίως της δυτικής μουσουλμανικής Αφρικής και είναι οικονομικοί παράγοντες της περιοχής. Αυτοί ήταν μουσουλμάνοι και παραμένουν μουσουλμάνοι.

«Π»: Έχουν υπάρξει αποστολές ορθόδοξες από άλλες χώρες, πχ. τη Ρωσία;

π. Θ. Χ. : Όχι δεν υπήρξαν και δεν ξέρω αν θα υπάρξουν. Μακάρι, καλύτερα να υπάρχει μία τέτοια παρουσία, αρκεί να είναι όλοι κάτω υπό την αιγίδα του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας να μην υπάρχουν οι δυσκολίες που υπάρχουν στον αμερικανικό και ευρωπαϊκό χώρο με τις εθνικές εκκλησίες. Η τοπική εκκλησία είναι αυτή που υπάρχει στην Ορθόδοξη Παράδοση.

«Π»: Και μία τελευταία ερώτηση σχετική με το φετινό σύνθημα της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης «οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἂν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορινθ. 9, 16). Μετά από αυτά τα χρόνια που δράτε ιεραποστολικά, πώς αντιλαμβάνεστε το «αλλοίμονο» του Αποστόλου Παύλου; Αλλοίμονο γιατί; Επειδή θα χάσω τις χαρές του ευαγγελισμού ή γιατί δεν τηρώ την εντολή του Θεού, το «πορευθέντες»;

π. Θ. Χ. : Νομίζω ότι αυτό μπορείτε να το απαντήσετε κι εσείς γιατί και εσείς ευαγγελίζεστε. Η ιεραποστολή δεν αφορά μόνο τις άλλες χώρες, κάτι μακρινό, αλλά και αυτό το έργο που γίνεται στις ενορίες μας, αυτό που επιτελείται και στη Χριστιανική Φοιτητική Ένωση. Το «αλλοίμονο» είναι γιατί αν δεν ευαγγελίζεσαι απαρνείσαι τον εαυτό σου, είναι ένα είδος πνευματικής αυτοκτονίας. Αλλιώς δεν θα είσαι ο εαυτός σου. Δεν μπορείς να κρύψεις κάτι που σε δονεί. Δεν μπορεί να είσαι χριστιανός και να μην θέλεις να δείξεις ότι είσαι χριστιανός. Δεν μπορείς να πιστεύεις κάτι και να το αρνείσαι, είτε στην έκφραση, είτε στη βιοτή σου. Το «αλλοίμονο» το βλέπω στο να μην φτάσει κανείς σε μία σχιζοφρένεια να θέλει να δείξει άλλο από αυτό που ο ίδιος ο Χριστός μας ενέτειλε να κάνουμε. Δεν είναι μια αποστολή μόνο για μερικούς ανθρώπους, αλλά ευαγγελίζεται κάθε ένας που ζει στην εκκλησία. Κάθε ένας που είναι πιστός.

«Π»: π. Θεολόγε, σας ευχαριστούμε πολύ!

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Επιμέλεια:

Μαρία Παπαδημητρίου
Φοιτ. Φιλολογίας ΕΚΠ
Π. Φ.

Κωνσταντίνος Κουμπέτσος
Φοιτ. Τμ. Πληροφορικής και
Τηλεπικοινωνιών Ε.Κ.Π.Α.

Θεοδωρής Παπαποστόλου
Φοιτ. Comenius University in
Bratislava - Faculty of Pharmacy

*“Είναι μια πολύ
ενθουσιαστική
πρωτοχριστιανι-
κή ατμόσφαιρα η
ιεραποστολή στην
Κορέα”*

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ με τον
Πρωτοπρεσβύτερο
π. Ελευθέριο Χαβάτζα

ΠΑΡΕΜΙΣΛΗ

π. Ε. Χ.: Όταν ο πρώην επίσκοπος της Κορέας, π. Σωτήριος, ο πρώτος και μεγάλος ιεραπόστολος της Κορέας, έμαθε ότι πήρα σύνταξη, με πήρε στο τηλέφωνο και με παρακάλεσε. Μου είπε πως έχουν μεγάλη ανάγκη για 6 μήνες. Και έτσι πήγα. Άλλωστε τρέφω βαθειά εκτίμηση στο πρόσωπο του, και το θεώρησα τιμή μου! Ήταν μια σπουδαία εμπειρία.

π. Ε. Χ.: Η Κορέα δεν έχει τόσο μεγάλες δυσκολίες όσες έχουν οι ιεραποστολές στην Αφρική ή στις Ινδίες και σε άλλα μέρη. Η Κορέα είναι μια χώρα πιο αναπτυγμένη, δεν έχει προβλήματα άμεσης ανάγκης. Δε θα πας στην Κορέα για να τους προσφέρεις λίγο φαγητό! Αυτό θα τους προσέβαλε. Αυτό, βέβαια, σημαίνει ότι το έργο της ιεραποστολής είναι πιο δύσκολο, γιατί οι απαιτήσεις είναι περισσότερο υψηλές και πνευματικές. Πρέπει να οργανωθούν ευκαιρίες για να προσελκυστούν οι νέοι. Ο επίσκοπος που είναι σήμερα, ο σημερινός μητροπολίτης Κορέας, κ. Αμβρόσιος, διάδοχος του π. Σωτηρίου, είναι εκλεκτός άνθρωπος και καθηγητής στο πανεπιστήμιο της Σεούλ. Ο ίδιος διαθέτει τον μισθό που παίρνει από το πανεπιστήμιο για την ιεραποστολή. Επιπλέον, καλεί τους νέους από το πανεπιστήμιο σε εκδηλώσεις της μητροπόλεως. Μπορεί να είναι βουδιστές και προτεστάντες, αλλά έρχονται και προσελκύονται. Είναι μια πολύ ενθουσιαστική πρωτοχριστιανική ατμόσφαιρα η ιεραποστολή στην Κορέα.

π. Ε. Χ.: Δείτε, τίποτα δεν είναι εύκολο! Οπωσδήποτε έχουμε παρά πολλούς προτεστάντες και ρωμαιοκαθολικούς. Οι ορθόδοξοι είναι μια μειονότητα, είναι 3.500 χιλιάδες στα 50 εκατομμύρια των Κορεατών. Το 40% δηλώνουν πως είναι χριστιανοί διαφόρων ομολογιών, δηλαδή προτεστάντες, καθολικοί κλπ και μέσα σ' αυτό το ποσοστό ένα μικρό μέρος είναι οι ορθόδοξοι. Τρισήμισι χιλιάδες ορθόδοξοι, αλλά όμως επαναλαμβάνω υπάρχει μια ενθουσιαστική ατμόσφαιρα και είναι αυξανόμενος ο αριθμός των ορθόδοξων.

π. Ε. Χ.: Ναι, βέβαια, είναι άλλη κατάσταση εκεί. Αυτοί που προσέρχονται στην Ορθοδοξία εκεί έχουν ενθουσιασμό, έχουν ζήλο. Άλλωστε, για να αποφασίσουν να αρνηθούν κάποιο πατρογονικό τους σύστημα ή έστω οι προτεστάντες ή οι ρωμαιοκαθολικοί ή οι ακόλουθοι οποιασδήποτε άλλης θρησκείας, οπωσδήποτε σημαίνει ότι ενθουσιάζονται από την ορθόδοξη εκκλησία.

π. Ε. Χ.: Αυτοί παραδοσιακά είναι βουδιστές. Τόσο ο Βουδισμός όσο και ο Κομφουκιανισμός είναι κυρίως κοινωνικοφιλοσοφικά συστήματα που έχουν να κάνουν με τη ζωή. Δεν έχουν συγκεκριμένη θεολογία, δεν έχουν ανάπτυξη θεολογίας. Έτσι, δεν τους είναι δύσκολο να δεχθούν μια πληροφορία πιο ουσιαστική και πολύ συγκεκριμένη, όπως ότι ο Θεός έγινε άνθρωπος για να μας λυτρώσει από την αμαρτία! Γι' αυτό δεν τους είναι δύσκολο σ' ένα σπίτι ο πατέρας να είναι βουδιστής, το ένα παιδί προτεστάντης και το άλλο ορθόδοξος! Δεν έχουν αναστολές σ' αυτά τα πράγματα, γιατί η ιδιαίτερη θρησκεία τους είναι αφηρημέ-

«Π»: π. Ελευθέριε, τι ήταν αυτό που σας έκανε να θέλετε να επισκεφθείτε την Κορέα;

«Π»: Ποιες δυσκολίες συναντήσατε εκεί;

«Π»: Οι άνθρωποι εκεί αναζητούν την αληθινή πίστη; Είναι δεκτικοί στο Ευαγγέλιο;

«Π»: Δηλαδή παρατηρείτε διαφορές ανάμεσα στους νεοφώτιστους χριστιανούς με τους σύγχρονους Έλληνες χριστιανούς;

«Π»: Πόσο εύκολο είναι να προσπεράσουν τα πολιτισμικά τους στοιχεία και να εισέλθουν στον χριστιανισμό;

Αυτό είναι πάντοτε ένας αγώνας, στον οποίο νομίζω είμαστε ελλιπείς. Ιδίως, όμως, στην εξωτερική ιεραποστολή είμαστε παρά πολύ λίγοι οι ορθόδοξοι κι αυτό γιατί δεν υπάρχει κάτι οργανωμένο.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

νη. Σ' αυτούς ο κάθε θρησκευόμενος είναι δεκτός κατά κάποιο τρόπο. Οπότε αρκεί να μην τους προκαλεί κανείς. Χρειάζεται πολύ διάκριση και αυτό κάνει η εκκλησία μας εκεί πολύ διακριτικά και χωρίς να προκαλεί κανέναν. Απλώς έχει την παρουσία της που δηλώνει «είμαστε εδώ»!

«Π»: Ποιες πιστεύετε πως είναι οι δυσκολίες της ιεραποστολής σήμερα;

π. Ε. Χ.: Οι δυσκολίες είναι ανάλογες με την κάθε περίπτωση. Δεν μπορεί κανένας να τις βάλει σε μια κατηγορία, γιατί είναι διαφορετικές στην Αφρική, άλλες στην Ινδία, άλλες στην Κορέα. Στην Κορέα υπάρχουν, βέβαια, οικονομικά προβλήματα, διότι πρέπει να αναπτύξει προγράμματα η εκκλησία. Έχει 7-8 κληρικούς αυτήν την ώρα εκεί που πρέπει να τους μισθοδοτήσει και επίσης υπάρχουν επαναλαμβανόμενα διάφορα προγράμματα που θέλουν και οικονομικές δυνατότητες οργάνωσης, όπως αυτά των κατασκηνώσεων. Υπάρχουν πολλές εκδηλώσεις και ο επίσκοπος εκεί είναι αγωνιστής και πάρα πολύ καλός. Κυριολεκτικά αναλίσκεται!

«Π»: Το σύνθημα του Συλλόγου Ορθόδοξης Εσωτερικής Ιεραποστολής «ο Απόστολος Παύλος» για την φετινή χρονιά είναι η φράση του Αποστόλου Παύλου «οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορινθ. 9, 16). Θεωρείτε πως γίνεται αυτό πράξη σήμερα;

π. Ε. Χ.: Να πούμε πως το «ευαγγελίζομαι» δεν είναι μόνο για την εξωτερική ιεραποστολή. Κι ένας ιερέας που φροντίζει να κάνει στην ενορία του ένα σωστό και οργανωμένο κήρυγμα ευαγγελίζεται. Αυτό είναι πάντοτε ένας αγώνας, στον οποίο νομίζω είμαστε ελλιπείς. Ιδίως όμως στην εξωτερική ιεραποστολή είμαστε λίγοι, οι ορθόδοξοι, κι αυτό, γιατί δεν υπάρχει κάτι οργανωμένο. Η ορθόδοξη ιεραποστολή γίνεται με προσωπικές πρωτοβουλίες, δεν υπάρχει κάτι οργανωμένο, όπως υπάρχει στους προτεστάντες και στους ρωμαιοκαθολικούς. Αυτοί ξεκινούν πολύ συστηματικά, πολύ οργανωμένα! Πολλές φορές ζευγάρια προτεσταντών, που έχουν βγάλει το Τμήμα της Ιεραποστολής της σχολής του πανεπιστημίου, ας πούμε της Αμερικής, ξεκινάνε με συγκεκριμένο πρόγραμμα, όχι για να αναπτύξουν ο καθένας μια προσωπική πρωτοβουλία. Το ιεραποστολικό κέντρο που τους κατευθύνει τους δίνει όλες τις δυνατότητες πχ. οικονομικές, το μέρος της κατοικίας τους κλπ. Αυτά στην ορθόδοξη ιεραποστολή δεν υπάρχουν. Όλα γίνονται με προσωπική πρωτοβουλία. Θα έλεγα ότι ξεκίνησε από τον σημερινό Αρχιεπίσκοπο Αλβανίας, όταν ήμασταν εμείς νέοι, από την δεκαετία του '60 περίπου και σιγά-σιγά αναπτύχθηκε. Από προσωπική πρωτοβουλία ξεκίνησε όλη αυτή η ιστορία. Από τον π. Σωτήριο, τον πρώην μητροπολίτη Κορέας και νυν Πισιδί-ας, ο οποίος, μάλιστα, παραιτήθηκε στα 80 χρόνια του χρόνια και ενώ θα μπορούσε να ξεκουραστεί, έχει ανοιχτεί στην Τουρκία και κάνει σημαντικό έργο. Βρήκε, όμως, τον διάδοχο του -παρά πολύ σημαντικό αυτό- στην Κορέα, τον π. Αμβρόσιο, ο οποίος είναι ένας εξαιρετικός, ευσεβής άνθρωπος.

«Π»: Πήγατε και στην Τουρκία;

π. Ε. Χ.: Προχθές για 5-6 μέρες ήμασταν στην Τουρκία. Πήγαμε και εγκαينιάσαμε τον ναό στην Αττάλεια με τον π. Σωτήριο. Ήταν παρά πολύ συγκλονιστικό και γεμάτο βιώματα αυτό που ζήσαμε εκείνη την Κυριακή. Εγώ τώρα, έτσι επιπόλαιο, λέω ότι στην Τουρκία αρχίζει να αναδύεται η Ορθοδοξία, την ώρα που η Ελλάδα έχει πάψει να είναι χριστιανική χώρα! Δεν ξέρω πόσο υπερβολικός είμαι που το λέω, αλλά το πιστεύω.

«Π»: Δηλαδή στην Τουρκία υπάρχουν πολλοί χριστιανοί ή σιγά-σιγά αποκαλύπτονται;

π. Ε. Χ.: Στην Τουρκία, όχι, δεν υπάρχουν πολλοί χριστιανοί. Ειδικά στην νότια Τουρκία είχαν ξεριζωθεί όλοι και δεν υπήρχε τίποτα. Τώρα μόνο κάποιοι προτεστάντες υπάρχουν. Υπάρχουν επίσης ορθόδοξοι Ρώσοι και αυτό βοηθά γιατί αν οι Τούρκοι με εμάς τους Έλληνες δεν τα έχουν ποτέ καλά, με τους Ρώσους δεν μπορούν να τα βάλουν κι αυτό βοηθά την κατάσταση. Την περασμένη Κυριακή που ήμασταν εκεί, ήμασταν 200 άτομα. Εκατό ήμασταν εμείς με 2 πούλμαν από εδώ και ήταν παρά πολύ εντυπωσιακή κατάσταση. Είναι μια άλλη ιεραποστολή αυτή στην Τουρκία, γιατί πιστεύει ο π. Σωτήριος και πολλοί άλλοι πιστεύουν -και ο μητροπολίτης Μεσογαίας το έλεγε- πως υπάρχουν χιλιάδες Τούρκοι που θέλουν να γίνουν ορθόδοξοι ή είναι κρυπτοχριστιανοί ή είναι γόνοι μεικτών γάμων των

Η ορθόδοξη ιεραποστολή γίνεται με προσωπικές πρωτοβουλίες, δεν υπάρχει κάτι οργανωμένο, όπως υπάρχει στους προτεστάντες και στους ρωμαιοκαθολικούς.

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

οποίων ή η μητέρα ή ο πατέρας τους μπορεί να ήταν ορθόδοξοι. Δεν ξέρει κανείς πως απλά πράγματα αναδύονται από μέσα τους. Την άλλη φορά που είχα πάει το 2001 και στην Κωνσταντινούπολη και στη Σμύρνη, περπατούσα στους δρόμους της Σμύρνης και μου έκαναν υπόκλιση οι υπάλληλοι των καταστημάτων και μου κουνούσαν το χέρι. Αυτό με είχε εντυπωσιάσει παρά πολύ. Αυτό σημαίνει ότι εκεί υπάρχει υπόλειμμα της Ορθοδοξίας και βεβαίως το '22 δεν έφυγαν όλοι από εκεί.

π. Ε. Χ.: Στην Ορθοδοξία αυτό είναι που συζητάμε και το έλεγα πρόσφατα και με τον επίσκοπο της Κορέας. Στην Ελλάδα χρειάζεται οπωσδήποτε οργάνωση. Πρέπει να επανέλθει στη Θεολογική Σχολή η έδρα της Εξωτερικής Ιεραποστολής και σε συνεννόηση των Θεολογικών Σχολών με τη διοίκηση της Εκκλησίας να οργανωθεί προσπάθεια να τεθούν βάσεις για μια σοβαρή ιεραποστολική προσπάθεια. Μου έλεγε και ο επίσκοπος εκεί, και μάλιστα είχε γράψει κι ένα άρθρο σ' ένα ιεραποστολικό περιοδικό, πολύ ενδιαφέρον, «γιατί όχι και οι έγγαμοι στην ιεραποστολή»; Το συζητήσαμε και εκείνο που βγήκε ως συμπέρασμα είναι αυτό που σημείωσα και νωρίτερα, πως στις προτεσταντικές σχολές των αμερικανικών πανεπιστημίων, υπάρχει συστηματικό τμήμα Εξωτερικής Ιεραποστολής και φοιτούν νέοι που πάνε εκεί με την διάθεση αυτή. Θερμαίνονται με αυτήν την υπόθεση, παντρεύονται μεταξύ τους -οι προτεστάντες είναι όλοι παντρεμένοι δεν είναι σαν τους ρωμαιοκαθολικούς- και ξεκινούν ζευγάρια για την Κορέα, για οπουδήποτε, ξέροντας ότι όλα θα είναι οργανωμένα τα πράγματα και ότι μένει σ' αυτούς να εργαστούν ιεραποστολικά. Στην Ελλάδα πώς να γίνει να ξεκινήσει κάποιος που είναι έγγαμος; Πώς θα ξεκινήσει; Θέλει κάποια ειδική πρωτοβουλία, αν δεν έχει κάποια βάση δεν γίνεται. Γι' αυτό τονίζω πως χρειάζεται συστηματική προσπάθεια και συνεργασία από την διοίκηση της Εκκλησίας και τις Θεολογικές Σχολές. Μόνο έτσι μπορούμε να πούμε στα σοβαρά ότι θα οργανωθεί συστηματική εξωτερική ιεραποστολή.

«Π»: Πώς οι νέοι μπορούμε να κάνουμε πράξη το «Εὐαγγελίζομαι» του Αποστόλου Παύλου;

Στην Τουρκία αρχίζει να αναδύεται η Ορθοδοξία, την ώρα που η Ελλάδα έχει πάψει να είναι χριστιανική χώρα! Δεν ξέρω πόσο υπερβολικός είμαι που το λέω, αλλά το πιστεύω.

π. Ε. Χ.: Η εσωτερική ιεραποστολή είναι πάντοτε υπόθεση της Εκκλησίας! Αυτό είναι ένα άλλο κεφάλαιο. Οι ποιμένες της Εκκλησίας προχωρούν σε αυτό με τα κηρύγματά τους, τις συνάξεις νέων που σήμερα υπάρχουν με ζωντανές ομάδες, τα κατηχητικά, με μια σύγχρονη μορφή που πρέπει να γίνονται και με τις χριστιανικές οργανώσεις, που οπωσδήποτε έχουν διάθεση για αυτήν την ιεραποστολική εργασία.

«Π»: Όσον αφορά στην εσωτερική ιεραποστολή;

π. Ε. Χ.: Κοιτάξτε, εκείνο που είναι γεγονός, είναι ότι στην Κορέα πήγα να βοηθήσω, αλλά τελικά γύρισα ωφελούμενος από εκεί και αυτό, γίνεται γιατί μια πολύ ενθουσιαστική προσπάθεια και ευχαρίστως ξαναπάω και τώρα!

«Π»: Στην Κορέα θα ξαναπηγαίνατε;

«Π»: π. Ελευθέριε, σας ευχαριστούμε πολύ! Την ευχή σας!

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Επιμέλεια:

Αγγελική Καλκάνη
Τελεióφ. Ηλεκτρ. Μηχ.
Θ. Μηχ. Υπολ. ΕΜΠ

Όλγα Γεωργίου
Φιλόλογος Αγγλικών

Θανάσης Σκουφίτσας
Φοιτ. ΑΤΕΙ Λογιστικής
Πειραιά

Αλέξανδρος Βάμβας μια φλόγα αγάπης στον Πειραιά (1926-1991)

Στις 23 Οκτωβρίου 2011, με τη συμπλήρωση 20ετίας από την κοίμηση του Αλέξανδρου Βάμβα, φίλοι και συνεργάτες του από τον «Πειραιϊκό Φάρο», επιτέλεσαν μνημόσυνο στην Ι. Μονή των Αγίων Πάντων, στις Σπέτσες.

Ο Αλέξανδρος Βάμβας γνώρισε και αγάπησε τον Χριστό. Ήταν γι' αυτόν το ύψιστο αγαθό. Ο Λυτρωτής και Σωτήρας του, το θεμέλιο της ζωής του, η αναπνοή του. Εργαζόταν και ζούσε γι' Αυτόν! Έκανε από νεαρός την επιλογή του και έζησε με συνέπεια, αλλά και σκληρό αγώνα το πιστεύω του. Ξεπέρασε και ανέβηκε πάνω από τα πρόσκαιρα και εφήμερα. Στο όραμα μιας καινούργιας Ελλάδας, της Ελλάδας του Χριστού- που ήταν όραμα όλων των νέων Ελλήνων μετά τον πόλεμο του 1940- έβαλε όλες του τις δυνάμεις και όλα του τα χαρίσματα.

Θεολόγος, εκλεκτό μέλος της Αδελφότητας «ΖΩΗ». Φυσιогνω-

θείες Λειτουργίες, για κήρυγμα, για εξομολόγηση. Οι φιλικοί κύκλοι, οι ψυχαγωγικές εκδηλώσεις, οι συνεστιάσεις, οι κατασκηνώσεις, η κυκλοφορία εντύπων, περιοδικών, βιβλίων θέλουν πολλές συνεργασίες και χίλιους κόπους για τον πνευματικό οπλισμό των εργατών και την επιτυχημένη λειτουργία του έργου, αλλά αυτόν τον πολύτιμο αρχι-εργάτη χαρακτηρίζει η Αγάπη. Ένα πρωτοπόρο άνοιγμα, μια φωτισμένη ενέργεια σε έναν χώρο που κανείς δεν σκέπτεται: στις οικογένειες των ναυτικών μας, τις γυναίκες τους και τα παιδιά τους. Για την συμπάρσταση σε αυτές θα μπορούσε να γραφεί ένα βιβλίο. Ο Αλέξαν-

Ο Αλέξανδρος Βάμβας ήθελε οι μαθητές του να αισθάνονται και την παρουσία της μητρικής στοργής γι' αυτό και κινητοποίησε ένα εκπληκτικό προνοιακό έργο ιδιαίτερα για τα παιδιά που ζούσαν μακριά από τις οικογένειές τους. Τα χειμωνιάτικα βράδια¹ που σχολούσαν οι μαθητές καιροφυλακτούσαν στην έξοδο διεστραμμένοι τύποι και τα προσκαλούσαν για να τα πάνε στα σπίτια τους που ήταν συνήθως μακρινά, απόμερα. Τους προσέφεραν και σοκολάτες και μπισκότα. Κουρασμένα, πεινασμένα (από το πρωί δούλευαν) μια τέτοια ευκαιρία ήταν μεγάλος πειρασμός. Μερικά δεν ξαναγύριζαν στα μαθήματα.

Φυσιογνωμία επιβλητική και, συγχρόνως, τόσο λεπτός στους τρόπους, τόσο ευγενής στην συμπεριφορά, τόσο σεμνός. Το κήρυγμά του, ο θεολογικός του λόγος ήταν η Αλήθεια και η βροντώδης, αλλά γλυκιά φωνή του, σε έπειθαν ότι αυτά που λέει τα ζει. Ένοιωθες ότι είχε πρόσωπο και όχι προσωπίο. Παραδοσιακός, αλλά και σύγχρονος. Εμπνεόταν συνεχώς. Ήταν αυθόρμητος και μαχητικός. Αγνός, καθαρός, ειλικρινής και πάντα φωτεινός και χαρούμενος! Είχε τον αέρα του νικητή.

μία επιβλητική και συγχρόνως τόσο λεπτός στους τρόπους, τόσο ευγενής στην συμπεριφορά, τόσο σεμνός. Το κήρυγμά του, ο θεολογικός του λόγος ήταν η Αλήθεια και η βροντώδης, αλλά γλυκιά φωνή του, σε έπειθαν ότι αυτά που λέει τα ζει. Ένοιωθες ότι είχε πρόσωπο και όχι προσωπίο. Παραδοσιακός, αλλά και σύγχρονος. Εμπνεόταν συνεχώς. Ήταν αυθόρμητος και μαχητικός. Αγνός, καθαρός, ειλικρινής και πάντα φωτεινός και χαρούμενος! Είχε τον αέρα του νικητή.

Ο Αλέξανδρος Βάμβας ως μέλος της αδελφότητας «ΖΩΗ» είχε την ευθύνη της πνευματικής τροφοδοσίας και καλλιέργειας των εργατών όλων των τομέων του χριστιανικού έργου στον Πειραιά. Εκεί ίδρυσε τον «Πειραικό Φάρο». Οι πνευματικοί πατέρες της Αδελφότητας είναι κοινά του για την λατρευτική ζωή, για

δρος Βάμβας συνιστά θερμή προσευχή για τους ναυτικούς μας και τις οικογένειές τους και εκδίδει φυλλάδιο με τίτλο: «Ένας ναυτικός προσεύχεται».

Εκεί, όμως, που φαίνεται καθαρότερα η αγάπη του, είναι στην εκδήλωση της στοργής και της προσφοράς του στους μαθητές της Σχολής Μηχανικών «Ο Απόστολος Παύλος», όπου ήταν καθηγητής. Αξίζει εδώ να πούμε δυο λόγια γι' αυτή τη σχολή με τις πέντε ειδικότητες. Ιδρύθηκε το 1947 από τα Σωματεία: «Χριστιανική Ένωση Επιστημόνων», «Χριστιανική Ένωση Εργαζόμενης Νεολαίας» και «Χριστιανική Ένωση Εκπαιδευτικών Λειτουργών». Σκοπός της η άρτια τεχνική εκπαίδευση από διακεκριμένους καθηγητές και παράλληλα η έμπνευση στους μαθητές της αξίας της αρετής στην ζωή τους.

Οι εργάτριες της αγάπης, μέλη της Πρόνοιας Απ. Παύλου, στέκονταν στην έξοδο της Σχολής. Έβαζαν τα παιδιά στα λεωφορεία που τα έβγαζαν στα σπίτια τους και πλήρωναν το εισιτήριο, γλύτωναν τα παιδιά. Όσο για αυτά που ήταν από νησιά, από χωριά οι κίνδυνοι ήταν μεγαλύτεροι. Ένα μόνον περιστατικό σαν δείγμα θα αναφέρουμε από το «Οδοιπορικό της Πρόνοιας»: «Αγουροξυπνημένο και βιαστικό, το παλικαράκι φτιάχνει ένα τσάι για πρωινό (για να είναι στην ώρα του στην δουλειά του). Όμως στην βιασύνη του αφήνει το γκάτζι ανοικτό... Το βράδυ γυρίζει κατάκοπο. Ανάβει ένα σπέρτο για να φωτίσει και ξαφνικά το δωματιάκι γεμίζει φλόγες. Πέφτουν συντρίμια από το τα-

1. Βλέπε «Οδοιπορικό της Πρόνοιας», σελ 64-65

βάνι και τους τοίχους. Καταπλακώνουν το παιδί και του δημιουργούν εγκαυμάτα. Ιδίως στο πρόσωπο».

Αυτά η ευαίσθητη ψυχή του Αλέξανδρου Βάμβα δεν μπορούσε να τα υποφέρει και αναρωτιόταν: «Δεν θα ξημερώσει η καινούργια Ελλάδα, η Ελλάδα του Χριστού και για το παιδί της βιοπάλης;». Ποιος ξέρει πόσες προσευχές, γονατιστός, με καυτά δάκρυα έκαμε (όπως ξέρουν να κάνουν οι αληθινοί χριστιανοί) για να του δώσει ο Κύριος βοήθεια κι φωτισμό! Και του δίνεται η απάντηση με μία βοήθεια αναπάντεχη: Ο Αντώνης και Ζηνοβία Δημάδη που είχαν χάσει τον μοναχογιό τους αναλαμβάνουν όλα τα έξοδα για την ίδρυση και λειτουργία ενός οικοτροφείου χάριν των μαθητών της Σχολής. Εδώ ο άνθρωπος της Αγάπης αποκαλύπτει και την βαθιά του ταπείνωση.

Η λειτουργία του οικοτροφείου άρχισε, με το μόχθο του, γρηγορότερα από ότι μπορούσε κανείς να

περιμένει. Ο Αλέξανδρος Βάμβα υποδέχεται εκεί τους μαθητές της Σχολής, τους μαθητές του, σαν να υποδέχεται τον Νεανία της Ναζαρέτ, τον μαθητευόμενο ξυλουργό, τον λατρευτό του Κύριο. Δεν θέλει να τους λείψει τίποτε, αλλά και τους διδάσκει τρόπο ζωής. Εφαρμόζει το πρόγραμμα του οικοτροφείου, όπως ο ίδιος το ζει στην Αδελφότητα. Μεγάλο μάθημα. Τάξη, καθαριότητα, νοικοκυροσύνη.

Θέλει ακόμα να νοιώθουν και εδώ την παρουσία της μάνας. Επιτρατεύει τις γυναίκες της Αγάπης. Εκείνες με λαχτάρα και φλόγα τον βοηθούν στο έργο που και κείνες πόθησαν. Μαγειρεύουν, σερβίρουν, φροντίζουν τον φτωχικό ρουχισμό τους. Ο Αλέξανδρος Βάμβα τις καμαρώνει, τους εκδηλώνει την ευγνωμοσύνη του, αλλά στην ανάγκη παίρνει κι εκείνος την σφουγγαρίστρα και σφουγγαρίζει. Μέσα του ακούει την φωνή του Κυρίου του «ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν».

Είναι ο ηγέτης και υπηρέτης, υπόδειγμα θαυμαστό που σφραγίζει την πνευματική πορεία των νεαρών μηχανικών λέγοντας τους συνεχώς «Δεν είδα ποτέ άνθρωπο να ζει με συνέπεια τον Δρόμο του Θεού και να μην είναι επιτυχημένος».

Οι απόφοιτοι της Σχολής είναι περιζήτητοι. Οι εργοδότες, ιδίως στο Εμπορικό Ναυτικό, τους αναζητούν και τους καμαρώνουν προτού ακόμα πάρουν το δίπλωμά τους. Σήμερα ο Πειραιϊκός Φάρος με ιδιόκτητο κτήριό του στην οδό Πραξιτέλους, με νέους εργάτες, συνεχίζει να δίνει το Φως του στο πέλαγος της ζωής, να σώζει ναυαγισμένους, να φωτίζει ναυτιλομένους. Αυτή είναι η πολύτιμη παρακαταθήκη του Αλέξανδρου Βάμβα. Αληθινά ήταν και είναι μια αληθινή φλόγα αγάπης στον Πειραιά.

Επιμέλεια:

Αναστασία Παπακωνσταντίνου

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Η «Π» σάς προτείνει:

- Να διαβάσετε: το βιβλίο «Μια φλόγα αγάπης στον Πειραιά. Ο Σπετσιώτης Θεολόγος Αλέξανδρος Α. Βάμβας, 1926-1991», το οποίο έχει γράψει γι' αυτόν ο θεολόγος, κ. Αθανάσιος Κοτταδάκης!
- Να παρακολουθήσετε την εκδήλωση του Πειραιϊκού Φάρου "Η έντονη παρουσία μιας απουσίας. Αφιέρωμα στη μνήμη του Αλεξάνδρου Βάμβα (1926-1991)" με εισηγητή τον κ. Αθ. Κοτταδάκη την **Τρίτη 24.04.12**, ώρα 7:15μ.μ., Πραξιτέλους 173, Πειραιάς, τηλ: 210-4297186

Το πρόγραμμα των ομιλιών του Ορθόδοξου Ιεραποστολικού Σωματείου «Ο Πειραιϊκός Φάρος» (Πραξιτέλους 173, Πειραιάς) 2012.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012

Τρίτη 10.01.12, ώρα 6.00 μ.μ.

«Το σύμμετρον και τό εύκαιρον: Προτάσεις Γρηγορίου του Νύσσης για την αξιοποίηση του χρόνου στην πνευματική ζωή».

Εισηγητής: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΡΝΑΡΑΚΗΣ επικ. καθηγητής Παν/μίου Θα συζητηθεί με το κόψιμο της πρωτοχρονιάτικης βασιλόπιτας.

Τρίτη 17.01.12, ώρα 6.45 μ.μ.

«Σύγχρονα εθνικά θέματα».

Εισηγητής: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ερευνητής της ιστορίας του Νέου Ελληνισμού.

Τρίτη 24.01.12, ώρα 6.45 μ.μ.

«Αγάπη, χαραμάδα της αιωνιότητας».

Εισηγητής: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΡΑΒΑΝΗΣ, βιολόγος, εκδότης.

Τρίτη 31.01.12, ώρα 6.45 μ.μ.

«Η πίκρα του γιατρού στίν Αφρική και η χαρά της προσφοράς»

Εισηγητής: πρωτοπρεσβ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ιατρός παθολόγος, αν. Δ/ντής Ι.Κ.Α. Ασπροπύργου.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012

Τρίτη 07.02.12, ώρα 5.45 μ.μ.

«Γυναικείες ιστορικές μορφές ιδιαίτερης προσφοράς»

Εισηγούνται: α) κ. ΒΙΒΗ ΤΣΑΓΚΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, εκπαιδευτικός, β) κ. ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΤΕΡΖΙΑΔΟΥ, μέλος του Δ.Σ. του Π. Φάρου, γ) κ. ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΚΟΣΜΙΔΟΥ, εκπαιδευτικός.

Τρίτη 14.02.12, ώρα 6.45 μ.μ.

«Τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου: οι υπερήλικες στη σύγχρονη οικογένεια».

Εισηγητής: κ. ΜΕΡΟΠΗ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ομότ. καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τρίτη 21.02.12, ώρα 6.45 μ.μ.

«Το κυνήγι της ευτυχίας στην εποχή

μας».

Εισηγητής: ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΤΣΑΓΚΑΡΟΠΟΥΛΟΣ, ιατρός νευρολόγος, ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

Τρίτη 06.03.12, ώρα 6.45 μ.μ.

«Ο τρέχων ρόλος και ο πρόπων λόγος για το ελληνικό σχολείο των ημερών μας».

Εισηγητής: κυρία ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΣΤΡΟΜΙΧΑΛΑΚΗ, Δρ. Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, εκπαιδευτικός, συγγραφέας.

Τρίτη 13.03.12, ώρα 6.45 μ.μ.

«Η ελληνορθόδοξη απάντηση στην παρούσα οικονομική και πνευματική κρίση».

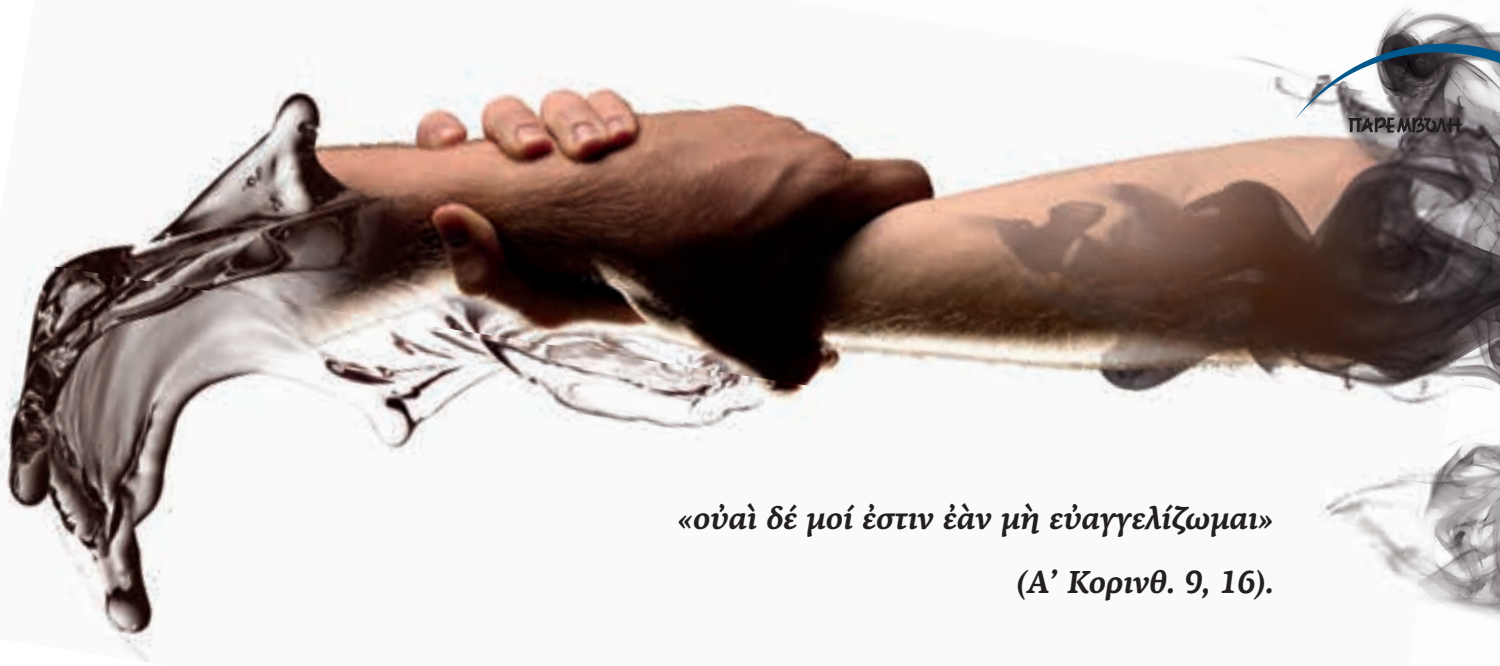
Εισηγητής: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΟΛΕΒΑΣ, πολιτικός επιστήμων.

Τρίτη 20.03.11, ώρα 6.00μ.μ.

«Γυναίκες Νεομάρτυρες».

Εισηγητής: κ. ΜΑΡΙΑ ΤΖΕΡΜΠΙΝΟΥ-ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, εκπαιδευτικός, Πρόεδρος Π. Φάρου.

Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΘΑ ΛΑΒΕΙ ΧΩΡΑ ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ Ι. ΝΑΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

«οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἂν μὴ εὐαγγελίζωμαι»

(Α' Κορινθ. 9, 16).

ΣΥΝΘΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ Χ.Φ.Ε. 2011-2012

Όπως τρώγοντας ένα ωραίο γλυκό, θέλω να το δοκιμάσει και η φίλη μου, όπως διαβάζοντας ένα εξαιρετικό βιβλίο, το προτείνω και στους γύρω μου, όπως ζώντας μια μοναδική εμπειρία, εύχομαι να τη ζήσουν και οι αγαπημένοι μου, έτσι λαχταρώ να μοιραστώ ακόμα πιο δυνατά αισθήματα και αληθινές έννοιες!

Η δοξολογία του Θεού και η χαρά του Χριστιανισμού είναι κάτι που με κατακλύζει και θέλω να το μοιραστώ με όλους γύρω μου! Γιατί είμαι ευγνώμων που ο ήλιος βγήκε και σήμερα, είμαι ευγνώμων που ξύπνησα ζωντανή, με υγεία, που είναι καλά οι δικοί μου, είμαι ευγνώμων για τα τόσα διαφορετικά και πανέμορφα λουλούδια που με περιτριγυρίζουν και για χίλιες άλλες ευεργεσίες! Είμαι ευγνώμων για τα άσχημα που εμφανίστηκαν, γιατί αποτελούν αφορμές να με κάνουν πιο δυνατή και να πλησιάσω, στο τέλος, πιο κοντά Του. «Πάντοτε χαίρετε, άδιαλείπτως προσεύχεσθε, έν παντί εύχαριστείτε»! (Α Θέσ. 5,17) Με τόσες ευλογίες και προσφορές, μόνο χαρούμενη πρέπει να είμαι! Και αυτή η χαρά γίνεται ανάγκη να την εκφράσω στον σκυθρωπό και απαισιόδοξο

φίλο μου, να τον αγκαλιάσω και να του πω το μυστικό μου, που τόσο το έχει ανάγκη, βάζοντας ακτίνες Φωτός στη ζωή του! «ΐδοὺ γάρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην» (Λουκ. 2, 8-20)! Μπορεί να τις απορρίψει, να με κοροϊδέψει, να με αρνηθεί, όμως αυτοί οι σπόροι δεν θα πάνε χαμένοι. Κάθε άνθρωπος, όταν βρεθεί πέρα απ τη βουή, ψάχνοντας για την εσωτερική του αρμονία και ισορροπία, ρίχνει την άμυνά του, προβληματίζεται με αυτά τα λόγια, που ίσως τελικά αποτελέσουν αφορμή για την προσέγγιση προς το Χριστό.

«οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἂν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορινθ. 9, 16).

Θέλω λοιπόν να ευαγγελίζομαι επειδή αγαπάω, και αλίμονο μου αν δεν αγαπάω, αλίμονό μου αν δεν ευαγγελίζομαι, και κρατώ τον θησαυρό μόνο για μένα. Αυτή την αμφίδρομη σχέση έζησε ο Απόστολος Παύλος. Μας εξομολογείται: «ἂν γάρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἂν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορινθ. Θ' 16). Μιλάει για την ελευθερία και την χαρά με την οποία δέχεται το

κάλεσμα του Χριστού για ιεραποστολή. «Ελεύθερος γάρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω» (Α' Κορ. 9, 19). Ιεραποστολή προς όλους τους ανθρώπους «τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω» (Α' Κορ. 9, 22), χωρίς να γίνεται μαζική και απρόσωπη. Ιεραποστολή με σύστημα και μέθοδο σε ομάδες ανθρώπων, αλλά και σε καθένα προσωπικά. «οὐκ ἔπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον» (Πράξ. 20, 31).

«οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἂν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορινθ. 9, 16).

Αυτό το σύνθημα επέλεξε για τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά η Χριστιανική Φοιτητική Ένωση και σε αυτό θα κατατείνουν όλες οι εργασίες της. Ευαγγελιζόμαστε και μαζί προσευχόμαστε. Έτσι, ο Θεός μας φωτίζει και μας εφοδιάζει και ας μην είμαστε ποτέ άξιοι για κάτι τέτοιο, για να γεμίσουμε τον κόσμο μας με Φως και χαρά Χριστού!

Επιμέλεια:

Ζωή Παπαευαγγέλου

Φοιτ. Νομικής Αθηνών

Α' Γραμματέας Β' Τμήματος

Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης

Αθηνών

Οδυσσέας Ελύτης

100 χρόνια από τη γέννηση του μεγάλου Έλληνα ποιητή

Μέσα σ' ένα τέτοιο πνεύμα είχα κινηθεί άλλοτε, όταν έλεγα ότι ένα τοπίο δεν είναι, όπως το αντιλαμβάνονται μερικοί, κάποιο απλώς σύνολο γής, φυτών και υδάτων. Είναι η προβολή της ψυχής ενός λαού επάνω στην ύλη.

Θέλω να πιστεύω — και η πίστη μου αυτή βγαίνει πάντοτε πρώτη στον αγώνα της με τη γνώση — ότι, όπως και να το εξετάσουμε, η πολυαιώνια παρουσία του ελληνισμού πάνω στα δώδεκα ή εκείθε του Αιγαίου χώματα έφτασε να καθιερώσει μιαν όρθογραφία, όπου το κάθε ωμέγα, το κάθε ύψιλον, ή κάθε όξεία, ή κάθε υπογεγραμμένη δεν είναι παρ' ένας κοπιτικός, μιὰ κατωφέρεια, μιὰ κάρτερη βράχου πάνω σε μιὰ καμπύλη πρύμνας ήλιούμενου, κυματιστοί άμπελώνες, υπέρθυρα έκκλησιών, άσπρακία ή κοκκινάκια, έδω ή εκεί, από περιστεριώνες και γλάστρες με γεράνια.

Είναι μία γλώσσα με πολύ αυστηρή γραμματική, που την έφκιασε μόνος του ο λαός, από την εποχή που δεν έπηγαινε ακόμη σχολείο. Και την τήρησε με θρησκευτική προσήλωση κι άντοχή αξιοθαύμαστη, μέσα στις πιο δυσμενείς εκατονταετίες. Όσπου ήρδαμ' έμεις, με τα διηλώματα και τους νόμους, να τον βοηθήσουμε. Και σχεδόν την άφανίσαμε. Από το ένα μέρος της φάγαμε τα κατάλοιπα της γραφής της και από το άλλο της ροκανίσαμε την ίδια της την υπόσταση, την κοινωνικοποιήσαμε, την μεταβάλαμε σε έναν ακόμα μικροαστό, που μάς κοιτάζει άπορημένος από κάποιο παραθυράκι κάποιας πολυκατοικίας του Αιγάλεω. Δεν άναφέρομαι σε καμιά χαμένη γραφικότητα. Ούτε θυμάμαι να 'χω ήσει σε καμιά καλή εποχή για να τη νοσταλγώ. Απλώς, δεν άνέχομαι τις άνορθογραφίες. Με ταράζουν. Νιώθω σαν ν' άνακατώνονται τα γράμματα στο ίδιο μου το έπώνυμο, να μ'ήν ξέρω ποιός είμαι, να μ'ήν άνήκω πουθενά. Τόσο πολύ αισθάνομαι να είναι ή ζωή μου συνυφασμένη μ' αυτήν την «υδρόγεια λιλιά», που δεν είναι παρ' ή όπτική φάση της ελληνικής λιλιάς, της ικανής με τη διήλ ή της υπόστασης να όμ'ίλει και να ήωγραφίσει συνάμα. Και που έξακόλουθε άδόρυβα όσο και δραστικά, παρ' τις άνωθεν έπεμβάσεις, να είσχωρεί όλοένα μέσα στην ιστορία και μέσα στη φύση που τη γέννησαν, έτσι ώστε να μετατρέπει τεράστιες ποσότητες παρελθόντος χρόνου σε παρόν, και να μετατρέπεται από το παρόν αυτό σε όργανο προικισμένο με τη δύναμη να όδηγει τα στοιχεία της ήωής μας στην πρωτογενή φυσική τους άλήθεια.

Μία γλώσσα όπως ή ελληνική όπου άλλο πράγμα είναι άγάπη και άλλο πράγμα ό έρωτας, άλλο ή έπιθυμία και άλλο ή ήαχτάρα, άλλο ή πίκρα και άλλο το μαράζι, άλλο τα σιλάχνα και άλλο τα σωθικά. Με καθαρούς τόνους, θέλω να πώ, που - αλίμονο- τους αντιλαμβάνονται όλοένα ήγότερο αυτοί που όλοένα περισσότερο άπομακρύνονται από το νόημα ενός ούράνιου σώματος που το φώς του είναι ό άφομοιωμένος μας μόχθος, έτσι καθώς δεν παύει να έπαναστρέφεται κάθε μέρα όλος θάμβος για να μάς άνταμείψει.

“Ο ΜΙΚΡΟΣ ΝΑΥΤΙΛΟΣ”

Ή εύτυχία είναι ή όρδη σχέση άνάμεσα στις πράξεις (σχήματα) και στά αισθήματα (χρώματα). Ή ήωή μας κόβεται, και όφειλει να κόβεται, στά μέτρα που έκοψε τά χρωματιστά χαρτιά του ό Matisse.

“Ο ΜΙΚΡΟΣ ΝΑΥΤΙΛΟΣ”

Άργησα πολύ να καταλάβω τί σημαίνει ταπεινός ή και φταίνει αυτοί που μου μάθανε να την τοποθετώ στον άλλο πόλο της ύπερηφάνειας. Πρέπει να εξημερώσεις την ιδέα της ύπαρξης μέσα σου για να την καταλάβεις.

“Ο ΜΙΚΡΟΣ ΝΑΥΤΙΛΟΣ”

Κάνε ήμα, πιο γρήγορο από τη φθορά..

«ΜΑΡΙΑ ΝΕΦΕΛΗ»

Λάμπει μέσα μου εκείνο που άγνοώ, κι ώστόσο ήλμπει ...

«ΤΑ ΕΛΕΓΕΙΑ ΤΗΣ ΟΞΙΟΠΕΤΡΑΣ»

Τὴν ἀλήθεια τὴ "φτιάχνει" κανεὶς ἀκριβῶς ὅπως φτιάχνει καὶ τὸ ψῆμα.

«**MARIA ΝΕΦΕΛΗ**»

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Δίνω τὸ χέρι στὴ δικαιοσύνη,
διάφανη κρήνη κορυφαία πηγὴ.
Ὁ οὐρανός μου εἶναι βαθὺς κί ἀνάλλαχτος.
Ὅ,τι ἀγαπῶ γεννιέται ἀδιάκοπα.
Ὅ,τι ἀγαπῶ βρίσκεται στὴν ἀρχὴ τοῦ πάντα

«**ΗΛΙΟΣ Ο ΠΡΟΤΟΣ**»

Ἐλαιῶνες κι ἀμπέλια μακριὰ ὡς τὴ θάλασσα
Κόκκινες ψαρόβαρκες μακριὰ ὡς τὴ δύμηση
Ἐλγτρα χρυσὰ τοῦ Αὐγούστου στὸν μεσημεριάτικο ὕπνο
Μὲ φύκια ἢ ὄστρακα. Κι ἐκεῖνο τὸ σκάφος
Φρεσκοβγαλμένο, πράσινο, ποὺ διαβάξεις ἀκόμη
στὴν εἰρήνῃ τὸν κόλπου τῶν νερῶν ἔχει ὁ Θεός.

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ

Αὐτός ὁ κόσμος ὁ μικρός, ὁ μέγας!

«**ΑΣΙΟΝ ΕΣΤΙ**»

Ἐκοιμήθηκα πάνω στὴν ἔγνοια τῆς αὐριανῆς ἡμέρας ὅπως ὁ στρατιώτης ἐπάνω στό
τουφέκι του. Καὶ τὰ ἔλεῃ τῆς νύχτας ἐρευνήσα ὅπως ὁ ἀσκητὴς τὸ Θεό του.

«**ΑΣΙΟΝ ΕΣΤΙ**»

Ὅπου καὶ νὰ σὰς βρίσκει τὸ κακό, ἀδελφοὶ ὅπου καὶ νὰ θολώνει ὁ νοῦς σας, μνημονεύε-
τε Διονύσιο Σὼλωμὸ καὶ μνημονεύετε Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη

«**ΑΣΙΟΝ ΕΣΤΙ**»

Θαυμάσια ποὺ τρέχει ὁ οὐρανός , ἂν κρίνεις ἀπ' τὰ σύννεφα.

«**ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ**»

Τράβα μόνος σου ὁ ἴδιος κί ὅσο πιὸ δυνατὰ μπορεῖς τὸ σχοινὶ ποὺ ανεβάζει τὸ καλάδακι
σοῦ στά πιὸ ἐμπιστευτικά σου Μετέωρα.

«**ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ**»

Οἱ κακοὶ ποιητὲς τρέφονται ἀπὸ τὰ γεγονότα, οἱ μέτριοι ἀπὸ τὰ αἰσθήματα, καὶ οἱ καλοὶ
ἀπὸ τὴ μετατροπὴ τοῦ τίποτε σέ κάτι.

«**ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ**»

Τὴν ἀνοιξὴ ἂν δέν τὴν βρεῖς τὴ φτιάχνεις.

«**ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ**»

Ἡ ἀπόστασι ἀνάμεσα στό τίποτε καὶ τὸ εἰς ἄριστον εἶναι κατὰ πόλῳ μεγαλύτερη ἀπ' ὅτι
ἀνάμεσα στο εἰς ἄριστον καὶ τὸ πόλῳ.

«**ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ**»

Τὸν κορυδαλλὸ τὸν ἀκούς μόνον ὅταν δέν τὸν βλέπεις , ὅπως τὴν ἔμπνευσι τὴ βρίσκει
μόνον ὅταν δέν τὴν κυνηγᾷς.

«**ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ**»

Πολλὰ δὲ θέλει ὁ ἄνθρωπος
νὰ ᾖ ἡμερος νὰ ᾖ αἰκακος
λίγο φαί, λίγο κρασί
Χριστοῦγεννα κι Ἀνάστασι

Η πρώτη επαφή με τη Σχολή...

Η σκληρή δουλειά και οι προσευχές όλων για τις πανελλήνιες εξετάσεις ανταμείφθηκαν και τα αποτελέσματα έδειξαν τελικά ότι θα μπορούσα να φοιτήσω στη Σχολή της πρώτης μου επιλογής.

Η αναμονή μέχρι την έναρξη των μαθημάτων ήταν συναρπαστική. Η ανυπομονησία αυξανόταν όσο σκεφτόμουν τις καινούργιες εμπειρίες από τον κόσμο που θα με περιτριγύριζε, αλλά και τις σπουδές μου. Ο ενθουσιασμός μεγάλωνε και οι σκέψεις όλο και πιο έντονες γύρω από

το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, τους συμφοιτητές, τους καθηγητές και το κλίμα που θα επικρατούσε στη Σχολή. Μ' όλες αυτές τις απορίες συνειδητοποίησα πόσο θα άλλαζε η καθημερινότητα μου.

Η πρώτη επαφή με τη Σχολή είναι την ημέρα των εγγραφών. Καθώς εισέρχομαι στο χώρο της Σχολής αντικρίζω πάμπολλες αφίσες κολλημένες στο τοίχο, αλλά και πολλά γκράφιτι. Πλησιάζω να διαβάσω το περιεχόμενο τους και βλέπω ότι όλες έχουν κάποιο σύνθημα και χρώμα που χα-

ρακτηρίζει την κομματική τους προέλευση. Προχωρώντας στο εσωτερικό του κτιρίου με πλησιάζει ένα φοιτητής προσφέροντας μου βοήθεια για την εγγραφή μου, αφού στη Γραμματεία επικρατεί μεγάλη καθυστέρηση. Σιγά σιγά όμως καταλαβαίνω ότι ο μόνος του σκοπός είναι τα κομματικά τους συμφέροντα,

τή η κατάσταση είναι εις βάρος των σπουδών αλλά και των ιδίων των φοιτητών. Χάνεται το μέτρο, η αίσθηση των ορίων μας ως φοιτητές, αλλά και της ευθύνης που έχουμε απέναντι στις οικογένειές μας, αλλά και στην κοινωνία. Δυστυχώς δεν υπάρχουν προτεραιότητες και σωστή αξιολόγηση των πραγμάτων. Τα

σες ώρες διδασκαλίας, ή στην καλύτερη περίπτωση μειώνεται η ποιότητα της διδασκαλίας. Στο τέλος γίνεται προσπάθεια να αναπληρωθούν οι χαμένες ώρες διδασκαλίας, αλλά και η αναπλήρωση παραμένει ελλιπής.

Θα πρέπει να θυμηθούμε όλοι όλοι την παράδοση, τη γλώσσα και

Χρησιμοποιούν όλα τα μέσα για να σε πείσουν ακόμη και για μια ψήφο παραπάνω, μοιράζουν φυλλάδια, αφίσες, οργανώνουν πάρτι μέσα στη Σχολή, και φυσικά γενικές Συνελεύσεις όπου επικρατεί χάος από τις ομάδες φοιτητών.

δηλαδή να αποκτήσει όσο πιο πολλούς υποστηρικτές της κομματικής του παράταξης.

Τα παραπάνω δυο παραδείγματα ήταν αρκετά για να καταλάβει ένας νέος φοιτητής πώς η Σχολή ήταν πλημμυρισμένη από κομματικές παρατάξεις και πως η καθημερινότητά της περιέχει και από κάποιο περιστατικό με φανατισμένους φοιτητές. Ακόμη και την πρώτη μέρα παρακολούθησης μαθημάτων, στην έδρα αντικρίσαμε αντί για καθηγητές μεγαλύτερους φοιτητές που είχαν έλθει να μιλήσουν ο καθένας για την παράταξη του, αναφερόμενοι βέβαια σε πράγματα που δεν αφορούσαν καθόλου την Σχολή. Χρησιμοποιούν όλα τα μέσα για να σε πείσουν ακόμη και για μια ψήφο παραπάνω, μοιράζουν φυλλάδια, αφίσες, οργανώνουν πάρτι μέσα στη Σχολή, και φυσικά Γενικές Συνελεύσεις όπου επικρατεί χάος από τις ομάδες φοιτητών.

Δυστυχώς σε μερικές Σχολές η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης είναι η κατάληψη της Σχολής με ψηφοφορία περίπου του 1/20 των φοιτητών, οι οποίοι είναι εκπρόσωποι παρατάξεων με παρόμοιες απόψεις. Και το χειρότερο είναι ότι η απόφαση βγαίνει με διαμαρτυρία για θέματα άσχετα με εκείνα που απασχολούν την Σχολή.

Καταλαβαίνουμε βέβαια ότι αυ-

μόνα ενδιαφέροντα είναι οι πολιτικές και κοινωνικές επιλογές και όχι η καλλιέργεια γνώσεων.

Έχει δυστυχώς χαθεί το ήθος, οι αξίες, θρησκευτικές και κοινωνικές. Πολλοί φοιτητές είναι αντίθετοι με αυτή την κατάσταση, αλλά δεν τολμούν να μιλήσουν γιατί ξέρουν ότι θα επικρατήσει η γνώμη των ισχυρών. Άλλωστε οι φοιτητές έχουν μάθει από τα μαθητικά τους χρόνια να διεκδικούν δικαιώματα με αυτό τον τρόπο. Ακόμη, οι περισσότεροι καθηγητές δεν κάνουν κάτι για να αντιστραφεί το κλίμα, διότι προτάσσουν το δικό τους συμφέρον έναντι της Σχολής.

Είναι λυπηρό το γεγονός ότι το διεθνές κύρος των σπουδών μας υποβαθμίζεται αφού χάνονται τό-

τα ήθη μας στη ζωή μας. Ο αγώνας μας πρέπει να γίνεται όχι για το ενδιαφέρον του καθενός για το πολιτικό χρώμα που θα πάρει η Σχολή του με την αμφισβητούμενη ιδεολογία που αυτός υποστηρίζει, αλλά για μια ειλικρινή κοινωνία με καθαρότητα κίνητρα κίνητρα, πνεύμα θυσίας και ηρωισμού.

Τελειώνοντας θα ήθελα να αναφέρω ότι χρειάζεται οι φοιτητές μας να ενδιαφέρονται πραγματικά για τις σπουδές μας, ώστε να τύχουν της προσοχής αλλά και του χρόνου μας.

Επιμέλεια:

Ειρήνη Μαρκαντωνάτου

Φοιτ. Αρχιτεκτονικής ΕΜΠ

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 2012

Με τη βοήθεια του Θεού, για μία ακόμη χρονιά, η Χριστιανική Φοιτητική Ένωση προβαίνει στην έκδοση του ετήσιου ημερολογίου της. Φοιτήτριες και φοιτητές, νέοι και νέες, υπό την καθοδήγηση και συμβολή καταξιωμένων πανεπιστημιακών και εκπαιδευτικών, με πολύ μεράκι, ενθουσιασμό και ιδέες δημιουργούν και στέλνουν το δικό τους ιεραποστολικό μήνυμα στην κοινωνία του σήμερα.

Με αφορμή την συμπλήρωση 100 τευχών της «Παρεμβολής» και της ιεραποστολής στο πανεπιστήμιο, δίδεται μία ευκαιρία για μια αλλιώςτική προβολή αυτής της προσπάθειας. Το ημερολόγιο μας δράττεται της ευκαιρίας αυτής και ρίχνει τα φώτα πίσω από τις γραμμές των αρθρογράφων, τις πολύχρωμες εικόνες

και τους σαγηνευτικούς τίτλους. Ρίχνει τα φώτα στο σήμερα, στον αιώνα του φόβου και της Βαβέλ, όπου η διάδοση του μηνύματος της Ανάστασης πολεμάται και υπονομεύεται από τον ίδιο τον άνθρωπο. Φωτίζει την σημασία της αναζήτησης του νέου ανθρώπου που με όπλο την παιδεία ανυπομονεί να «ανοίξει πανιά» και να δεχτεί την πρόκληση του ορίζοντα, γράφοντας τη δικιά του ιστορία υπό το πρίσμα μιας αιωνιότητας, σ' ένα ταξίδι γεμάτο από παραπλανητικές «Σειρήνες». Τονίζει τέλος την αναγκαιότητα της μετάνοιας που θα σώσει τον άσωτο άνθρωπο και θα τον επαναφέρει στο σωστό δρόμο, στις ρίζες του.

Το επετειακό εκατοστό τεύχος μιας νεανικής «Παρεμβολής» στην κοινωνία, ας γίνει μέσω

του ημερολογίου της Χ.Φ.Ε. μια ξεχωριστή ευκαιρία για τον καθένα μας. Τόσο ξεχωριστή όσο και το φετινό, καλαίσθητο, ζωντανό ημερολόγιό μας που περιμένει να διακοσμήσει με τις ζωντανές και γεμάτες φως φωτογραφίες του τα γραφεία μας και με τα πλούσια και ωφέλιμα κείμενά του τις καρδιές μας. **Τα έσοδα και του φετινού Ημερολογίου της Χ.Φ.Ε. θα διατεθούν εξ ολοκλήρου στις ανάγκες της εξωτερικής ιεραποστολής στο Κογκό.**

Καλή κι ευλογημένη χρονιά!

Επιμέλεια:

Κώστας Λιώνης

Φοιτ. Τμ. Οικονομικής Επιστήμης

Οικονομικό Πανεπιστήμιο

Σημ: Το ημερολόγιο μας μπορείτε να προμηθευτείτε με παραγγελία στο xfe@xfe.gr ή στο βιβλιοπωλείο των εκδόσεων «Ζωή» στην πηλαγία Καρύτση, στο κέντρο της Αθήνας.

Ο Αλέξανδρος Γκιάλας δράφει για τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη...

«Στις 3 Ιανουαρίου του 1911 παρέδωσε το πνεύμα του στον Πλάστη ο μεγαλύτερος πεζογράφος της νεωτέρας Ελλάδος, ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Σεμνά, καθώς σε όλη του τη ζωή, αθόρυβα, γαλήνια, μακριά από τον κόσμο την τύρβη και τις συμβατικές τιμές, εκεί στο απόμερο αγαπημένο του νησάκι, τη χιλιотραγουδημένη Σκίαθο, έκλεισε τα μάτια του στο φως του κόσμου τούτου, ο μεγάλος οραματιστής των φωτεινών άυλων κόσμων.

Συμπληρώνονται τώρα τριάντα χρόνια από τη μέρα του θανάτου του. Τα μεγάλα γεγονότα, οι εξαιρετικές ιστορικές στιγμές που περνάει το Έθνος μας, έχουν απορροφήσει, δίκαια και σωστά, την προσοχή όλων, κι η επέτειος αυτή δεν είναι βέβαια δυνατό ν' απασχολήσει όσο θ' άξιζε τον πνευματικό κόσμο του τόπου. Αλλά η παράλειψη αυτή – δικαιολογημένη πέρα για πέρα, επαναλαμβάνω – δεν πρόκειται, άλλωστε, να ζημιώσει σε τίποτα. Πρώτα πρώτα, στην ψυχή που δεν είχε κυνηγήσει ποτέ των ανθρώπων τη δόξα, στην ψυχή που ποθούσε να μένει όσο το δυνατό

περισσότερο λησμονημένη ανάμεσα στους αγαπημένους της κύκλους των μικρών και των ταπεινών, η δημιουργία θορύβου γύρω της δεν είν' εκείνο που πολύ θα την εκχαρποιούσε. Είναι γνωστό άλλωστε, πως κι η απόπειρα ν' αποδοθούν στον Παπαδιαμάντη τιμές κι' όσο ζούσε, μια μόνη αντίδραση συνάντησε, μέσα στις χίλιες επιδοκimasίες: την αντίδραση της σεμνής του μετριοφροσύνης. Από τη φιλολογική γιορτή που οργάνωσε στον «Παρνασσό» προς τιμή του Παπαδιαμάντη η πριγκίπισσα Μαρία, ο μόνος απ' τους ανθρώπους των γραμμάτων που δεν θέλησε να παραστεί ήταν ο ίδιος ο Παπαδιαμάντης !

Δεν πρόκειται όμως κυρίως γι' αυτό. Στα τελευταία, η τιμή προς τις αξίες και προς εκείνους που τις αντιπροσωπεύουν, είναι πρωταρχικό αίτημα για ένα λαό προχωρημένο, και δεν θα τον εμποδίσουν στην εκπλήρωση της οι εκδηλώσεις μετριοφροσύνης, που είναι άλλωστε κοινό χαρακτηριστικό των αληθινά μεγάλων. Εκείνο προπάντων που ήθελα να τονίσω είναι τούτο. **Αν για πολλές προσωπι-**

κόττες που διακρίθηκαν κάπως στα γράμματα ή στις επιστήμες, είναι κάτι το απαραίτητο μια κάποια επέτειος που θα δώση αφορμή να γίνη λόγος γύρω απ' τ' όνομά τους, ο Παπαδιαμάντης όμως ανήκει στις μορφές εκείνες, που το κύρος κι' η δόξα τους δεν έχουν καν ανάγκη από τέτοιες ευκαιρίες.

Είναι γεγονός, πως ο Παπαδιαμάντης μετά το θάνατό του απησχόλησε πολύ περισσότερο τους πνευματικούς ανθρώπους του τόπου μας, παρ' όσον όταν ζούσε. Ακόμη όμως πιο σημαντική είναι η διαπίστωση ότι η κίνηση γύρω από την προσωπικότητα και το έργο του Παπαδιαμάντη έχει ενταθή περισσότερο την τελευταία δεκαετία, παίρνοντας ολοένα και μεγαλύτερη έκταση με το πέρασμα του χρόνου.

Δεν πρόκειται να κάμω τώρα κριτική των ερευνών αυτών. Εκείνο που θέλω να σημειώσω ξεχωριστά, είναι ότι, όλες οι μελέτες κι' οι κριτικές, συντομώτερες ή εκτενέστερες, από το άρθρο μέχρι τον τόμο, οι αφιερωμένες στον Παπαδιαμάντη, από οποιεσδήποτε κριτικές

προϋποθέσεις κι' αν ξεκινάνε και μ' οποιοδήποτε πρίσμα κι' αν τον μελετούν, όλες συναντώνται σ' ένα σημείο και σε μια τάση. Στο να υψώνουν ολοένα και περισσότερο τη θέση του μέσα στη νεοελληνική λογοτεχνία.

Και πρέπει να τονίσει κανείς, ότι στην περίπτωση αυτή τα συμπεράσματα της επίσημης, ας πούμε, κριτικής συναπαντιούνται με την πεποίθηση του πλατιού κοινού. Γι' αυτό ο Παπαδιαμάντης εξακολουθεί πάντα νάναι ο προσφιλής διηγηματογράφος, σε σημείο που κάθε έκδοση βιβλίων του να εξαντλήται γρήγορα, και νάναι σήμερα πολύ αισθητή η ανάγκη μια καινούργιας εκδόσεως όλων των έργων του.

Έτσι ο Σκιαθίτης διηγηματογράφος έχει μπη στη γραμμή των ανθρώπων, που το έργο τους αποτελεί κεφάλαιο για την πνευματική κληρονομιά του τόπου. Πού όμως οφείλεται αυτό; Μίλησαν πολλοί για πολλά. Άλλοι ετόνισαν την ποιητική διάθεση του συγγραφέως. Άλλοι μίλησαν για τον «μεσογειακό» Παπαδιαμάντη. Άλλοι για την ψυχολογική του ικανότητα. Όλ' αυτά,

βέβαια, κάτι θέλουν να πουν, μα δεν είναι η εξήγηση που θα ικανοποιήση. Πρέπει ν' ανατρέξη κανείς πιο πέρα, πιο βαθιά. Δεν ζουν, δεν αντέχουν, παρά μόνο τα έργα που έχουν πραγματική μέσα τους ζωή.

Έργα συνταυτισμένα με τις αιώνιες κι' ακατάλυτες αλήθειες, κατέχουν πάντα το σπέρμα της διαρκείας. Υψώνονται πάνω απ' το χρόνο και τη φθορά. Ξεπερνούν τα σύνορα της γενιάς και της εποχής όπου πρωτοφανερώθηκαν. **Και τέτοιο είναι το έργο του Παπαδιαμάντη. Έργο ταυτισμένο με την αλήθεια. Έργο που δεν ενόμιζε προσόν την παραγνώριση της χριστιανικής πραγματικότητας. Ο δημιουργός του έσकुψε με στοργή πάνω απ' την ψυχή του λαού μας, τη μεγάλη ψυχή, που αισθάνεται και σκέπτεται γνήσια και καθαρά, γιατί βρίσκεται πιο κοντά στις διαυγείς πηγές της. Είδε την ψυχή αυτή, με τη θρησκευτικότητά της, με την πίστη της, την πίστη εκείνη που θαυματοουργεί σήμερα και τραβά το θαυμασμό και τα έκπληκτα βλέμματα του κόσμου.**

Την είδε έτσι από κοντά τη λαϊκή ελληνική ψυχή, και την ένοιωσε. Την ένοιωσε βαθειά, πολύ βαθειά, γιατί η δική του ψυχή ήταν αδελφή της. Έτσι έπαλλε κι' η δική του ψυχή. Τον ίδιο ρυθμό, τους ίδιους πόθους είχε, τις ίδιες συγκινήσεις. Και την ίδια πίστη. Ο Παπαδιαμάντης επίστευε. Ήταν ο χριστιανός της εποχής του. Είχε την πίστη την άδολη και την αγνή, την ολοπρόθυμη, αλλά και δημιουργική. Την πίστη που καταυγάζει το πνεύμα, φτερώνει την ψυχή, αγνίζει την συνείδηση, δίνει νόημα στην ύπαρξη και παρέχει το χαρμόσυνο συναίσθημα της ολοκληρωμένης ατομικότητας και της πληρότητας της ζωής.

Ένα μεγάλο κομμάτι από την πίστη αυτή έχει μεταγγίσει και μέσα στο έργο του ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Πώς λοιπόν να μη ζή ένα τέτοιο έργο;».

Γ.Βερίτης

Επιμέλεια

Χαράλαμπος Χωραΐτης

Πτυχ. Θεολογικής Σχολής Αθηνών

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Με το παρόν κείμενο του Γ. Βερίτη, (κ.κ. Αλέξανδρος Γκιάδας), η «Γ», οδοκληρώνει τον κύκλο του ετήσιου αφιέρωμάς της στα 100 χρόνια από την κοίμηση του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη. Διαβάστε οδοκλήρο το αφιέρωμα της «Γ» στο xfe.gr

Πρωτοπρεσβύτερου
π. Ευαγγέλου Γκανά,
Ηλεκτρολόγου-
Μηχανολόγου ΕΜΠ,
Θεολόγου
β' μέρος

Η Ανθρώπινη ελευθερία και το θέλημα του Θεού

Την Τρίτη 25/1/2011, η Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, πραγματοποίησε στο Μεγάλο Αμφιθέατρο του Παιδαγωγικού Τμ. Αθηνών, ομιλία για τους φοιτητές, με θέμα «Είμαστε ελεύθεροι;» και ομιλητή τον π. Ευάγγελο Γκανά, Ηλεκτρολόγο-Μηχανολόγο ΕΜΠ και Θεολόγο. Εκφράζοντας θερμές ευχαριστίες στον π. Ευάγγελο για την ανταπόκριση στο κάλεσμα των φοιτητών, δημοσιεύουμε στην «Παρεμβολή» το β' μέρος της ομιλίας κατόπιν αιτήματος αρκετών αναγνωστών.

Η Συντακτική Επιτροπή

Η νεώτερη φιλελεύθερη φιλοσοφική παράδοση είδε την ελευθερία ως αντίδραση και αντίθεση, πρώτον, ενάντια σε κάθε μορφή ανάμιξης και επέμβασης έξω από τον άνθρωπο και, δεύτερον, ενάντια στο ντετερμινισμό, υπεραμυνόμενη αυτό που ονόμαζε ελεύθερη βούληση. Εκείνο που η παράδοση αυτή δεν μπόρεσε να σκεφτεί ήταν η ελευθερία καθεαυτή. Μια ελευθερία που δεν θα οριζόνταν από το αντίθετό της, την εξωτερική επέμβαση ή τον ντετερμινισμό όπως γινόταν στις δυο περιπτώσεις που αναφέραμε, αλλά θα χαρακτηριζόνταν από την

απουσία αντίθετων χαρακτηριστικών. Η χριστιανική παράδοση θεώρησε, ευθύς εξ αρχής, πως μια τέτοια ελευθερία δεν μπορεί παρά να αποτελεί θεϊκό κατηγόρημα, ιδιότητα του Θεού, του μόνου που δεν προκύπτει διαλεκτικά ως αντίδραση σε κάποιο άλλο υποκείμενο ή έννοια. Έτσι η ελευθερία, υπό την απόλυτη αυτή έννοιά της, είναι κάτι ριζικά διαφορετικό από την κτιστή ανθρώπινη ελευθερία. **Για τους χριστιανούς η ελευθερία δεν ήταν ποτέ κάτι το δεδομένο, πολύ δε περισσότερο δεν ήταν, για να χρησιμοποιήσουμε τη**

σύγχρονη γλώσσα, ένα από τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά θεωρούνταν ως δώρο. Λησμονώντας το αυτό και βγάζοντας από το οπτικό του πεδίο τον δωρεοδότη Θεό ο σύγχρονος άνθρωπος οδηγείται σε ένα εφιαλτικό αδιέξοδο. Από τη μια πλευρά του νομίσματος δεσπόζει το προμηθεϊκό όραμα ενός ανθρώπου ελεύθερου από τους θεούς, ενός ανθρώπου που στις μέρες μας, μέσα από τις εξελίξεις στο χώρο της βιοτεχνολογίας, επιχειρεί να ελευθερωθεί ακόμη και από τα όρια που του θέτει η ίδια η βιολογική του φύση· που φιλοδοξεί να

διαμορφώσει και να μεταμορφώσει το σώμα του, το φύλο του, τους απογόνους του, το περιβάλλον του, σύμφωνα με τις ιδιοσυγκρασιακές του προτιμήσεις. Και από την άλλη πλευρά το φωτεινό όραμα εκβάλλει στο σκοτεινό εφιάλτη ενός κόσμου και μιας ανθρώπινης ζωής που κυβερνάται από απρόσωπες οικονομικές, πολιτικές και πολιτισμικές δομές εξουσίας, έναν κόσμο που τη θέση της ελευθερίας παίρνει η θέληση για ισχύ και η συνακόλουθη ασυδοσία.

Ενάντια στη νεωτερική θεώρηση που θέλει τον Ορθό Λόγο να είναι ο δημιουργός του ηθικού νόμου οι χριστιανοί θεωρούν πως ο Λόγος είναι κοινωνός του Νόμου του Θεού, στο βαθμό που συνειδητοποιεί την αλήθεια που ο Νόμος αυτός φέρει και αποδέχεται την αυθεντία του. **Έτσι η σχέση ελευθερίας και Νόμου αναδεικνύεται ως τελεολογική: η γνήσια ανθρώπινη ελευθερία είναι το τέλος, ο στόχος προς τον οποίο οδηγεί ο Νόμος. Ο Νόμος δίνει νόημα στην ελευθερία που χωρίς αυτόν μοιάζει μετέωρη και επικίνδυνα επιρρεπής σε ερμηνευτική καπνελία. Χωρίς το Νόμο χάνεται η διάκριση Θεού και ανθρώπων και αναδεικνύεται η δύναμη του δαιμονικού.**

Γι' αυτό ακριβώς, αρχίζοντας πια να σκιαγραφούμε τη χριστιανική προοπτική στη σχέση ελευθερίας και Νόμου, θα ξεκινούσαμε από την παρατήρηση ότι στο πλαίσιο αυτής της προοπτικής η ελευθερία δεν συνίσταται στην ατελείωτη δυνατότητα επιλογών, αλλά στη συγκρότηση μιας προσωπικότητας και ενός χαρακτήρα για τον οποίο συγκεκριμένες επιλογές απλούστατα δεν τίθενται ποτέ σε εσωτερική διαβούλευση.¹ Αν η σημερινή συγκυρία χαρακτηρίζεται από τη συνεχή εναλλαγή ρόλων και προσωπειών με τελικό αποτέ-

λεσμα την αδυναμία του ανθρώπου να ανασυνθέσει τη ζωή του κατά τρόπο συνεκτικό, η χριστιανική προοπτική, θέτοντας τη μεταμόρφωση του χαρακτήρα βάσει των εντολών του Θεού στο κέντρο της προσοχής, τον κάνει και πάλι ικανό να αξιώσει την προσωπική του ζωή ως πραγματικά δική του.

Η έννοια αυτή της ελευθερίας συναρτάται με τη σύγχρονη θεώρηση που βλέπει τον άνθρωπο, σε αντίθεση με όλο το υπόλοιπο ζωικό βασίλειο, ως ένα αδιαμόρφωτο ον, μια ανοικτή δυνατότητα. Η ταυτότητά του δεν βρίσκεται τόσο μέσα του όσο μπροστά του, ενώπιόν του, άρα στο πεδίο της ιστορίας. Γι' αυτό και η ελευθερία μας να επιλέξουμε την εξέγερση ενάντια στο Θεό και τη φύση μας δεν είναι αυθόρμητη και αυτόματη, δεν είναι απόλυτη και χωρίς όρια. Κατά τούτο ο άνθρωπος δεν μπορεί ποτέ να γίνει διάβολος, κάνοντας το κακό προς χάριν του κακού και μόνο, και γι' αυτό η προοπτική της μετανοίας είναι πάντοτε ανοικτή μπροστά του. Τα παραπάνω εκφράζουν όμως επίσης και τον τραγικό χαρακτήρα της ανθρώπινης ύπαρξης στο βαθμό που ο άνθρωπος είναι πάντα ανοικτός στην εισβολή της ενοχής και ταυτόχρονα αποδεικνύεται τόσο συχνά τυφλός, ανόητος και οδυνηρά πλανεμένος.²

Το ότι ο Θεός θέλει του ανθρώπους ελεύθερους αποτελεί κεντρικό στοιχείο του χριστιανικού μηνύματος. Ήδη στην Παλαιά Διαθήκη η εξαιρετική εκείνη ενέργεια μέσω της οποίας ο Θεός αποκαλύπτει τον εαυτό του και συγκροτεί τον εκλεκτό λαό Του, τον Ισραήλ, είναι μια πράξη απελευθέρωσης, η έξοδος των Εβραίων από την Αίγυπτο.³ «Εγώ ειμί Κύριος ο Θεός σου, όστις εξήγαγέ σε εκ γης Αιγύπτου

εξ οίκου δουλείας».⁴ Και στην Καινή Διαθήκη η ελευθερία, αφενός, ταυτίζεται με τη γνώση της αλήθειας, «γνώσεσθαι την αλήθειαν και η αλήθεια ελευθερώσει ημάς»⁵ και, αφετέρου, ορίζεται ως η κατάσταση του ανθρώπου που αποδέχεται το Ευαγγέλιο, «υμείς γαρ επ' ελευθερία εκλήθητε αδελφοί».⁶ Η έννοια αυτή της ελευθερίας ως μια συγκεκριμένη κατάσταση εντός μιας κοινότητας επεκτείνεται και μεθερμηνεύει την ανάλογη έννοια που είχε ο όρος στην αρχαία ελληνική σκέψη. Κι εκεί η ελευθερία δεν νοούνταν ως η αφηρημένη έννοια που περιγράφει τη σχέση του ανθρώπου με τους άλλους όπως αυτή ορίζεται μέσω ενός απρόσωπου νόμου που επιβάλλεται σε όλους ισότιμα, ούτε βέβαια ως η δυνατότητα πολλαπλών ελεύθερων επιλογών. Στην αρχαία αθηναϊκή δημοκρατία η ελευθερία συνδεόταν με ένα πολύ έντονο συναίσθημα του ανήκειν σε μια πολιτική κοινότητα: οι γυναίκες, οι δούλοι, τα παιδιά δεν ήταν ελεύθεροι, υπό την έννοια πως δεν μετείχαν στην κοινότητα που αποφάσιζε και συζητούσε τα της πολιτείας. **Η έννοια αυτή της ελευθερίας προϋποθέτει επομένως την ιδέα μιας αλληλεγγύης, την ιδέα μιας κοινότητας που συλλαμβάνει τον εαυτό της ως ολότητα.⁷ Στην περίπτωση των χριστιανών η ελευθερία συνεπάγεται έτσι τη μετοχή στην Εκκλησία ως του Σώματος του Χριστού.**

Διαβάζοντας στην επιστολή του αποστόλου Παύλου προς τους Γαλάτες την αλληγορική ερμηνεία για τα παιδιά του Αβραάμ από την ελεύθερη Σάρρα και τη δούλη Άγαρ καταλαβαίνουμε την έννοια αυτή της ελευθερίας στη βιβλική της προοπτική. Εκεί διαπιστώνουμε πως

4 Έξοδος 20,1.

5 Ιωάννης 8, 32

6 Γαλάτες 5, 13.

7 Βλ. Κορνήλιος Καστοριάδης, *Η ελληνική ιδιαιτερότητα*, Τόμος Β', *Η Πόλις και οι νόμοι*, μετάφρ. Ζωή Καστοριάδη, Κριτική, Αθήνα, σ. 49-50.

1 Βλ. Stanley Hauerwas, *The Peaceable Kingdom*, University of Notre Dame Press, 1983, π. 7-8.

2 Βλ. Hendrikus Berkhof, *Christian Faith*, engl. transl. Sierd Woudstra, Eerdmans, 1979, π. 184, 202.

3 Βλ. Robert W. Jenson, *On Thinking the Human*, Eerdmans, 2003, π. 32.

η διαφορά ανάμεσα στο παιδί της ελεύθερης και στο παιδί της δούλης δεν έγκειται στη διαφορά προνομίων. Ο γιός της Σάρρας όσο ήταν ακόμη παιδί έχει τα ίδια προνόμια με το γιο της δούλης. Αυτό όμως που τον διαφοροποιεί συνίσταται στο ότι είναι εν δυνάμει κληρονόμος. «Λέγω δε, εφ' όσον χρόνον ο κληρονόμος νήπιος εστί ουδέν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ων, αλλά υπό επιτρόπους εστί και οικονομους άχρι της προθεσμίας του πατρός».⁸ Η ελευθερία εδώ ορίζεται ως μια δυναμική κατάσταση, προϋποθέτει την εξέλιξη, την ενηλικίωση, είμαστε πάλι ενώπιον της ιδέας του ανθρώπου ως όντος υπό διαμόρφωση, ως ύπαρξης που η αλή-

αυτούς περιγράφει ακριβώς την κατάσταση του ανθρώπου όταν ο Θεός ενεργεί εντός της ζωής του και μέσω της ζωής του. Οι Μακαρισμοί δεν είναι έτσι ούτε τα απλυσίαστα ιδεώδη που ένας απάνθρωπος νόμος επιβάλλει στους ανθρώπους για να τους οδηγήσει στην ενοχή λόγω της αποτυχίας να τα πραγματοποιήσουν, όπως θεώρησαν κάποιοι κριτικοί του χριστιανισμού, ούτε όμως η αυτονόητη συμπεριφορά αυτών που πίστεψαν στο Χριστό όπως θεώρησαν κάποιοι άλλοι, μάλλον απλουστευτικά. **Οι Μακαρισμοί περιγράφουν μια νέα πραγματικότητα που είναι στην ουσία της εσχατολογική, θα φανερωθεί δηλαδή στην πληρό-**

δεν είναι για τον άνθρωπο μια μοναχική πορεία. Προϋποθέτει, την εκκλησία, μια κοινότητα

ανθρώπων που ενώ ζουν μέσα στον κόσμο δεν διαμορφώνουν τη ζωή τους με τα κριτήρια του κόσμου, ούτε με κάποιον δήθεν υπερατομικό Ορθό Λόγο, κοινό σε όλους τους ανθρώπους, αλλά μέσα από μια σειρά πρακτικών που οδηγούν σε ένα άλλο ήθος, το ήθος που παράγει η υπακοή στο Νόμο του Θεού. Η λατρεία του Θεού, η μετοχή στην κοινή τράπεζα της Ευχαριστίας, η προσευχή, η ελεημοσύνη, η συγχώρηση, η άσκηση, είναι οι πρακτικές εκείνες που βιώνει η κοινότητα και στις οποίες εντάσσεται κάθε νέο μέλος της. Με τα

Τηρώντας τις εντολές ο άνθρωπος παραμένει σε σχέση και επαφή με τον Θεό, τον μόνο πραγματικά ελεύθερο, και έτσι γίνεται κι αυτός κατά χάριν ελεύθερος.

θεια γι' αυτόν έρχεται από το μέλλον. Η πορεία προς την υιοθεσία είναι μια πορεία τήρησης του Νόμου του Θεού. Τηρώντας τις εντολές ο άνθρωπος παραμένει σε σχέση και επαφή με το Θεό, τον μόνο πραγματικά ελεύθερο, και έτσι γίνεται κι αυτός κατά χάριν ελεύθερος. Υπό την ίδια έννοια ο κατά φύσιν Υιός του Θεού είναι το τέλος, το πλήρωμα του Νόμου, όχι υπό την έννοια της κατάργησής Του, όπως συχνά ερμηνεύθηκε, αλλά της πλήρωσής Του. Στο πρόσωπο του Χριστού βλέπουμε το αληθινό σχέδιο του Θεού για τον άνθρωπο.⁹

Αν οι Μακαρισμοί αποτελούν το αντιστάθμισμα που προσφέρει ο Χριστός στο Δεκάλογο, αυτό δε σημαίνει καθόλου πως τον καταργούν, απλώς τον προϋποθέτουν. Η λέξη μακάριος που επαναλαμβάνεται σε

την κατά την έλευση της Βασιλείας του Θεού στη γη, τη Δευτέρα Παρουσία, αλλά ταυτόχρονα έχει ήδη εισβάλλει στον κόσμο, μια που ο Χριστός είναι ανάμεσά μας. Όταν ο άνθρωπος αρχίζει να βλέπει και να βιώνει τα πάντα μέσα από την προοπτική της Βασιλείας του Θεού, όταν δηλαδή γίνεται μαθητής του Χριστού και βρίσκεται σε κοινή πορεία μαζί Του, τότε γίνεται παρόν κάτι από το έσχατο και στη δική του ζωή, τότε έχουμε σημεία της Βασιλείας ανάμεσα μας. Οι Μακαρισμοί αποτελούν την εφαρμογή του Σταυρού και της Ανάστασης στην ύπαρξη των μαθητών του Χριστού. Ισχύουν όμως για τους μαθητές γιατί έχουν πραγματοποιηθεί ήδη στον Χριστό.¹⁰

Εδώ πρέπει να επισημανθεί πως **η πορεία προς την ελευθερία**

λόγια ενός δασκάλου της πνευματικής ζωής: «Χρη ημάς... μη εκουσίω ζυγώ δουλείας ανέχεσθαι, αλλά κρατείν την ελευθερίαν, δια της εργασίας των εντολών, δι' ων αναλόγως πάσα αλήθεια ευρίσκεται»¹¹

Αυτή η πορεία προς την ελευθερία μέσω της τήρησης των εντολών ενέχει μυστηριακό χαρακτήρα. Η παρουσία και η δράση του Αγίου Πνεύματος εντός του ανθρώπου δεν καταστρέφει ούτε εξαλείφει το ανθρώπινο πρόσωπο, αλλά του δίνει τη δύναμη και την εξουσία που οδηγεί στην εκπλήρωση του καθ' ομοίωσιν. Οι οπαδοί του Αυγουστίνου και του Πελάγιου κάθε εποχής, αυτοί που αποδίδουν τα πάντα στη χάρη και αυτοί που αποδίδουν τα πάντα στην ανθρωπινή προσπάθεια, οι οπαδοί της απαισιόδοξης και οι οπαδοί της αισιόδοξης ανθρωπολογίας θα είναι πάντα ανίκανοι να κατανοήσουν αυτό το μυστήριο. Την πνευματική

8 Γαλάτες 4,1

9 Βλ. Ratzinger, *Church Ecumenism and Politics*, engl. transl. Michael J. Miller, Ignatius Press 2008, p. 186-187

10 Γιόζεφ Ράτσινγκερ, *Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ*, μετάφρ. Σωτήριος Δεσπότης, Ψυχογιός, 2007, σ. 85, 87.

11 Μάρκος Ασκητής, PG 65, 985 BC.

αυτή εμπειρία που πάντα βίωνε η εκκλησία ενίοτε την διαισθάνονται μερικοί φιλόσοφοι, εκφράζοντάς την με ένα μίγμα ποιητικότητας και ασάφειας. Γράφει χαρακτηριστικά ο Derrida: «Πολλές φορές όταν ήμουν αναγκασμένος να προσδιορίσω πράγματα αυτής της τάξης - το «ελεύθερο», το ανυπολόγιστο, το απρόβλεπτο... το συμβάν,..., το άλλο - κατέληγα να μιλώ για «αυτό που έρχεται»... μια άφιξη που με εκπλήσσει πέρα για πέρα, αυτός στον οποίο δεν μπορώ, δεν γίνεται πλέον να μην απαντήσω και να μην ανταποκριθώ... αυτό που εφορμά πάνω μου χωρίς καμία δυνατότητα ελέγχου. Εν ολίγοις ετερονομία: ο άλλος είναι ο νόμος μου... Αλλά εκεί όπου έρχεται αυτός που μένει να έρθει είμαι εκτεθειμένος, καταδικασμένος να είμαι ελεύθερος και να αποφασίζω, καθόσον δεν μπορώ να προβλέψω, να προκαθορίσω, να προγνώσω. Θα μπορούσα να το ονομάσω αυτό ελευθερία».¹² Μόνο όμως εντός της χριστιανικής παράδοσης η διαίσθηση αυτή καθίσταται βιωμένη εμπειρία που χαρίζει ο Θεός και λειτουργεί με τέτοιο τρόπο που να οικοδομεί την εκκλησία.

Για να γίνουμε όμως περισσότερο σαφείς στην προσπάθειά μας να περιγράψουμε, κατά το δυνατόν, την αλληλοδιαπλοκή χάριτος και ανθρώπινης προσπάθειας στην πορεία πραγμάτωσης του νόμου και απόκτησης της ελευθερίας θα πρέπει να εμβαθύνουμε λίγο ακόμη στην πνευματική παράδοση της εκκλησίας. Εκεί θα διακρίνουμε δύο βασικά στάδια σ' αυτή την πορεία. Στο πρώτο, ο άνθρωπος αρχίζει την προσπάθεια αποδοχής και εφαρμογής του Νόμου του Θε-

ού ενώ παράλληλα μέσα του βαθιά κάτι δυσφορεί. Η προσπάθεια και ο αγώνας για την εφαρμογή του θελήματος του Χριστού γίνεται «μη θελούσης της καρδιάς».¹³ Αυτή είναι η κατάσταση την οποία με τόσο εξαιρετικό και σπαρακτικό ρεαλισμό περιγράφει ο απόστολος Παύλος στην επιστολή του προς Ρωμαίους: «Εσωτερικά συμφωνώ και χαίρομαι με όσα λέει ο νόμος του Θεού. Διαπιστώνω όμως πως η πράξη μου ακολουθεί έναν άλλο νόμο, που αντιστρατεύεται στο νόμο με τον οποίο συμφωνεί η συνείδηση μου: είναι ο νόμος της αμαρτίας που κυριαρχεί στην ύπαρξή μου και με κάνει αιχμάλωτό της. Τι δυστυχισμένος, αληθινά, που είμαι! Ποιος μπορεί να με λυτρώσει από την ύπαρξη αυτή, που έχει υποταχθεί στο θάνατο;».¹⁴ Αν όμως ο άνθρωπος επιμένει στην προσπάθεια και τον αγώνα παρά τις αντιξοότητες και τις οχλήσεις, τότε η εσωτερική του κατάσταση αρχίζει σταδιακά, σχεδόν ανεπαίσθητα, να μεταβάλλεται και εισέρχεται στο δεύτερο στάδιο για το οποίο μιλήσαμε. Τότε, όπως γράφει ο Άγιος Μακάριος ο Αιγύπτιος: «βλέποντας ο Κύριος αυτή του την προαίρεση και τον καλό ζήλο, πώς δηλαδή πιέζει τον εαυτό του πάντοτε στη μνήμη του Θεού, και στο καλό πάντα, και στην ταπεινοφροσύνη και στην πραότητα και στην αγάπη· και πώς, ενώ δεν θέλει η καρδιά, πιέζει και οδηγεί, με όση δύναμη έχει, τον εαυτό του με τη βία, τον σπλαννίζεται και τον λυτρώνει από τους εχθρούς του και από την αμαρτία που κατοικεί μέσα του, τον γεμίζει Πνεύμα Άγιο και έτσι στο εξής χωρίς βία και κόπο πραγματοποιεί πάντοτε όλες τις εντολές του Κυρίου αληθινά· μάλλον ο Κύριος πραγματοποιεί μέσα του τις ίδιες τις δικές του εντολές, και τους καρπούς του Πνεύματος, όταν καρποφορεί καθαρό καρπό».¹⁵

Η ριζική αυτή διάκριση, ανάμεσα στην ανθρώπινη προσπάθεια και τη δωρεά του Θεού, είναι που μας γλυτώνει τόσο από τον κίνδυνο του φαρισαϊσμού όσο και από τις διαμάχες του τύπου Αυγουστίνου-Πελάγιου.

Η εικόνα που παρουσιάζει ο άνθρωπος που φτάνει σ' αυτό το δεύτερο στάδιο, όταν δηλαδή το Πνεύμα του Θεού ενεργεί εντός του μίας φέρνει στο νου το νόημα της εορτής της Παναγίας ως της Ζωοδόχου Πηγής.¹⁶ Η ίδια η έννοια της Ζωοδόχου Πηγής περιέχει ένα φαινομενικό οξύμωρο, το πρώτο συνθετικό παραπέμπει σε μια παθητικότητα, την κατάσταση της αποδοχής της ζωής από έξω, ενώ το δεύτερο εκφράζει μια ενεργητικότητα, τη δυνατότητα μιας νέας δημιουργίας που πηγάζει αυθόρμητα και προσφέρεται προς τους άλλους. **Η Παναγία, η Ζωοδόχος Πηγή, είναι ακριβώς το πρότυπο που εκφράζει με τον πιο εναργή τρόπο το θέμα που εξετάσαμε, τη σχέση ανθρώπινης ελευθερίας και αποδοχής του θεϊκού θελήματος. Είναι το πρότυπο για κάθε χριστιανό που δέχεται το θέλημα του Θεού ως σωτηρία, ως έκφραση της θεϊκής αγάπης που καθιστά πραγματικά ελεύθερο τον άνθρωπο και τον κάνει ικανό να γίνει αργότερα κι αυτός με τη σειρά του πηγή αυτής της δωρεάς.** Αυτό που εκφράζεται τόσο όμορφα με τα λόγια του ίδιου του Χριστού: «Ο πιστεύων εις εμέ, καθώς είπεν η γραφή, ποταμοί εκ της κοιλίας αυτού ρεύσουσιν ύδατος ζώντος».¹⁷

κής καρδιάς, ΒΕΠΕΣ, 42, σ.186.

¹⁶ Για την έννοια της Ζωοδόχου Πηγής αλλά και τα στάδια της πνευματικής πορείας του χριστιανού αντλώ από την εργασία: π. Αντώνιος Πινακούλας, *Η εορτή της Ζωοδόχου Πηγής. Το Θεολογικό της περιεχόμενο*, περιοδικό Μαρτυρία, Μάρτιος-Απρίλιος 2006, τχ. 228, σ. 7-20.

¹⁷ Ιωάννης 7, 38.

¹² Jacques Derrida Elisabeth Roudinesco, *Συννομιλίες για το αύριο*, μετάφρ. Τάσος Μπέτζελος, Μεταίχμιο, 2005, , 128-130.

¹³ Η φράση ανήκει στον άγιο Μακάριο τον Αιγύπτιο.

¹⁴ Ρωμαίους 7, 22-25.

¹⁵ Μακάριος Αιγύπτιος, *Περί φυλα-*

“Η αραβική
Άνοιξη φθάνει
ως το χειμώνα”

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ με την Δρ. Γκόσον

Καθηγήτρια του πανεπιστημίου
της Αριζόνας

Η Δρ. Γκόσον φοίτησε και πήρε το μεταπτυχιακό της στο Αμερικανικό Πανεπιστήμιο της Βηρυτού, ενώ το διδακτορικό της το έκανε στο Pennsylvania State University. Το έργο της και ο τομέας σπουδών της εστιάζουν στις σχέσεις κρατών όσον αφορά συγκρούσεις και συνεργασίες. Συγκεκριμένα ασχολείται με το πώς τα διεθνή υποκείμενα διευθετούν τις διενέξεις τους. Ένας σημαντικός τομέας των εκπαιδευτικών της προσόντων είναι η σημαντικότητα της επιλογής μιας συγκεκριμένης στρατηγικής για την διευθέτηση των διαφορών. Τα άρθρα της εστιάζουν σε διαχείριση κρίσεων, την ειρηνική επιστήμη, διεθνείς δι-απραγματεύσεις, Διεθνείς Σχέσεις, ενώ γράφει και για το Middle East Journal. Την συναντήσαμε στα Χανιά όπου διδάσκει ‘Διαχείριση Διεθνών Κρίσεων’ στο ετήσιο καλοκαιρινό πρόγραμμα του Georgetown University. (International Institute for Political and Economic Sciences). Την ευχαριστούμε πολύ για το χρόνο που δέχθηκε στην «Παρεμβολή» και την προθυμία να μας παραχωρήσει την ακόλουθη συνέντευξη.

Κα Γκόσον: Ομολογώ πως είναι δύσκολη η ερώτησή σας. Αρχικά, αυτό που βλέπουμε σε μερικά μέρη της Μέσης Ανατολής δεν είναι καινούργιο. Για παράδειγμα, η κατάσταση στην Υεμένη δεν είναι πρωτόγνωρη, απλά ήρθε στην επιφάνεια μετά τα γεγονότα στην Τυνησία και στην Αίγυπτο. Υπάρχουν, επίσης παρόμοιες διενέξεις στην Αφρική όπου επίσης δεν είναι καινούργιες και έχουν κρατήσει εδώ και χρόνια. Παρόλα αυτά, το ενδιαφέρον της όλης υπόθεσης είναι πως η όλη κατάσταση μπορεί να επηρεάσει την Ευρώπη λόγω της πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης η οποία εξαπλώνεται σε όλο τον κόσμο. Αυτός ήταν και ένας από τους παράγοντες που έπαιξαν καίριο ρόλο στην παρακίνηση των ανθρώπων να βγούνε στους δρόμους σε χώρες όπως την Τυνησία και την Αίγυπτο. Επιπλέον, σιγά-σιγά βλέπουμε όλο και πιο πολλά Ευρωπαϊκά κράτη να αντιμετωπίζουν δύσκολες οικονομικές συγκυρίες που μπορούν να οδηγήσουν σε παρόμοιες αναταραχές μέσα στις ίδιες αυτές τις χώρες.

κα Γκ.: Ένας απ’ τους λόγους που μεταναστεύουν οι άνθρωποι είναι η έλλειψη ευκαιριών ή ελευθεριών από τις χώρες που προέρχονται. Από την άλλη οι Ευρωπαϊκές χώρες έχουν δώσει την εντύπωση πως είναι ανοιχτές σε οποιαδήποτε μορφή μετανάστευσης υπό το πρίσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πως είναι οικονομικά εύπορες, έτσι, κρίνοντας από τα παραπάνω αυτοί είναι οι λόγοι που πολλοί αποφασίζουν να μεταναστεύσουν στην Ευρώπη. Όμως, έχοντας υπόψη τα οικονομικά προβλήματα που εξαπλώνονται παγκοσμίως, οι Ευρωπαίοι δεν έχουν μείνει αδρανείς. Ως αποτέλεσμα

«Π»: Κυρία Γκόσον, είναι ιδιαίτερη τιμή μας που θα έχουμε αυτή την συνέντευξη σχετικά με την Αραβική Άνοιξη! μιας και πολλοί νέοι στην Ελλάδα θα ήθελαν να μάθουν τις πολιτικές και οικονομικές παραμέτρους αυτής της ιστορικής αλλαγής στην Μεσόγειο. Είδαμε αυταρχικά καθεστώτα να γκρεμίζονται, το NATO να επεμβαίνει, λαούς να βγαίνουν στους δρόμους και να διαδηλώνουν για ένα καλύτερο αύριο και τέλος είδαμε ένα τεράστιο κύμα μετανάστευσης να εισέρχεται στην Ευρώπη. Τυνησία, Αίγυπτος, Αλγερία, Λιβύη, Συρία, Μπαχρέιν, Υεμένη. Ποιος είναι ο επόμενος; Προβλέπετε να συμβεί το ίδιο σε άλλη περιοχή του κόσμου; Στην Ευρώπη για παράδειγμα;

«Π»: Ποιες θα είναι οι συνέπειες για την Ευρώπη στο θέμα της μετανάστευσης; Τι μέτρα πρέπει να παρθούν από την Ευρώπη ή την Ευρωπαϊκή Ένωση έτσι ώστε να εμποδίσουν την εισοδο ενός μεγάλου κύματος μετανάστευσης; Π.χ είδαμε την Δανία να κλείνει τα σύνορά της παραβιάζοντας την συνθήκη Σένγκεν.

έχουμε την σύγκρουση μεταξύ της πολιτικής της «ανοιχτής πόρτας» που κάποτε τα ίδια κράτη είχαν και την ανάγκη να προστατεύσουν το εθνικό συμφέρον τους. Επί τούτου, είναι σημαντικό να καταλάβει η διεθνής κοινότητα πως πρέπει να δώσει έμφαση στις καταστάσεις των χωρών από τις οποίες προέρχεται το μεγαλύτερο μέρος των μεταναστών. Πρέπει να υπάρξει μια πιο συντονισμένη πολιτική ώστε να βοηθηθούν αυτές οι χώρες με απώτερο σκοπό να μειωθεί ο αριθμός αυτών που θα ήθελαν να φύγουν.

«Π»: Κατά πόσον θεωρείται η επέμβαση του ΝΑΤΟ στην Λιβύη νόμιμη; Πώς κρίνετε τον δευτερεύοντα ρόλο των ΗΠΑ, με την έννοια ότι η Γαλλία και το Ην. Βασίλειο παίζουν τον κυρίαρχο ρόλο παρακινώντας την συμμετοχή; Μήπως είναι μια αρχή για μια νέα εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ;

κα Γκ.: Η περίπτωση της Λιβύης είναι άκρως ενδιαφέρουσα. Αρχίσαμε από μια απόφαση του ΟΗΕ η οποία τόνιζε την προστασία των αμάχων μέσω του αποκλεισμού του εναέριου χώρου και καταλήξαμε στην επέμβαση υπέρ της αντιμαχόμενης πλευράς σε κάτι που μοιάζει σαν εμφύλιο με απώτερο σκοπό τον έλεγχο μιας χώρας. Αντί όμως να ρωτάμε για το αν ήταν νόμιμη η όχι η επέμβαση του ΝΑΤΟ, μια πιο ενδιαφέρουσα ερώτηση θα ήταν: γιατί το ΝΑΤΟ προέβη σε μια τέτοια στρατιωτική ενέργεια; Και κατά δεύτερον ποιοι είναι οι κανόνες αυτής της ενέργειας; Μέχρι στιγμής οι απαντήσεις δεν είναι σαφείς, ενώ σε περίπτωση που οι επαναστάτες στην Λιβύη καταρρεύσουν, το ΝΑΤΟ θα βρεθεί στην δύσκολη θέση όπου θα πρέπει να αποφασίσει αν θα συνεχίσει τις επιχειρήσεις, εμπλέκοντας τον εαυτό του σε έναν εμφύλιο πόλεμο, ή να κάνει πίσω και να υποχωρήσει. Όσον αφορά τις ΗΠΑ, η επέμβαση προκάλεσε μεγάλους τριγμούς μεταξύ του προέδρου και του Υπουργείου Αμύνης, όπως και του Αμερικανικού λαού μιας και ένα μεγάλο μέρος του δεν υποστηρίζει την στρατιωτική επέμβαση. Επίσης είναι ενδιαφέρον το ότι παρόλο που η Γαλλία και το Ην. Βασίλειο παίζουν τον κυριότερο ρόλο, η οικονομική κατάστασή τους τόσο αυτών όσο και των ΗΠΑ, θα τις αναγκάσουν να επανεξετάσουν τα οφέλη και το κόστος της επέμβασης, τα οποία κόστος έχουν ήδη αρχίσει και μαζεύονται.

κα Γκ.: Η Ελλάδα όντως έχει στενούς πολιτισμικούς δεσμούς με τις Αραβικές χώρες. Παρόλ' αυτά, εάν ήμουν η Ελλάδα δεν θα είχα εμπλοκή στην Μέση Ανατολή αυτή την χρονική περίοδο. Πρώτον και κυριότερον, δεν αντιμετωπίζουν όλες οι χώρες τις ίδιες δυναμικές. Στην Τυνησία και στην Αίγυπτο, όπως και στο Μπαχρέιν, είδαμε τον κόσμο να βγαίνει στους δρόμους και να φωνάζει για καλύτερα πολιτικά και οικονομικά δικαιώματα. Όμως, στην Λιβύη, στην Συρία και στην Υεμένη είχαμε κοινωνικές αναταραχές, και στις δύο περιπτώσεις είχαμε μια πλήρη κοινωνική κρίση. Προσθέστε και την οικονομική κρίση στην Ελλάδα, αρχίζουμε και αναρωτιόμαστε εάν η Ελλάδα πρέπει να κοιτάξει αυτή την στιγμή προς τα έσω παρά προς τα έξω. Έχοντας αυτά υπόψη, **δεν έχω καμία αμφιβολία πως οι δεσμοί μεταξύ Ελλάδας και Αραβικών κρατών θα συνεχίσουν να είναι εξίσου καλές ακόμα και όταν τα πράγματα ηρεμήσουν.**

κα Γκ.: Μακάρι να είχα μια ξεκάθαρη απάντηση σ' αυτό το ερώτημα, αλλά μπορώ να πω πως μιας και υπάρχουν ακόμη πολλοί άλλοι παράγοντες δεν μπορούμε προβλέψουμε το αποτέλεσμα. Επίσης, δεν νομίζω πως θα υπάρχει αποτέλεσμα για όλες τις χώρες. Μέχρι στιγμής, φαίνετε πως η Τυνησία είναι πιο κοντά σε μια θετική έκβαση με την έννοια ότι έχουν γίνει ριζοσπαστικές αλλαγές. Όμως, στην Αίγυπτο η καινούργια κυβέρνηση, η οποία ελέγχεται κατά κύριο λόγο από τον στρατό ο οποίος ήταν το δεξί χέρι του Μουμπάρακ, κάνει πολλά βήματα πίσω παρά προς τα εμπρός. Επιπλέον, η στάση της Διεθνούς Κοινότητας δεν ήταν ίδια σε όλες της περιπτώσεις, που πιστεύω πως εμπόδισε μια αληθινή αλλαγή.

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Επιμέλεια – Μετάφραση:
Λεωνίδας Μαρκαντωνάτος
Φοιτ. Διεθνών & Ευρωπαϊκών
Σπουδών Παντείου Παν/μίου
Πρόεδρος Ελλήνων Νέων Διεθνολόγων

(Η συνέντευξη έγινε στα Αγγλικά)

«Π»: Η Ελλάδα ανέκαθεν είχε στενούς πολιτισμικούς δεσμούς με τις Αραβικές χώρες. Πού θα τοποθετούσατε την Ελλάδα στην Αραβική Άνοιξη; Έχει τις δυνατότητες, λαμβάνοντας υπόψη και την οικονομική κατάσταση της χώρας, να παίξει έναν πιο κυρίαρχο ρόλο;

«Π»: Τελευταία ερώτηση' ποια είναι η πρόβλεψη σας για την κρίση, πιστεύετε πως το αποτέλεσμα θα είναι θετικό η αρνητικό και με ποια έννοια; Είναι τα Αραβικά κράτη έτοιμα να κάνουν την αλλαγή;

¹ Ως Αραβική Άνοιξη 2010–2011, ή διαδηλώσεις στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, εννοείται ένα επαναστατικό κύμα διαδηλώσεων και διαμαρτυριών που έλαβε χώρα στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική από τις 18 Δεκεμβρίου του 2010.

Συμβαίνουν...

ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΠΟ ΤΗ MICROSOFT ΣΕ ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ!

Ο διαγωνισμός Imagine Cup ξεκίνησε με τη συμμετοχή 350.000 ανθρώπων απ' όλο τον κόσμο περίπου πριν από έναν χρόνο. Επιλέχθηκαν 100 projects, από τα οποία στη συνέχεια μόνο τρεις μόνο διαγωνιζόμενες ομάδες ταξίδεψαν στη Νέα Υόρκη και παρουσίασαν τις εργασίες τους από τις 8 ως και τις 13 Ιουλίου, στον ειδικό χώρο του Lincoln Center που είχε ετοιμάσει η διοργανώτρια εταιρεία Microsoft. Ο Γ. Κρακατσιώτης και Ευ. Πτερνέας, φοιτητές του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώτευσαν στον διαγωνισμό της Microsoft με το Touring Machine. Η εργασία τους πάνω στη διαλειτουργικότητα έκλεψε την παράσταση με το Touring Machine, έναν ηλεκτρονικό ξεναγό που σε ταξιδεύει σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και εκθέσεις. Η πρωτιά αποτελεί, ακόμα μία απόδειξη, πως στην Ελλάδα έχουμε πολύ καλά μυαλά και δεν απομένει παρά να αξιοποιηθούν!

ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ!

Μία ακόμα ελληνική φοιτητική πρωτιά έρχεται να μας κάνει περήφανους! Νέα διάκριση πέτυχε η ομάδα TUC Eco Racing του Πολυτεχνείου Κρήτης σε Διεθνή Διαγωνισμό Οικονομίας Καυσίμου, ενώ, παράλληλα, κατέκτησε την πρώτη θέση σε διαγωνισμό ασφάλειας οχημάτων με το πρωτότυπο μονοθέσιο όχημά της, ER11, το οποίο διαθέτει κυψέλες καυσίμου υδρογόνου και κινείται με ηλεκτρικό κινητήρα, εκπέμποντας μηδενικούς ρύπους προς την ατμόσφαιρα και παρέχοντας αθόρυβη μετακίνηση. Το Πολυτεχνείο Κρήτης συμμετείχε φέτος, για τέταρτη φορά, στο διεθνή μαραθώνιο οικονομίας καυσίμου Shell Eco Marathon 2011, που πραγματοποιήθηκε (26-28 Μαΐου) στη Γερμανία. Σ' αυτόν συμμετείχαν 212 ομάδες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων απ' όλο τον κόσμο. Να σημειωθεί πως, η επιτυχία αυτή αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σημασία, καθώς βρέθηκαν στην πρώτη θέση για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, το οποίο επιτυγχάνεται σπάνια από μία ομάδα.

«ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ», ΘΕΜΑ ΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΣΤΟ ΣΑΛΤΣΜΠΟΥΡΓΚ

Θέμα διεθνούς Διάσκεψης στο Σάλτσμπουργκ της Αυστρίας αποτέλεσε πριν έξι μήνες η συμβολή του Αγίου Όρους στην πνευματική και πολιτισμική παράδοση της Ευρώπης, με συμμετοχή αντιπροσωπειών Ορθόδοξων Εκκλησιών ανά τον κόσμο, Ευρωπαίων διανοουμένων και επώνυμων φίλων του Άθω από διάφορες χώρες της Ευρώπης. Όλοι οι συμμετέχοντες τόνισαν το ρόλο του Αγίου Όρους ως πνευματικού και ιστορικού κέντρου της Ορθοδοξίας, επισημαίνοντας ταυτόχρονα τη σημασία της ορθόδοξης πνευματικότητας στη σύγχρονη κοινωνία.

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ Η ΑΓΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ... ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ!

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Μετά την ανέγερση αγαλμάτων και μνημείων από την εθνικιστική κυβέρνηση Γκρουέφσκι και σκοπιανές οργανώσεις του εξωτερικού, τη σκυτάλη της αρχαιομακεδονικής προπαγάνδας έλαβε η αυτοαποκαλούμενη «μακεδονική» Εκκλησία. Σύμφωνα με δημοσίευμα του bnews.bg, ο αρχιεπίσκοπος Στέφανος της σχισματικής Εκκλησίας, η οποία δεν αναγνωρίζεται από καμία Ορθόδοξη Εκκλησία στον κόσμο, έδωσε την «ευλογία» του να φιλοτεχνηθεί η αγιογραφία του Μ. Αλεξάνδρου –για την ώρα χωρίς φωτοστέφανο- στον τρούλο της εκκλησίας του Αγ. Νικολάου στην πόλη Στιπ. Την ίδια στιγμή, στην εκκλησία της Αγ. Τριάδος στο Ράντοβιτς, τοποθετήθηκε στο μωσαϊκό του ναού ο ήλιος της Βεργίνας. Να σημειωθεί, ότι το 2008, κατά την επίσκεψη επίσημης αντιπροσωπείας των Σκοπίων στο Βατικανό, στο πλαίσιο των εορτασμού της μνήμης του Αγίου Κύριλλου στη Ρώμη, ο ίδιος μίλησε προκλητικά, επάνω από τον τάφο του Αγίου, για κατεχόμενη από τους Έλληνες... Solun, όπως αποκαλούν οι Σλάβοι την Θεσσαλονίκη: «Άγιε Κύριλλε, σήμερα, στη δική σου και τη δική μας Θεσσαλονίκη όλα όσα έκανες είναι πέτρινα. Σήμερα, στη γενέτειρά σου πόλη έχουν γίνει όλα στάχτη και σκόνη και δεν έμεινε ούτε γράμμα από τη γλώσσα τη δική σου και τη δική μας. Στην περιοχή όπου τότε όλοι μιλούσαν όπως εσύ και όπως εμείς, σήμερα απαγορεύεται όχι μόνο να ομιλείται αυτή η γλώσσα αλλά και να υπάρχει. Δυστυχώς, εκεί διώκεται και εκτοπίζεται οτιδήποτε είναι μακεδονικό ενώ αμφισβητείται και το όνομα της χώρας και το όνομα της Εκκλησίας και η ίδια η αλήθεια» είχε δηλώσει τότε προκλητικά. και δεν απομένει παρά να αξιοποιηθούν!

«ΠΡΟΣΕΥΧΗΘΕΙΤΕ ΓΙΑ ΜΑΣ» ΠΡΟΤΡΕΠΕΙ ΓΚΡΑΦΙΤΙ ΣΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ

Μία τεράστια τοιχογραφία που απεικονίζει δύο χέρια που προσεύχονται θα συναντά πλέον όποιος φτάνει έξω από το δεκαώροφο ξενοδοχείο Vienna επί της Πειραιώς 20.

Στην ασθμαίνουσα περιοχή της Ομόνοιας επιλέχθηκε να τοιχογραφηθεί μία εκδοχή του πίνακα του Άλμπρεχτ Ντύρερ «Χέρια που προσεύχονται». Όμως, τα «Χέρια που προσεύχονται» στον τοίχο του ξενοδοχείου της Ομόνοιας δεν στρέφονται για προσευχή προς τον Θεό, όπως στο 1506, αλλά προς τα κάτω. Είναι σαν ο ίδιος ο Θεός να προσεύχεται για να σωθεί αυτή η πόλη και οι κάτοικοί της. Το έργο με τίτλο «Praying for us» αποτελεί την καλλιτεχνική πρόταση του φοιτητή της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών Παύλου Τσάκωνα και υλοποιήθηκε από τους ζωγράφους Μανώλη Αναστασάκο και Δημήτρη, Μπάμπη και Θανάση Κρέτση και εντάσσεται στη δράση «Εικαστικές Παρεμβάσεις στον Δημόσιο Χώρο» και αποτελούν πιλοτικό πρόγραμμα που σκοπό έχει τη μεταστροφή του κλίματος στην παλιά Αθήνα.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΗΚΕ ΤΕΛΙΚΑ Η ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ «ΜΗΔΕΝ»

Νέα Υόρκη. Η Αρχιεπισκοπή Βορείου και Νοτίου Αμερικής ανακοίνωσε τη συμφωνία με τη Λιμενική Αρχή της Νέας Υόρκης σχετικά με την ανοικοδόμηση του ναού του Αγίου Νικολάου που καταστράφηκε από την κατάρρευση των δίδυμων πύργων την 11η Σεπτεμβρίου του 2001. Ο κυβερνήτης της Νέας Υόρκης Andrew Cuomo προσκάλεσε τον Αρχιεπίσκοπο Δημήτριο στο γραφείο του στη Νέα Υόρκη για την επίσημη υπογραφή της συμφωνίας. Ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής, κ. Δημήτριος, ευχαρίστησε θερμά τον τοπικό κυβερνήτη λέγοντας: «είμαστε ευγνώμονες προς τον αξιότιμο κυβερνήτη και πολύτιμο φίλο μας Andrew Cuomo που κάνει πραγματικότητα ένα όνειρο δέκα ετών. Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου, θα ανεγερθεί και πάλι – με τη βοήθεια του Θεού – στο σημείο «μηδέν» εκεί όπου στεκόταν ως πνευματικό σημείο αναφοράς για 85 χρόνια, ως επιβεβαίωση της θρησκευτικής ελευθερίας και εμπειρίας για όλους τους κατοίκους της Νέας Υόρκης και όλους τους Αμερικανούς». Ο κυβερνήτης Andrew M. Cuomo από τη δική του πλευρά δήλωσε: «χάσαμε την εκκλησία του Αγίου Νικολάου κατά τη διάρκεια της καταστροφής της 11ης Σεπτεμβρίου και μέχρι σήμερα το μέλλον της ήταν αβέβαιο. Η ανακατασκευή του Αγίου Νικολάου μαζί με ένα χώρο λατρείας δεν είναι καλή είδηση μόνο για την ελληνορθόδοξη κοινότητα αλλά για όλους τους κατοίκους της Νέας Υόρκης».

ΤΟ ΠΑΚΙΣΤΑΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕ ΤΗ ΛΕΞΗ «ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ» ΣΤΑ SMS

Κατόπιν απόφασης της Αρχής Τηλεπικοινωνιών του Πακιστάν, δημιουργήθηκε μια λίστα με 1109 λέξεις στα αγγλικά, τις οποίες απαγορεύεται να χρησιμοποιούν οι χρήστες κινητών τηλεφώνων της χώρας όταν γράφουν sms. Σύμφωνα με την απόφαση μάλιστα οι παραβάτες θα τιμωρούνται με πρόστιμα. Η λίστα με τις... απαγορευμένες λέξεις και φράσεις κυκλοφόρησε στο Διαδίκτυο και προκάλεσε παροξυσμό και αντιδράσεις για την κατάσταση των ατομικών δικαιωμάτων στη χώρα. Την είδηση δημοσιεύει και η Huffington Post που αναφέρει ότι ανάμεσα στις απαγορευμένες αγγλικές λέξεις και φράσεις είναι και οι εξής: Ιησούς Χριστός, ομοφυλόφιλος, πορνεία κ.ά.

Θέματα Πνευματικής Ζωής

ΠΕΡΙ ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗΣ (Β΄)

Στο προηγούμενο τεύχος είχαμε αναφερθεί στο πάθος της ύψηλοφροσύνης στις διάφορες μορφές του και στο πώς επιτυγχάνεται ή ταπεινοφροσύνη. Σήμερα θα κάνουμε μία συνοπτική αναφορά στις ποικίλες διαστάσεις της μεγάλης και τόσο σημαντικής ἀρετής της ταπεινοφροσύνης.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὸν πρῶτο μακαρισμὸ Του μακαρίζει τοὺς ταπεινόφρονες: «μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι» (Ματθ. 5: 3). Ἡ πτωχεία τοῦ πνεύματος κατὰ τὴν ἐρμηνευτικὴ παράδοση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ταυτίζεται μὲ τὴν ταπεινοφροσύνη. Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ὅτι εἶναι πτωχὸς σὲ πνευματικὰ πλούτη, πτωχὸς σὲ ἀρετὲς καὶ ἔχει ἐντονὴ τὴν συναίσθηση τῆς ἀμαρτωλότητός του.

Μορφή ταπεινοφροσύνης εἶναι καὶ ἡ ἐκούσια ὑποταγὴ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ταπεινόφρων εὐχεται τὸ «γεννηθῆτω τὸ θέλημά Σου» (Ματθ. 6: 10) καὶ κόπτεται τὸ δικό του ἀντίθετο θέλημα (βλ. «Ἡ ἐκκοπή τοῦ ἰδίου θελήματος», Παρεμβολὴ τεύχος 93, σ. 44).

Ἡ ταπεινοφροσύνη ἐκδιώκει τὴν εὐθιξία καὶ τὴν διάθεση δικαιώσεως τοῦ ἑαυτοῦ μας, ὅταν ἀδικούμεστε σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο. Διδάσκει σχετικὰ ὁ ἅγιος Δωρόθεος: «Καθένας ποὺ προσεύχεται στὸν Θεὸ καὶ λέγει Κύριε δώσε μου ταπείνωση, ὀφείλει νὰ γνωρίζει ὅτι αὐτὸ ζητᾷ: νὰ στείλει κάποιον νὰ τὸν ὑβρίσει. Ὅταν, λοιπόν, ὑβρίζεται ἀπὸ κάποιον ὀφείλει καὶ ὁ ἴδιος νὰ ἐξουθενῶναι τὸν ἑαυτό του μὲ τὸν λογισμό του, γιὰ νὰ τὸν ταπεινώνει

ἐκεῖνος ἐξωτερικὰ κι αὐτὸς νὰ ταπεινώνει τὸν ἑαυτό του ἐσωτερικὰ»¹. Καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης συμπληρώνει: «Ταπεινοφροσύνη δείχνει ὅχι αὐτὸς ποὺ ἐξευτελίζει τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ αὐτὸς ποὺ ὀνειδίζεται ἀπὸ ἄλλον καὶ δὲν μειώνει τὴν ἀγάπη του πρὸς αὐτόν»². «Ἡ ταπείνωση οὐκ ὀργίζεται οὐδὲ παροργίζει τινά»³.

Μέθοδος βίωσης τῆς ταπεινοφροσύνης εἶναι ἡ ἀπόδοση ὅλων τῶν ἐπιτευγμάτων – κατορθωμάτων στὸ ἔλεος καὶ στὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἀρετὲς καὶ ἡ ἀγιότητα θεωροῦνται δῶρα τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ καὶ ὁ ταπεινόφρων δοξάζει τὸν Θεὸ κι ὄχι τὸν ἑαυτό του γι' αὐτά. «Εἰ μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες» (Ψαλμ. 127: 1), τονίζει ὁ ψαλμωδός. Καὶ συμπληρώνει ἀσκητικὸς Πατήρ: «Αὐτὸς ποὺ χτίζει πρέπει νὰ βάλει κάθε πέτρα πάνω στὸν πηλὸ. Γιατὶ εἰς τὴν πέτρα πάνω στὴν πέτρα χωρὶς πηλὸ, θὰ πέσουν οἱ πέτρες καὶ θὰ καταπέσει τὸ σπίτι. Ὁ πηλὸς εἶναι ἡ ταπείνωση, ἐπεὶδὴ προέρχεται ἀπὸ τὴν γῆ καὶ βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὰ πόδια ὅλων. Κάθε ἀρετὴ ποὺ γίνεται χωρὶς ταπείνωση δὲν εἶναι ἀρετὴ ... εἶναι ἀδύνατο νὰ σωθοῦμε χωρὶς τὴν ταπεινοφροσύνη»⁴. «Ὅπως ἀκριβῶς τὰ δένδρα ὅταν ἔχουν πολὺ καρπὸ, αὐτὸς ὁ καρπὸς κάμπτει πρὸς τὰ κάτω τὰ κλαδιά τους ... ἔτσι εἶναι καὶ ἡ ψυχὴ· ὅταν ταπεινώνεται τότε καρποφορεῖ καὶ ὅσο περισσότερο καρποφορεῖ, τόσο περισσότερο ταπεινώνεται. Ὅσο προσεγγί-

ζουν οἱ ἅγιοι τὸν Θεό, τόσο βλέπουν τοὺς ἑαυτούς τους ἀμαρτωλοὺς»⁵.

Ἡ ταπεινοφροσύνη ἀποτελεῖ πράξη μιμήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος «ἐκένωσεν ἑαυτόν» (Φιλ. 2: 7) καὶ ἐγίνετο καὶ ἄνθρωπος γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἡ ταπεινοφροσύνη μάλιστα χαρακτηρίσθηκε ὡς «ἡ στολὴ τῆς θεότητος»⁶, τὸ ἔνδυμα μὲ τὸ ὁποῖο ἐμφανίσθηκε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ συναναστράφη μὲ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ ἐμπειρία τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας διακρίνει τὴν ταπείνωση ἀπὸ τὴν ταπεινοφροσύνη. Ἡ ταπείνωση προέρχεται ἀπὸ ἐξωτερικὰ αἰτία καὶ καταστάσεις, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὶς πτώσεις μας στὴν ἀμαρτία, οἱ ὁποῖες μᾶς κατεβάζουν τὸ ὑψηλὸ μας φρόνημα. **Ἡ ταπεινοφροσύνη, ἀντίθετα, προέρχεται ἀπὸ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξη τοῦ ἀγωνιζόμενου χριστιανοῦ.** Εἶναι μιὰ ἀρετὴ κατὰ μίμηση τοῦ Κυρίου μας, ὁ Ὅποιος ὑπῆρξε «πρῶτος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ» (Ματθ. 11: 29). Καὶ κατὰ τὴν ἐπιγραμματικὴ διατύπωση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου: «Ταπεινοφροσύνη εἶναι ὅταν κάποιος ἂν καὶ ἀναγνωρίζει πολλὰ καὶ μεγάλα γιὰ τὸν ἑαυτό του, τίποτα τὸ μεγάλο δὲν φαντάζεται γι' αὐτόν... Αὐτὸ εἶναι ταπεινοφροσύνη: αὐτὸς ποὺ εἶναι ψηλὰ στὰ κατορθώματα νὰ ταπεινώνει τὸν ἑαυτό του στὴν διάνοιά του. (Τοῦτό ἐστὶ ταπεινοφροσύνη, τὸν ὑψηλὸν ὄντα ἀπὸ κατορθωμάτων, ταπεινοῦν ἑαυτὸν ἀπὸ διανοίας)»⁷.

Ἱ. Κ. Ἀγγελόπουλος

1 Ἀββᾶ Δωροθέου, Διδασκαλίας, Γ' (Ἔργα Ἀσκητικά, σ. 262-264).

2 Ἰωάννου Σιναΐτου, Κλίμαξ, λόγ. ΚΑ', ιε' (Ἀθήναι: Ἀσκήτ., 19792), σ. 106.

3 Ἀββᾶ Δωροθέου, Διδασκαλίας, Β' (Ἔργα Ἀσκητικά, σ. 114).

4 Ἀββᾶ Δωροθέου, Διδασκαλίας, ΙΔ' (Ἔργα Ἀσκητικά, σ. 328).

5 Ἀββᾶ Δωροθέου, Διδασκαλίας, Β' (Ἔργα Ἀσκητικά, σ. 120).

6 Βλ. Ἡ στολὴ τῆς θεότητος. Ἡ ταπείνωση κατὰ τοὺς Πατέρες (Καρέας: Ἐτοιμασία, 2006).

7 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Κατὰ Ἀνομοίων, ὁμιλία Ε', στί' (PG 48, 745).

Η φωνή των Πατέρων

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

✠ Μικρός Ευεργετινός ✠

**Κανείς ποτέ δεν πρέπει να
απελπίζεται, έστω κι αν έκανε
πολλές αμαρτίες, αλλά να ελπίζει
ότι θα σωθεί με την μετάνοια.**

Από το βίο της αγίας Συγκλητικής

Τις αμελείς και ράθυμες ψυχές - έλεγε η μακάρια Συγκλητική - κι εκείνες που από νωθρότητα δεν καταφέρνουν να προκόψουν στην αρετή, καθώς και όσες κυριεύονται εύκολα από την απόγνωση, πρέπει να τις ενθαρρύνουμε. "Αν μάλιστα παρουσιάσουν ακόμα κι ένα μικρό καλό, να το θαυμάζουμε και να το μεγαλοποιούμε. Απεναντίας, και τα πιο σοβαρά και μεγάλα σφάλματά τους, να τα χαρακτηρίζουμε μπροστά τους σαν πολύ μικρά κι ασήμαντα. Γιατί ο διάβολος, που θέλει όλα να τα διαστρέψει για να μας κολάσει, προσπαθεί να κρύβει από τους αγωνιστές και τους επιμελείς στην άσκηση τις αμαρτίες τους, κάνοντάς τους να τις ξεχνούν, για να τους ρίξει έτσι στην υπερηφάνεια. Ενώ, αντίθετα, στις αρχάριες και αστερέωτες ψυχές παρουσιάζει εξογκωμένα τα αμαρτήματά τους, για να τις ρίξει σε απελπισία. [...] Να τους λέμε, για παράδειγμα, πως η Ραάβ ήταν πόρνη, αλλά σώθηκε χάρη στην πίστη της (Ιησ. Ναυή 2:1 κ.έ., Εβρ. 11:31). Πώς ο Παύλος ήταν διώκτης, έγινε όμως σκευός εκλογής (Πραξ. 9:1 κ.έ.). και πως ο ληστής λεπτατούσε και σκότωνε, αλλά μ' έναν του μόνο λόγο άνοιξε πρώτος τη θύρα του παραδείσου (Λουκ. 23:39-43). Να τους λέμε ακόμα για τον ευαγγελιστή Ματθαίο (Ματθ. 9:9-13) και τον τελώνη (Λουκ. 18:9-14) και τον άσωτο (Λουκ. 15:11-32) και κάθε άλλη παρόμοια περίπτωση. Να ενεργούμε δηλαδή σαν τούς πο-

λύ έμπειρους κηπουρούς, πού, όταν δουν ένα φυτό καχεκτικό και ασθενικό, το ποτίζουν με άφθονο νερό και το περιποιούνται με πολλή φροντίδα, για ν' αναπτυχθεί και να δυναμώσει.

Ενώ, αντίθετα, όταν δουν σ' ένα φυτό πρόωρα βλαστάρια, κλαδεύουν τα πε-

και αμαρτήσεις. Αλλά κι αν έχεις ήδη πέσει σ' ένα παράπτωμα, μην το συνεχίζεις, απελπισμένος για τη σωτηρία σου. Σήκω και γύρνα πίσω στον Κύριο και Θεό σου. Κι Εκείνος θα σ' ελεήσει. Γιατί ο Δεσπότης μας είναι οικτίρμων και ελεήμων, μακρόθυμος και πολυέλεος, και δεν περιφρονεί όσους μετανοούν ειλικρινά, αλλά πρόθυμα και με χαρά τούς δέχεται.

Όταν λοιπόν σου λέει ο εχθρός, "Χάθηκες, δεν μπορείς πια να σωθείς!", εσύ πες του: "Εγώ έχω Θεό εύσπλαχνο και μακρόθυμο, γι' αυτό και δεν απελπίζομαι για τη σωτηρία μου. Εκείνος που μας άφησε εντολή να συγχωρούμε το συνάνθρωπό μας «εως έβδομηντόκις επτά» (Ματθ. 18:22), ο Ίδιος, πολύ περισσότερο, θα συγχωρήσει τις αμαρτίες εκείνων που επιστρέφουν κοντά Του μ' όλη τους την ψυχή". Κι έτσι, με τη χάρη του Θεού, θα λυτρωθείς από τον πόλεμο.

**Όταν λοιπόν σου λέει ο εχθρός,
"Χάθηκες, δεν μπορείς πια να
σωθείς!", εσύ πες του: "Εγώ έχω
Θεό εύσπλαχνο και μακρόθυμο,
γι' αυτό και δεν απελπίζομαι για
τη σωτηρία μου.**

ριττά, για να μην ξεραθούν σύντομα. Αλλά και οι γιατροί, σ' άλλους αρρώστους συνιστούν πολυφαγία και κινητικότητα, ενώ σ' άλλους επιβάλλουν μακρόχρονη δίαιτα και ακινησία.

Του αγίου Εφραίμ

Πρόσεχε, αδελφέ, γιατί ο εχθρός πολεμάει με διάφορους τρόπους τούς αγωνιστές. Και πριν μεν πραγματοποιηθεί η αμαρτία, ο εχθρός τη δείχνει στα μάτια τους πολύ μικρή. Προπαντός την επιθυμία της σαρκικής ηδονής τόσο ασήμαντη την παρουσιάζει πριν γίνει πράξη, ώστε φαίνεται στον αδελφό ότι σχεδόν δεν διαφέρει καθόλου από το να του κυθεί στη γη ένα ποτήρι κρύο νερό.

[...] Κι εσύ, λοιπόν, αγαπητέ, γνωρίζοντας από πριν αυτές τις πανουργίες του εχθρού, πρόσεχε μη σε γελάσει

Επιμέλεια

Μ. Α.

Φοιτ. Ιατρικής Σχολής Αθηνών

Επιλογή και νεοελληνική απόδοση κειμένων από τη ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΘΕΟΦΘΟΓΓΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ ΤΩΝ ΘΕΟΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ του μοναχού Παύλου Ευεργετινού (1054), ΕΚΔΟΣΗ ΤΡΙΤΗ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ ΩΡΩΠΟΥΣ ΑΤΤΙΚΗΣ 2001

Δραστηριότητες

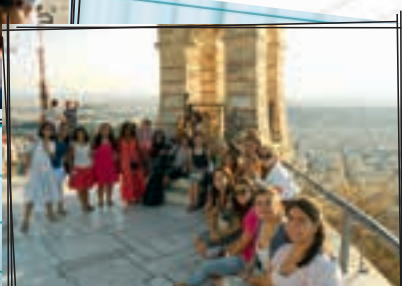
8-18 Ιουλίου

Κατασκήνωση Φοιτητριών στην όμορφη κι αγαπημένη μας Βράωνα για 6 μέρες και στη συνέχεια, για άλλες 5 μέρες στο πανέμορφο και ιστορικό νησί των Σπετσών. Εκεί το παραδοσιακό σπίτι του αειμνήστου Αλεξ. Βάμβα (Καλοί Λιμένες), κάτω από τη σκέπη των Αγίων Πάντων, μάς προσέφερε τη φιλοξενία του, όπως και τις προηγούμενες φορές.

18 Σεπτεμβρίου

«Εντευκτήριο» πρωτοετών Φοιτητριών στο... Λυκαβηττό!

16-18 Σεπτεμβρίου

Παρουσία της Χ.Φ.Ε στο τριήμερο των αποφοίτων Λυκείου των Χριστιανικών Μαθητικών Ομάδων στην κατασκήνωση του Συλλόγου «ο Απόστολος Παύλος», στο Στόμιο Λαρίσης.

23 Οκτωβρίου

Εορτή έναρξης των Εργασιών της Χ.Φ.Ε. για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012.

24 Οκτωβρίου

Έναρξη κύκλων συμμελέτης της Αγ. Γραφής. Αναλυτικά το πρόγραμμα έχει ως εξής:

Για τους φοιτητές:

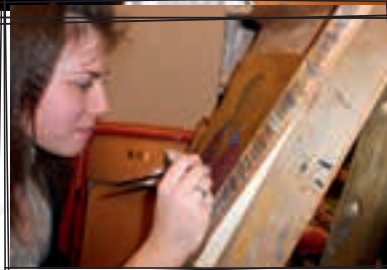
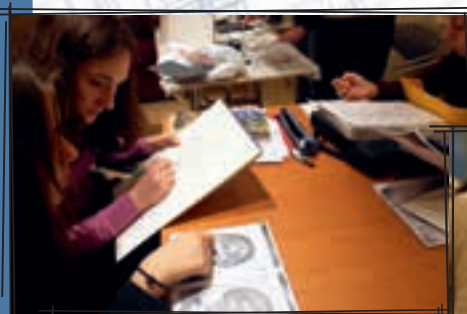
- Κάθε Πέμπτη, ώρα 8:00 μ.μ.
Καρύτση 14, 4ος όροφος

Για τις φοιτήτριες:

- Κάθε Κυριακή, ώρα 11:00 π.μ.
- Κάθε Δευτέρα, ώρα 7:30 μ.μ.
- Κάθε Τρίτη, ώρα 7:30 μ.μ.
Καρύτση 14, 5ος όροφος

Δωρεάν Μαθήματα αιογραφίας για τις φοιτήτριες, από την αιογράφο, κα Ελευθερία Παλαιού, κάθε Παρασκευή 6μ.μ-8 μ.μ. Καρύτση 14, 5ος όροφος (εντευκτήριο φοιτητριών)

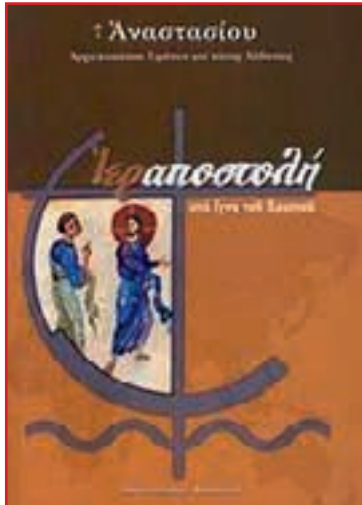
Επικοινωνία: xfe@xfe.gr

30 Οκτωβρίου

Προβολή ταινίας με θέμα το "Το Έπος του '40", στα πλαίσια του αιογραφικού Κύκλου των φοιτητριών. Προηγήθηκε Εκκλησιασμός στο παρεκκλήσιο του Αποστόλου Παύλου και πρωινό στο εντευκτήριό μας.

ΒΙΒΛΙΟ- παρουσιάσεις

Αναστασίου (Γιαννουλάτου), Αρχιεπισκόπου Τιράνων και πάσης Αλβανίας «Ιεραποστολή στα ίχνη του Χριστού»

Εκδόσεις Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος,
Αθήνα 2007

Ένας επίκαιρος τίτλος, ένα όμορφο και μοντέρνο εξώφυλλο από τον Αρχιεπίσκοπο Τιράνων και πάσης Αλβανίας, κ. Αναστάσιο, έναν φωτισμένη Ιεράρχη και διάκονο του Θεού. Αυτά και μόνον είναι αρκετά για να ελκύσουν το ενδιαφέρον για την ανάγνωσή του που αναντίρρητα σε δικαιώνει. Στο βιβλίο αυτό περιλαμβάνονται ομιλίες και μελέτες του συγγραφέα -από το 1964 έως το 2003- που ετοιμάστηκαν για νεανικά, θεολογικά ή ευρύτερα διεθνή περιβάλλοντα, πολλές από τις οποίες μεταφράζονται και δημοσιεύονται εδώ για πρώτη φορά στα ελληνικά. Προσπαθούν κυρίως να θεμελιώσουν θεολογικά το χρέος της Ορθόδοξης μαρτυρίας προς «τα έθνη», ώστε να καταδειχτεί ότι η ιεραποστολή συνδέεται με την φύση της Εκκλησίας. Πραγματικά είναι μαρτυρίες άρτιες, πλήρως εμπεριστατωμένες θεολογικά, με ομαλή και κατανοητή ροή, που ενεργοποιούν, αφυπνίζουν, προ-

βληματίζουν μέσα από ποικίλα επιχειρήματα, παραδείγματα και χωρία της Αγίας Γραφής. Πολλές από τις ιδέες που πρωτοδιατυπώθηκαν στα κείμενα αυτά κάποτε ξένιζαν ή αμφισβητήθηκαν, ενώ τώρα έχουν γίνει εν πολλοίς αποδεκτές. Το βιβλίο αυτό δίνει μια άλλη διάσταση, πραγματική, ζωντανή. Τονίζει την αδήριτη ανάγκη της ιεραποστολής, την φέρνει πιο κοντά μας από όσο φανταζόμαστε!

«Το νεότερο ιεραποστολικό ξεκίνημα που άρχισε ως απαλή πνοή του Αγ. Πνεύματος στις αρχές της δεκαετίας του 1950 είχε σαφή θεολογική εκκλησιολογική διάσταση και συμβολή. Τόνισε και τόνωσε τη συναίσθηση της Οικουμενικότητας της Ορθοδοξίας και το χρέος ενεργοποίησέως της. Μια μαρτυρία γι' αυτό είναι και τα κείμενα που ακολουθούν. Θα χρειαστεί συνεχής θεολογικός στοχασμός, προσωπική εμπειρία και συμμετοχή στο ιεραποστολικό

έργο για να σταθεροποιηθεί και να αναπτυχθεί σοβαρά η Ορθόδοξη μαρτυρία στις σύγχρονες συνθήκες έως εσχάτου της γης «ἄχρις ὃ Κύριος ἔλθῃ».

«Δεν μπορούμε να αμελήσουμε το γεγονός ότι εκατομμύρια συνάνθρωποί μας δεν έχουν ακούσει έστω μια φορά στην ζωή τους το χριστιανικό μήνυμα, ότι εκατοντάδες ακόμα φυλές, ύστερα από 20 αιώνες χριστιανικής ιστορίας, δεν διαθέτουν στην μητρική τους γλώσσα το Ευαγγέλιο», τονίζει ο Μακαριώτατος κ. Αναστάσιος σημειώνοντας πως «εάν αποσιωπήσουμε ή υποτιμήσουμε την Αλήθεια της Ορθόδοξης Εκκλησίας καταλήγουμε σε διπλή προδοσία: και της δικής μας πίστεως και του δικαιώματος των άλλων ανθρώπων να την γνωρίσουν»

Επιμέλεια:

Αναστασία Μπιτσάνη
Φοιτ. Πολ. Μηχανικών ΕΜΠ

"παρεμβολές" στην ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Σε συνέχεια του ανέκδοτου ποιήματος του Αντώνη Σαμαράκη, «Όταν έλθεις ἐν τῇ βασιλείᾳ σου», που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 97 της «Π», ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμ. π. Ηλίας Μαστρογιαννόπουλος μάς απέστειλε την παρακάτω επιστολή. Τον ευχαριστούμε πολύ.

Αγαπητοί μου,

Θα ήθελα να καταθέσω μερικά στοιχεία που δείχνουν ότι ο αλυσμόντος Αντώνης μπορεί να μην δήλωσε δημόσια την πίστη του, όμως δεν την έχασε πλήρως, αλλά έμεναν μερικοί σπινθήρες βαθειά μέσα του. Ας δούμε μερικά περιστατικά:

1) Στις 16 Μαΐου 1994 αναγορεύθηκε επίτιμος διδάκτωρ της Φιλολογίας στη μεγάλη αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετά την προσφώνηση του Πρύτανη και την παρουσίαση του έργου του τιμώμενου από τον καθηγητή Π. Μαστροδημήτρη, ο Α. Σ. απάντησε με το γνωστό του χιούμορ και με την αγωνία του για το συνάνθρωπο και κατέληξε: «Όταν έλθει η ώρα... "τίς ἐστι βασιλεὺς ἢ στρατιώτης, ἢ πλούσιος ἢ πένης, ἢ δίκαιος ἢ ἁμαρτωλός", ἀκόμη και ως επίτιμος διδάκτωρ του Τμήματος Φιλολογίας... Τότε θα κριθούμε για το ταλέντο εκείνο που δόθηκε σε όλους μας...». Με άλλα λόγια κατέληξε με τη φράση της εξοδίου ακολουθίας της Εκκλησίας μας (Ν. Εστία, 15 Ιουνίου 1994, σελ. 785).

2) Το Πάσχα του 1999 η «Ελευθεροτυπία», στο ένθετο «Τάιμ Άουτ», δημοσίευσε τρία πασχαλινά ποιήματα του Α. Σ. από τα παλιά των «Ακτίνων» του 1950-1951. Τα εξής: Πάσχα 1950, Μικρό αναστάσιμο, Ο Χριστός στη Δραπετσώνα. Ήταν μία απροσδόκητη ανασκαφή, όχι εν αγνοία του συγγραφέα και ποιητή. Μετά από 50 χρόνια...

3) Σε δύο-τρεις παλαιούς φίλους του έστειλε ο Α. Σ. τότε-τότε μερικές από τις μεγάλες επιτυχίες του, τα περίφημα βιβλία του με την εξής αφιέρωση: «με εν Χριστῷ ἀγάπη». Για όποιον ενδιαφέρεται υπάρχουν φωτοαντίγραφα μερικών τέτοιων χαρακτηριστικών αφιερώσεων.

4) Εκτός από τις αφιερώσεις αυτές και μερικά σχετικά τηλεφωνήματα με λίγους παλπούς φίλους. Θα αναφέραμε την αλληλογραφία που διατηρούσε με έναν μοναχό του Αγίου Όρους. Πρόκειται για τον Πολύεγκτο Γαλλόπουλο από τη Μονή Σίμωνος Πέτρας, που τον είχε γνωρίσει τηλεφωνικά ως μαθητή του λυκείου από το Νευροκόπι και έπειτα σπουδαστή της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης. Τον κάλεσε μάλιστα κάποτε σπίτι του να συμφάγουν, όπου ήταν καλεσμένοι και μία καθηγήτρια του Πανεπιστημίου. Στο οικογενειακό αυτό γεύμα, ο Α. Σ. και η καθηγήτρια ανταλλάσαν ωραίες αναμνήσεις από τα χρόνια των «Ακτίνων».

5) Δύο χρόνια αφ' ότου αποβίωσε ο Αρχιμ. Ι. Αλεξίου, το περιοδικό της Χ.Φ.Ε. «Παρεμβολή» ζήτησε από δύο-τρία αξιόλογα πρόσωπα τη γνώμη τους για τον εκδημήσαντα κληρικό. Ένας απ' αυτούς ήταν ο Α. Σ. που απάντησε με τα παρακάτω λόγια: «Μπορεί να έχεις ανταμώσει έναν άνθρωπο μερικές μόνο φορές, και όμως να νιώθεις την ανάγκη να καταθέσεις για την προσωπικότητά του. Είναι η περίπτωση του πατέρα Ιωάννη Αλεξίου. Τον γνώρισα φοιτητή ακόμη, συναντηθήκαμε

λίγες φορές, ωστόσο σχηματίστηκε μέσα μου καθαρά η παρουσία του. Σεμνός, ταπεινός, πράος, μελίχιος. Με αγάπη για τον άλλον και με κατανόηση. Με πίστη στην αποστολή που είχε επιλέξει. Ήταν στη δεκαετία του '40 στις «Ακτίνες», όπου δημοσίευα ως Ιωσήφ Κυπριανός. Δεν είχα την ευκαιρία να τον ξαναδώ όλα αυτά τα χρόνια. Τώρα που έμαθα ότι ο Αρχιμανδρίτης Ιωάννης Αλεξίου δεν είναι πια του κόσμου τούτου, αισθάνομαι βαθιά λύπη, όπως με τον χαμό ενός στενού φίλου» (Παρεμβολή, Οκτ.-Δεκ. 2001).

6) Τέλος, το περιοδικό «Τόλη», στο τεύχος Σεπτ. 2003, σε άρθρο «Ο άγνωστος Σαμαράκης», αφού παραθέτει στοιχεία παρόμοια με το παραπάνω, καταλήγει με ένα πρόσφατο περιστατικό: «Πριν μερικούς μήνες, στον Ι. Ν. της Αγίας Αναστασίας στο Αρσάκειο Εκπαιδευτήριο του Π. Ψυχικού, ήταν καλεσμένος και ο Α. Σ. σε Μυστήριο Βαπτίσεως... Μετά την Βάπτισή, πλησιάζει τον γνωστό του ιερέα και του λέει: "Πάτερ, ένοιωσα την ιερότητα του Μυστηρίου! Θυμήθηκα τη δική μου Βάπτισή". Και συνέχισαν ένα σχετικό διάλογο» (σελ. 8-9).

Επίσης, είχε πει σε μερικούς φίλους του, ότι πρόκειται να εκδώσει τα παλιά του ποιήματα, δηλ. των «Ακτίνων».

Αυτό είναι το βαθύτερο μυστήριο του ανθρώπου γενικά και το κρυμμένο μυστικό του Α. Σαμαράκη.

Αρχιμ. Ηλίας Μαστρογιαννόπουλος

ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ - ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 868 - ΚΩΔΙΚΟΣ 5475
Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, Κορύμπη 14 - 105 61 Αθήνα

